

ธนาคารแห่งประเทศไทย

สาขานโยบายการเงิน

ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2554

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

สารบัญ

ประเด็นเศรษฐกิจในรอบปี 2554 และแนวโน้มปี 2555.....	1
ภาพรวมเศรษฐกิจไทยปี 2554.....	2
1. ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ.....	10
2. ด้านอุปทาน.....	17
2.1 ภาคอุตสาหกรรม.....	17
2.2 ภาคเกษตรกรรม.....	20
2.3 ภาคการท่องเที่ยว.....	23
2.4 ภาคอสังหาริมทรัพย์.....	25
Box: ความสำคัญของห่วงโซ่อุปทานของไทยต่อเศรษฐกิจโลก.....	27
Box: การประเมินเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย ในช่วงมหายุทธภัยปลายปี 2554.....	30
3. ภาคการค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงิน.....	32
4. อุปสงค์ในประเทศ.....	37
4.1 การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน.....	37
4.2 การลงทุนภาคเอกชน.....	39
4.3 ภาคการคลัง.....	40
Box: บทเรียนจากวิกฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรต่อภาคการคลังของไทย.....	44
5. ภาวะการเงิน.....	47
5.1 ภาวะการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน.....	47
5.2 ตลาดตราสารทุนและตราสารหนี้.....	49
5.3 ระบบธนาคารพาณิชย์.....	50
6. การประเมินเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินไทย.....	52
6.1 เสถียรภาพในประเทศ.....	52
6.1.1 เสถียรภาพด้านราคาและแรงกดดันเงินเฟ้อ.....	52
6.1.2 เสถียรภาพตลาดแรงงาน.....	53
6.1.3 เสถียรภาพด้านอื่น ๆ.....	54
6.2 เสถียรภาพต่างประเทศ.....	59
Box: การเร่งตัวของสินเชื่อกับภาคเอกชนร้อนแรงเกินไปหรือไม่.....	60
Box: การปรับค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ 300 บาท: ผลกระทบต่อภาคการผลิต.....	61
7. สรุปนโยบายและมาตรการการเงินที่สำคัญ.....	62

ประเด็นเศรษฐกิจในรอบปี 2554 และแนวโน้มปี 2555

เศรษฐกิจไทยในสามไตรมาสแรกขยายตัวดี แม้จะได้รับผลกระทบจากทั้งภัยพิบัติในญี่ปุ่นและการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก แต่มหากุญแจครั้งรุนแรงที่สุดในรอบ 70 ปีในไตรมาสที่ 4 ส่งผลให้ทั้งปีเศรษฐกิจขยายตัวเพียงร้อยละ 0.1

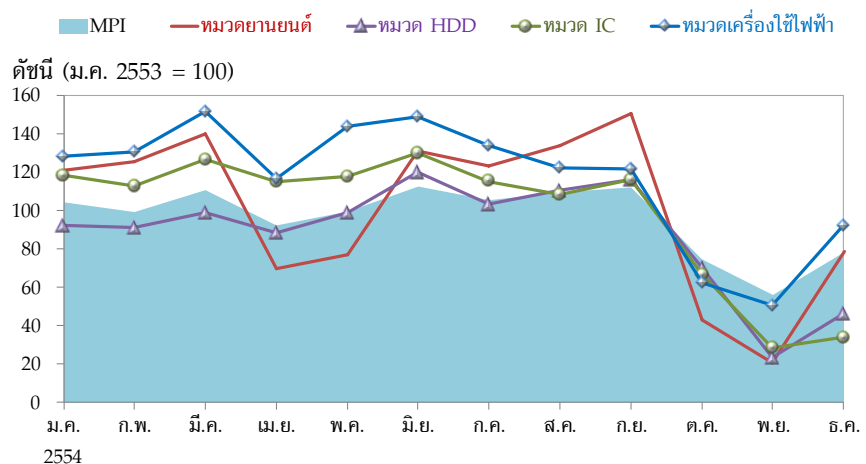
- **มหากุญแจเกิดขึ้นที่ศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ ส่งผลทางตรงให้การผลิตหยุดชะงักและผลทางอ้อมจากปัญหาการขาดแคลนชิ้นส่วน (Supply Chain Disruption) และปัญหาการคมนาคมขนส่ง** ซึ่งส่งผลต่อเนื่องทำให้ขาดแคลนสินค้าเพื่อการส่งออก การบริโภค และการลงทุน เมื่อภาคการผลิตฟื้นตัวเป็นปกติ คาดว่าอุปสงค์ที่ยังมีอยู่จะเป็นแรงส่งสำคัญให้เศรษฐกิจกลับมาขยายตัวได้ในระยะต่อไป
- **อัตราเงินเฟ้อเร่งขึ้นจากปีก่อน** จากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นตามราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก รวมทั้งราคาอาหารสดในประเทศจากอุปทานที่ตึงตัว ขณะที่อุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัวดีในช่วงสามไตรมาสแรกเป็นปัจจัยเอื้อให้มีการส่งผ่านต้นทุนไปยังราคาได้ต่อเนื่อง
- **ตลาดแรงงานตึงตัวต่อเนื่อง** แม้แรงงานบางส่วนจะได้รับผลกระทบชั่วคราวจากภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากมหากุญแจในช่วงปลายปี
- **เสถียรภาพด้านต่างประเทศยังอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่องจากปีก่อน** ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่อง หนี้ต่างประเทศระยะสั้นลดลง และแม้จะมีการไหลออกสุทธิของเงินทุน แต่ส่วนใหญ่เป็นการออกไปลงทุนในต่างประเทศของธุรกิจไทย
- **ค่าเงินบาทเคลื่อนไหว 2 ทิศทางมากขึ้น** การเมืองในประเทศที่ชัดเจนมากขึ้นในช่วงกลางปีเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เงินบาทแข็งค่าขึ้น แต่ความเสี่ยงของตลาดการเงินโลกที่เพิ่มขึ้นจากปัญหานี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโร ทำให้โดยรวมแล้วค่าเงินบาทอ่อนลง
- **แรงกระตุ้นทางการคลังลดลง** เศรษฐกิจที่ปรับดีขึ้นจากปีก่อน ทำให้รัฐบาลตั้งงบประมาณ (รวมการใช้จ่ายจากเงินกู้ภายใต้โครงการไทยเข้มแข็งฯ) ขาดดุลน้อยลง อย่างไรก็ตาม ความล่าช้าของ พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2555 ทำให้นโยบายการคลังมีข้อจำกัดในการช่วยลดผลกระทบจากมหากุญแจ
- **คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายตั้งแต่ต้นปีติดต่อกัน 6 ครั้ง เพื่อลดแรงกดดันเงินเฟ้อในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัว** แต่ในการประชุม 2 ครั้งสุดท้ายของปี ได้มีมติคงอัตราดอกเบี้ยหนึ่งครั้งและปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอีกหนึ่งครั้ง เพื่อสนับสนุนกระบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังเกิดมหากุญแจ และดูแลเศรษฐกิจในช่วงที่ความเสี่ยงเศรษฐกิจโลกมีมากขึ้น
- **แนวโน้มปี 2555** การขยายตัวของเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ใช้ในการฟื้นตัวเป็นปกติของภาคการผลิต มาตรการในการบริหารจัดการน้ำของภาครัฐ และภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับแก้ไขปัญหาหนี้สาธารณะของกลุ่มประเทศยูโร ส่วนอัตราเงินเฟ้อมีความเสี่ยงจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น และแรงกดดันด้านอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวของภาคเอกชนและผลของนโยบายภาครัฐ อาทิ การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำและโครงการรับจำนำข้าว

ภาพรวมเศรษฐกิจไทยปี 2554

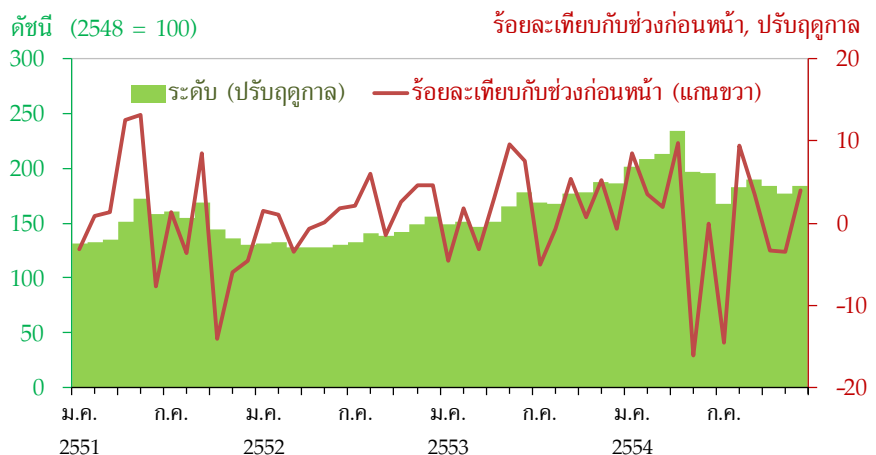
เศรษฐกิจสะกดจากผลกระทบของมหาอุทกภัย

ภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบรุนแรงจากทั้งภัยพิบัติในญี่ปุ่นและมหาอุทกภัยในประเทศ โดยอุตสาหกรรมยานยนต์ได้รับผลกระทบมากที่สุด ภัยพิบัติในญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 2 แต่กลับมาฟื้นตัวได้เป็นปกติในไตรมาสที่ 3 ต่อมามหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในไตรมาสที่ 4 ในนิคมอุตสาหกรรม 7 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 17 ของการผลิตอุตสาหกรรมทั้งประเทศ) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรมสำคัญและมีเครือข่ายการผลิตที่ซับซ้อน อาทิ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ส่งผลทางตรงให้การผลิตหยุดชะงัก และทางอ้อมผ่านปัญหาการขาดแคลนชิ้นส่วน (Supply Chain Disruption) และการคมนาคมขนส่ง สำหรับ**ภาคเกษตรกรรม** แม้ผลผลิตในบริเวณภาคกลางจะได้รับความเสียหายจากมหาอุทกภัยโดยเฉพาะข้าว แต่ผลผลิตเกษตรอื่น ๆ ยังคงขยายตัวตามการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร ซึ่งเมื่อประกอบกับราคาสินค้าเกษตรที่ยังขยายตัวดี ส่งผลให้รายได้เกษตรกรขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม

รายได้เกษตรกร

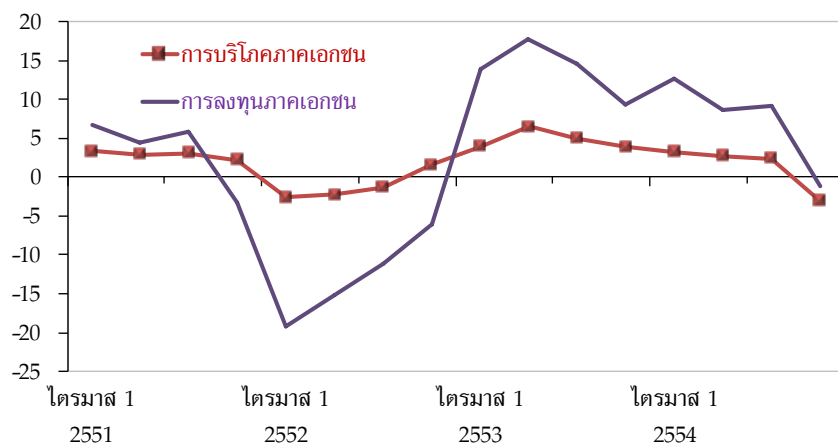

มหาอุทกภัยส่งผลกระทบไม่มากต่อตลาดแรงงาน เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงรักษาการจ้างงานไว้ เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อได้ทันทีหลังน้ำลด แม้จะมีผู้ประกอบการบางส่วนเลิกจ้างแรงงาน แต่ด้วยสภาพตลาดแรงงานที่ตึงตัวต่อเนื่อง แรงงานเหล่านี้จะสามารถหางานใหม่ได้โดยเร็วเมื่อภาคธุรกิจฟื้นตัวในระยะต่อไป

ปัญหาในภาคการผลิตทำให้สินค้าขาดแคลน ส่งผลให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนที่ขยายตัวดีในช่วงสามไตรมาสแรกต้องสะดุดลงในไตรมาสสุดท้ายของปี แม้ปัจจัยสนับสนุนการบริโภคและการลงทุนจะยังอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่ว่าจะเป็นรายได้ทั้งในและนอกภาคเกษตร ความเชื่อมั่นของทั้งผู้บริโภคและนักธุรกิจ รวมทั้งภาวะการเงินที่ยังผ่อนคลาย

การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน

ร้อยละเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

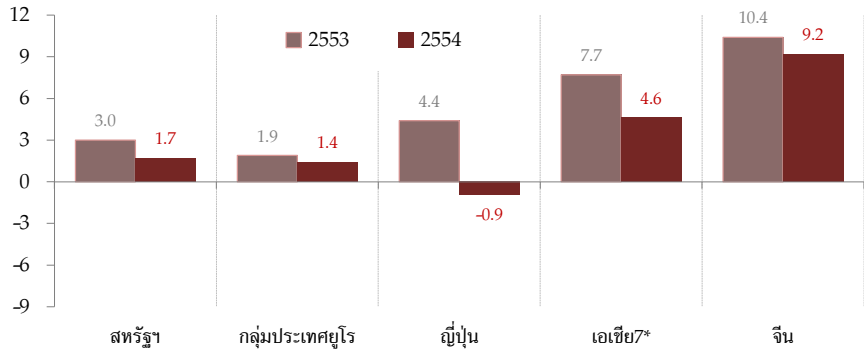
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยมากนัก

เศรษฐกิจโลกขยายตัวชะลอลงตามเศรษฐกิจประเทศอุตสาหกรรมหลักเป็นสำคัญ จากการขยายตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ยังเปราะบาง ปัญหาหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรที่ยืดเยื้อและมีผลกระทบขยายวงกว้างจากเดิมที่จำกัดเพียงกรีซ ไอร์แลนด์ และโปรตุเกส ไปยังประเทศอิตาลี และสเปนในช่วงครึ่งหลังของปี และเริ่มส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มตลาดเกิดใหม่ผ่านช่องทางการค้าและความผันผวนในตลาดการเงิน นอกจากนี้ ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปัญหาขาดแคลนชิ้นส่วนในภาคการผลิตจากเหตุภัยพิบัติในญี่ปุ่นยังส่งผลกระทบต่อการผลิตของอุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ในหลายประเทศ

อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกปี 2553 และ 2554

ร้อยละเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

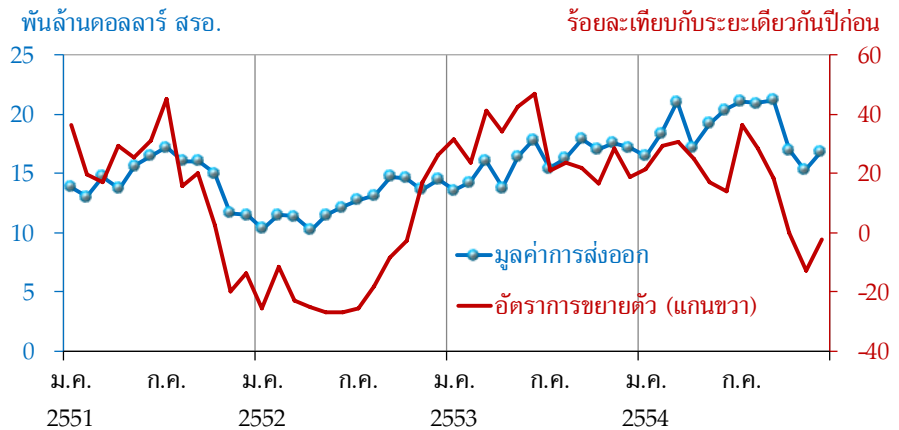

หมายเหตุ: * คำนวณโดยการถ่วงน้ำหนักตาม GDP-PPP ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย 7 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน สิงคโปร์ และฮ่องกง

ที่มา: Bureau of Economic Analysis (US Department of Commerce), Cabinet Office of Japan, CEIC, Eurostat และการคำนวณของธนาคารแห่งประเทศไทย

การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าของไทยมากนัก สะท้อนจากมูลค่าการส่งออกที่ขยายตัวดีตลอดช่วงสามไตรมาสแรกของปี ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้ส่งออกไทยได้ทยอยปรับตัวโดยกระจายสินค้าและตลาดส่งออกมากขึ้น แต่ปัญหาการขาดแคลนสินค้าสำหรับส่งออกและความไม่สะดวกในการขนส่งจากผลของมหาอุทกภัย ทำให้การส่งออกในไตรมาสสุดท้ายของปีหดตัวรุนแรง

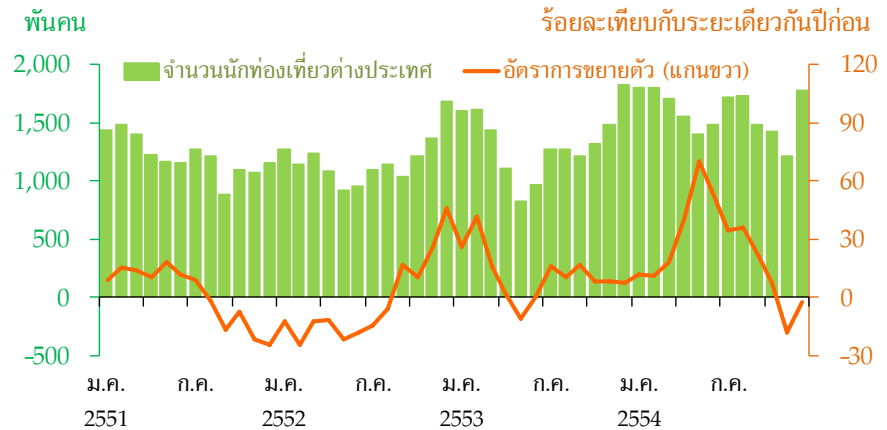
มูลค่าการส่งออกและอัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา: กรมศุลกากร

ภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกไม่มากนัก เนื่องจากโครงสร้างนักท่องเที่ยวต่างประเทศกระจายตัวมากขึ้นและไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว มหาอุทกภัยส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวเพียงชั่วคราวและกลับมาฟื้นตัวเป็นปกติได้เร็ว

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

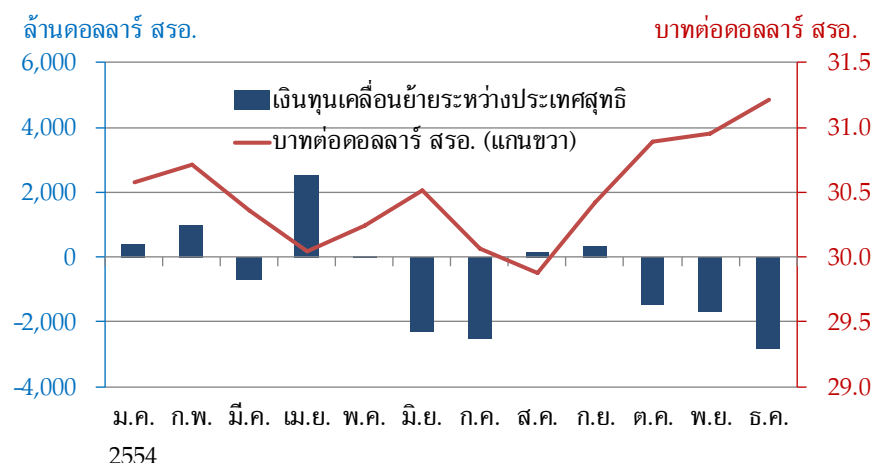

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว

เงินทุนเคลื่อนย้ายผันผวนตลอดทั้งปี ทำให้ค่าเงินบาทเคลื่อนไหว 2 ทิศทางมากขึ้น

ในช่วงครึ่งแรกของปี เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศไหลเข้าสุทธิจากเศรษฐกิจภูมิภาครวมทั้งไทยที่ขยายตัวดี แต่เมื่อปัญหาหนี้สาธารณะของกลุ่มประเทศยูโรทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี ทำให้นักลงทุนต่างชาติลดการถือครองสินทรัพย์ของภูมิภาครวมทั้งไทย ประกอบกับมีการออกไปลงทุนในต่างประเทศโดยตรงของธุรกิจไทย ทำให้สุทธิแล้วทั้งปีเงินทุนเคลื่อนย้ายเป็นการไหลออก เงินทุนเคลื่อนย้ายที่ผันผวนตลอดทั้งปีและเป็นการไหลออกสุทธิ ทำให้ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวในลักษณะ 2 ทิศทาง และโดยรวมปรับอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปีก่อน

เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิและอัตราแลกเปลี่ยน

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

เสถียรภาพเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเร่งขึ้นจากปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 3.81 และ 2.36 ตามลำดับ โดยเป็นผลของการเร่งขึ้นในสามไตรมาสแรกจาก (1) ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก รวมทั้งราคาอาหารสดในประเทศ และ (2) อุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัวดีและตลาดแรงงานที่ตึงตัวทำให้การส่งผ่านต้นทุนไปยังราคาทำได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะหมวดอาหารและเครื่องดื่ม อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อแฝงลงในไตรมาสที่ 4 จากราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่โน้มลง

ดัชนีราคาผู้บริโภค

(อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน)

	น้ำหนัก (ร้อยละ)	2553 ทั้งปี	2554*				
			ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	100.0	3.3	3.81	3.01	4.10	4.13	3.97
- ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน	75.5	1.0	2.36	1.46	2.37	2.79	2.82
- หมวดอาหารสด	14.6	10.3	8.66	8.27	9.04	7.08	10.22
- หมวดพลังงาน	9.9	9.7	5.59	5.21	7.90	8.67	0.66

หมายเหตุ: *กระทรวงพาณิชย์ปรับจำนวนตัวเลขหลังจุดทศนิยมของดัชนีราคาผู้บริโภคจาก 1 ตำแหน่งเป็น 2 ตำแหน่ง

ตามคำร้องขอของสำนักบริหารหนี้สาธารณะ โดยเริ่มใช้ในการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคประจำเดือนมกราคม 2554

ซึ่งประกาศในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554 เป็นต้นไป

ที่มา: สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

เสถียรภาพด้านต่างประเทศยังอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่องจากปีก่อน สะท้อนจาก (1) ดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลต่อเนื่อง ขณะที่ดุลบัญชีการเงินขาดดุลจากการออกไปลงทุนในต่างประเทศของธุรกิจไทยเป็นสำคัญ (2) เงินสำรองระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับสูง และ (3) สัดส่วนหนี้ต่างประเทศระยะสั้นที่ปรับลดลง

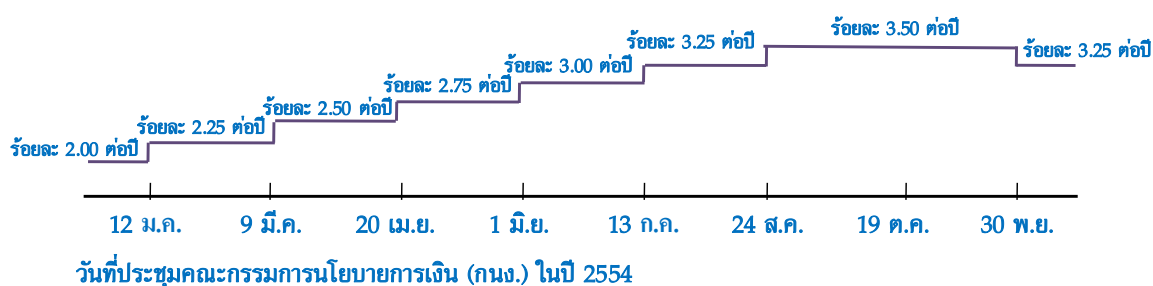
เสถียรภาพด้านต่างประเทศ

	2553 ทั้งปี	2554				
		ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	13.2	11.9	5.9	0.9	3.1	1.8
เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นงวด (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	172.1	175.1	181.6	184.9	180.1	175.1
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศระยะสั้นต่อ หนี้ต่างประเทศทั้งหมด ณ สิ้นงวด(ร้อยละ)	50.4	46.4	51.5	52.6	50.8	46.4

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

เศรษฐกิจที่ขยายตัวต่อเนื่องในสามไตรมาสแรกและแรงกดดันเงินเฟ้อที่เร่งขึ้น ทำให้ความจำเป็นในการพึ่งพาการกระตุ้นเศรษฐกิจจากนโยบายการเงินการคลังลดลง ในส่วนของนโยบายการเงิน กนง. ได้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 6 ครั้งติดต่อกัน เพื่อรักษาสมดุลและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อเกิดเหตุมหาอุทกภัยท่ามกลางเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวต่อเนื่อง กนง. จึงได้มีมติคงและปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงในการประชุม 2 ครั้งสุดท้ายของปี เพื่อสนับสนุนกระบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจ

อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

ที่มา: ข่าว ธปท. ฉบับที่ 1/2554, 8/2554, 11/2554, 19/2554, 25/2554, 33/2554, 42/2554 และ 55/2554

ในส่วนของนโยบายการคลัง รัฐบาลตั้งงบประมาณ (รวมการใช้จ่ายจากเงินกู้ภายใต้โครงการไทยเข้มแข็งฯ) ขาดดุลลดลงจากปีก่อน ประกอบด้วย รัฐบาลจัดเก็บรายได้เกินกว่าเป้า จึงทำให้ปีงบประมาณ 2554 ขาดดุลเงินสด 1.57 แสนล้านบาท ลดลงจากปีก่อนที่ขาดดุล 2 แสนล้านบาท สะท้อนแรงกระตุ้นทางการคลังที่ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐกิจในสามไตรมาสแรกของปีที่ขยายตัวในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม ความล่าช้าของ พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2555 ทำให้นโยบายการคลังมีข้อจำกัดในการช่วยลดผลกระทบจากมหาอุทกภัย

ดุลงบประมาณ

พันล้านบาท	2551	2552	2553	2554	2555
ดุลในงบประมาณตามเอกสารงบประมาณ	-165	-347	-350	-400	-400
ร้อยละต่อ GDP	-1.8	-3.9	-3.5	-3.7	-3.5
ดุลในงบประมาณตามเอกสารงบประมาณ + ไทยเข้มแข็งฯ	-165	-362	-568	-461	-438
ร้อยละต่อ GDP	-1.8	-4.1	-5.7	-4.3	-3.9

ที่มา: เอกสารงบประมาณ และประมาณการเบิกจ่ายเงินกู้ไทยเข้มแข็งฯ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

เศรษฐกิจไทยปี 2555 จะขยายตัวสูงขึ้น ขณะที่อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มชะลอลง

เศรษฐกิจไทยปี 2555 คาดว่าจะขยายตัวสูงขึ้นจากปีก่อน จากการที่ภาคการผลิตฟื้นตัวเป็นปกติในช่วงต้นของไตรมาสที่ 3 โดยอุปสงค์ในประเทศจะช่วยชดเชยผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของเศรษฐกิจไทยจากการใช้จ่ายซื้อสินค้าเพื่อทดแทนส่วนที่เสียหายจากอุทกภัยและความต้องการซื้อสินค้าที่สะสมมาในช่วงก่อนหน้า การลงทุนเพื่อซ่อมแซมส่วนที่เสียหาย และการลงทุนเพื่อป้องกันความเสียหาย และกระจายความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากอุทกภัย รวมทั้งการกลับมาลงทุนตามแผนเดิมของภาคธุรกิจ

ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้แก่ แนวโน้มการจ้างงาน และความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักธุรกิจที่อยู่ในเกณฑ์ดี อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำและเงินเชื่อที่ยังเอื้อต่อการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การขาดดุลของรัฐบาลที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ทั้งจากการใช้จ่ายตามงบประมาณปกติและการใช้จ่ายตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ สำหรับช่วยบรรเทาและฟื้นฟูความเสียหายจากน้ำท่วมและกระแสน้ำเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ การขยายตัวของเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ใช้ในการฟื้นตัวเป็นปกติของภาคการผลิต มาตรการในการบริหารจัดการน้ำของภาครัฐ และภาวะเศรษฐกิจโลกซึ่งส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การแก้ไขปัญหาหนี้สาธารณะของกลุ่มประเทศยูโร

สำหรับแรงกดดันเงินเฟ้อในประเทศมีแนวโน้มทรงตัวในระยะสั้น แต่มีความเสี่ยงที่อัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นได้ในระยะต่อไปตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก และผลของการปรับขึ้นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ นอกจากนี้ การเร่งตัวของอุปสงค์ในประเทศทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี ที่เศรษฐกิจจะเติบโตเข้าใกล้ศักยภาพก็อาจเป็นปัจจัยเสริมแรงกดดันด้านเงินเฟ้อให้สูงขึ้นได้

ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2553-2554

	2553	2554				
	ทั้งปี	ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
(% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน นอกจากระบุเป็นอย่างอื่น)						
อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ^{1/}	7.8	0.1	3.2	2.7	3.7	-9.0
ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย)						
การใช้จ่ายของครัวเรือน	4.8	1.3	3.3	2.7	2.4	-3.0
การใช้จ่ายของรัฐบาล	6.4	1.4	1.8	1.0	4.9	-3.1
การลงทุนสินทรัพย์ถาวร	9.4	3.3	9.3	4.1	3.3	-3.6
- ภาคเอกชน	13.8	7.2	12.6	8.6	9.1	-1.3
- ภาครัฐ	-2.2	-8.7	-1.4	-9.9	-10.9	-12.1
การส่งออกสินค้าและบริการ	14.7	9.5	16.0	12.0	17.3	-6.5
การนำเข้าสินค้าและบริการ	21.5	13.6	16.8	15.1	20.1	2.9
ด้านอุปทานในประเทศ (การผลิต)						
เกษตร	-2.3	3.8	7.6	6.7	0.5	0.7
อุตสาหกรรม	13.9	-4.3	1.7	-0.1	3.1	-21.8
ก่อสร้าง	6.8	-5.1	-1.3	-7.6	-5.4	-5.9
บริการและอื่นๆ	5.0	3.3	3.8	5.0	5.1	-0.6
เสถียรภาพในประเทศ						
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	3.3	3.81	3.01	4.10	4.13	3.97
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน)	1.0	2.36	1.46	2.37	2.79	2.82
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.0	0.7	0.8	0.6	0.7	0.6
หนี้สาธารณะ ณ สิ้นงวด (พันล้านบาท)	4,282	4,297	4,246	4,264	4,448	4,297
สัดส่วนต่อ GDP ณ สิ้นงวด (ร้อยละ)	42.4	40.3	41.3	40.7	42.3	40.3
เสถียรภาพต่างประเทศ ^{2/} (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)						
ดุลการค้า	31.8	23.5	8.0	6.8	7.7	1.0
ดุลบัญชีเดินสะพัด	13.2	11.9	5.9	0.9	3.1	1.8
ดุลบัญชีเงินทุนและการเงิน	24.2	-7.2	0.7	0.2	-2.0	-6.0
ดุลการชำระเงิน	31.3	1.2	7.3	0.0	-1.7	-4.4
เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นงวด	172.1	175.1	181.6	184.9	180.1	175.1
หนี้ต่างประเทศ ณ สิ้นงวด	100.6	106.6	108.4	112.0	115.6	106.6
สัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ระยะสั้น (ร้อยละ)	3.4	3.5	3.3	3.1	3.1	3.5
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อ GDP (ร้อยละ)	35.2	34.4	37.1	37.6	38.0	34.4
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อมูลค่าส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	48.9	47.4	51.3	52.0	52.4	47.4
สัดส่วนหนี้ระยะสั้นต่อหนี้ต่างประเทศ (ร้อยละ)	50.4	46.4	51.5	52.6	50.8	46.4
ภาคการเงิน (ณ สิ้นระยะเวลา) (พันล้านบาท)						
ฐานเงิน	1,243.3	1,365.5	1,267.9	1,223.4	1,229.5	1,365.5
△ %	12.7	9.8	15.5	14.1	10.0	9.8
ปริมาณเงินตามความหมายแคบ	1,302.4	1,414.3	1,345.6	1,336.6	1,328.0	1,414.3
△ %	10.9	8.6	13.8	13.3	13.0	8.6
ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง	11,778.8	13,566.0	12,284.4	12,614.4	12,912.3	13,566.0
△ %	10.9	15.2	13.2	16.3	16.2	15.2
เงินฝากรวมทั่วแลกเงินของสถาบันรับฝากเงิน ^{3/}	11,564.3	13,206.5	12,094.1	12,375.2	12,608.7	13,206.5
△ %	10.8	14.2	12.5	15.2	14.5	14.2
สินเชื่อภาคเอกชนของสถาบันรับฝากเงิน ^{3/}	9,947.0	11,558.9	10,308.2	10,679.1	11,081.1	11,558.9
△ %	12.6	16.2	14.9	16.1	17.5	16.2
อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)						
ตลาดซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน (เฉลี่ยจากอัตราปรายวัน)	1.48	2.95	2.29	2.79	3.33	3.41
ระหว่างธนาคาร (เฉลี่ยจากฐานนิยามรายวัน)	1.36	2.84	2.17	2.67	3.23	3.32
เงินฝากประจำ 1 ปี ^{4/} (ณ สิ้นงวด)	1.55	2.87	1.93	2.35	2.87	2.87
ลูกค้ายันตี ^{4/} (ณ สิ้นงวด)	6.12	7.25	6.62	6.87	7.25	7.25
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท:ดอลลาร์ สรอ.)	31.69	30.49	30.54	30.29	30.12	31.00

หมายเหตุ: 1/ ณ ราคาคงที่

2/ ข้อมูลดุลการชำระเงินมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเผยแพร่ให้เป็นไปตามคู่มือดุลการชำระเงินฉบับที่ 6 ของ IMF

(ดูรายละเอียดที่ <http://www.bot.or.th/Thai/Statistics/EconomicAnd Financial/ExternalSector/Pages/Newtable.aspx>)

3/ สถาบันรับฝากเงิน หมายถึง สถาบันรับฝากเงินทุกประเภท ยกเว้น ธนาคารแห่งประเทศไทย

4/ อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และธนาคารแห่งประเทศไทย

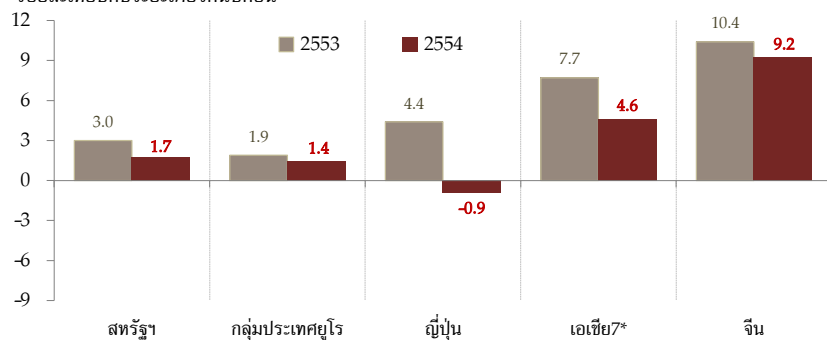
1. ภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ

*เศรษฐกิจโลกขยายตัวได้
ด้วยแรงขับเคลื่อนจาก
กลุ่มประเทศเกิดใหม่*

เศรษฐกิจโลกปี 2554 ขยายตัวได้จากแรงขับเคลื่อนของเศรษฐกิจประเทศเกิดใหม่เป็นสำคัญ ขณะที่เศรษฐกิจประเทศอุตสาหกรรมหลักยังมีความเปราะบาง จากปัญหานี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโร ที่ยังไม่คลี่คลายและทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปีและเริ่มส่งผลให้เศรษฐกิจโลกชะลอลง นอกจากนี้ เศรษฐกิจญี่ปุ่นหดตัวจากเหตุการณ์ภัยพิบัติในเดือนมีนาคม

อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกปี 2553 และ 2554

ร้อยละเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

หมายเหตุ: * คำนวณโดยการถ่วงน้ำหนักตาม GDP-PPP ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย 7 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน สิงคโปร์ และฮ่องกง

ที่มา: Bureau of Economic Analysis (US Department of Commerce), Cabinet Office of Japan, CEIC, Eurostat และการคำนวณของธนาคารแห่งประเทศไทย

เศรษฐกิจกลุ่ม G3 ยังคง
อ่อนแอจากปัญหาหนี้สาธารณะ
ในกลุ่มประเทศยูโรที่รุนแรงขึ้น

เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลัก (G3)

สหรัฐอเมริกา: เผชิญกับปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในและภายนอกประเทศทำให้
ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป

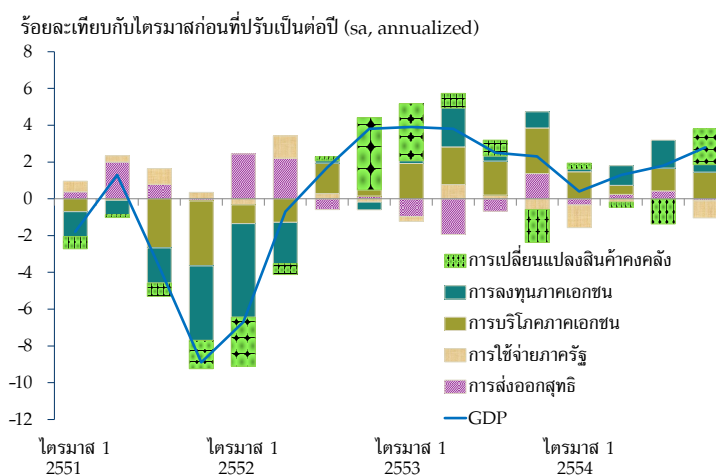
เศรษฐกิจสหรัฐฯ ทั้งปีขยายตัวร้อยละ 1.7 ชะลอลงจากร้อยละ 3.0 ในปีก่อน โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปีเศรษฐกิจขยายตัวต่ำกว่าปัจจัยลบ ได้แก่ (1) ราคาน้ำมันที่ปรับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปี 2553 จากปัญหาความไม่สงบในตะวันออกกลาง กระแทกกำลังซื้อของภาคเอกชน (2) เหตุการณ์ภัยพิบัติในญี่ปุ่นกระทบต่อภาคการผลิต โดยเฉพาะในหมวดยานยนต์ และ (3) ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนลดลง ทั้งจากการปรับลดการใช้จ่ายภาครัฐและความไม่แน่นอนในการเพิ่มเพดานหนี้ของรัฐบาล และการปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ โดยสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ Standard & Poor's (S&P) ในเดือนสิงหาคม

นับตั้งแต่ช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2554 เป็นต้นมา ความเชื่อมั่นของผู้ผลิตและผู้บริโภคเริ่มปรับตัวดีขึ้นจากราคาน้ำมันที่โน้มลง และการผลิตในหมวดยานยนต์กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ส่งผลให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสนี้ขยายตัวร้อยละ 2.8 เทียบกับร้อยละ 1.8 ในไตรมาสก่อน อย่างไรก็ตาม การที่ธนาคารกลางสหรัฐฯ ผ่อนคลายนโยบายการเงินโดยประกาศคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 0-0.25 ต่อปีอย่างน้อยถึงกลางปี 2556¹ สะท้อนถึงความกังวลต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ยังมีอยู่

ในระยะต่อไป สหรัฐฯ ยังคงเผชิญกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ใช้เวลานานและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพจาก (1) อัตราการว่างงานที่สูงและยืดเยื้อ โดยจำนวนผู้มีงานทำต่ำกว่าช่วงก่อนวิกฤตปี 2551 อยู่เป็นจำนวนมาก (2) ปัญหาในภาคที่อยู่อาศัยที่ยังมีอุปทานส่วนเกินจำนวนมากและราคาที่อยู่อาศัยยังคงลดลงต่อเนื่อง (3) วิกฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรที่ยังไม่มีความชัดเจน และ (4) นโยบายการคลังที่มีแนวโน้มต้องเข้มงวด

¹ การประชุมธนาคารกลางสหรัฐฯ ในเดือนสิงหาคม 2554

แหล่งที่มาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา

ที่มา: Bureau of Economic Analysis (US Department of Commerce)

กลุ่มประเทศยูโร: การฟื้นตัวได้รับผลกระทบจากวิกฤตหนี้สาธารณะที่ทวีความรุนแรงและขยายวงกว้าง

เศรษฐกิจกลุ่มประเทศยูโรทั้งปีขยายตัวร้อยละ 1.4 ชะลอลงจากปีก่อน โดยมีปัจจัยลบรุมเร้าตลอดทั้งปี ในช่วงครึ่งปีแรกการเร่งขึ้นของอัตราเงินเฟ้อและราคาน้ำมันส่งผลลบต่อกำลังซื้อของผู้บริโภคและต้นทุนของภาคธุรกิจ และในช่วงครึ่งปีหลังยังถูกซ้ำเติมจากวิกฤตหนี้สาธารณะที่ทวีความรุนแรงขึ้นและขยายวงจากเดิมที่จำกัดอยู่เพียง กรีซ ไอร์แลนด์ และโปรตุเกส² ไปสู่ประเทศหลัก ได้แก่ อิตาลี สเปน และฝรั่งเศส³ ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลปรับสูงขึ้นมาก แม้ทางการได้ออกมาตรการเพื่อพยุงสถานการณ์และแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง

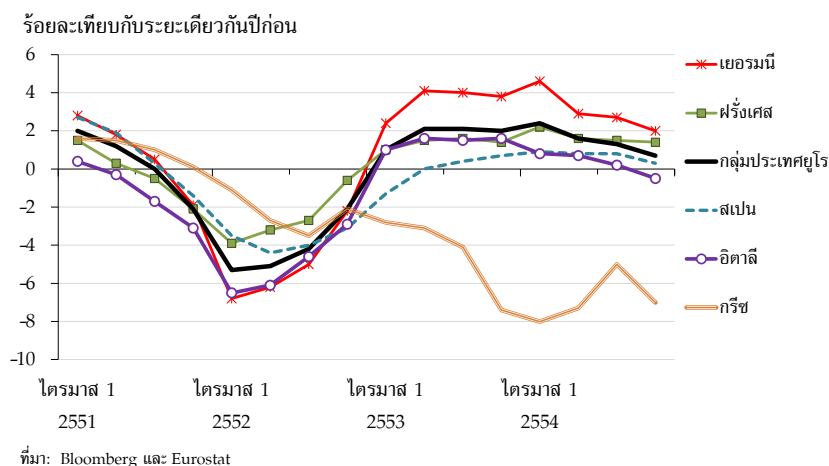
วิกฤตดังกล่าวส่งผลต่อทั้งภาคการเงินและเศรษฐกิจจริง ทำให้ (1) สภาพคล่องในตลาดการเงินตึงตัว ต้นทุนการระดมทุนของสถาบันการเงินสูงขึ้น และฐานะของสถาบันการเงินในยุโรปอ่อนแอลง ส่งผลให้สถาบันการเงินลดการปล่อยสินเชื่อแก่ภาคเอกชนและลดการถือครองสินทรัพย์เสี่ยง (2) ความเชื่อมั่นภาคธุรกิจและผู้บริโภคลดลงต่อเนื่อง และ (3) ภาครัฐต้องดำเนินมาตรการรัดเข็มขัดเพิ่มเติมเพื่อลดการขาดดุลการคลังและระดับหนี้สาธารณะ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ภายในประเทศและภายในกลุ่มประเทศยูโร⁴ และอาจทำให้เศรษฐกิจกลุ่มประเทศยูโรมีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะถดถอยในระยะต่อไป

² รัฐบาลกรีซ ไอร์แลนด์ และโปรตุเกส ประสบปัญหาหนี้สาธารณะทำให้ไม่สามารถระดมทุนในตลาดการเงินด้วยอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมจนต้องขอรับเงินกู้เพื่อช่วยเหลือสภาพคล่องจากสหภาพยุโรปและกองทุนการเงินระหว่างประเทศในเดือนพฤษภาคม ธันวาคม 2553 และเมษายน 2554 ตามลำดับ

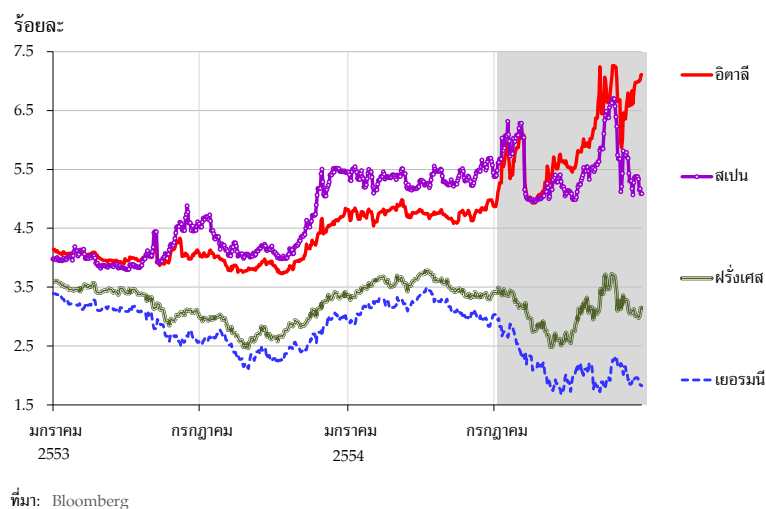
³ เศรษฐกิจอิตาลี สเปน และฝรั่งเศส มีสัดส่วนร้อยละ 17 12 และ 21 ของเศรษฐกิจกลุ่มประเทศยูโร ตามลำดับ เทียบกับเศรษฐกิจกรีซ ไอร์แลนด์และโปรตุเกสที่มีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 6 ของกลุ่มดังกล่าว

⁴ การส่งออกไปยังประเทศภายในกลุ่มฯ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 50 ของการส่งออกทั้งหมด

อัตราการขยายตัวของประเทศในกลุ่มประเทศยูโร

อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลระยะ 10 ปี

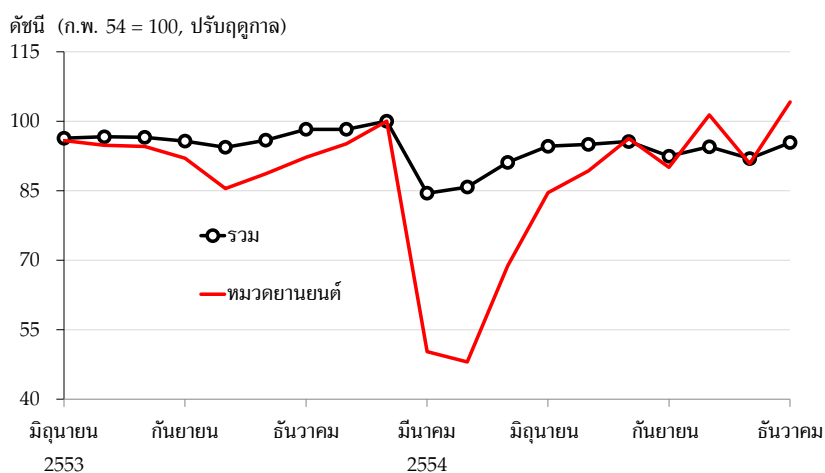
ญี่ปุ่น: เศรษฐกิจหดตัวจากเหตุการณ์ภัยพิบัติ เงินเยนที่แข็งค่ามาก และการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก

เหตุการณ์แผ่นดินไหว สึนามิ และวิกฤตโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ในเดือนมีนาคมส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นหยุดชะงัก ปัจจัยหลักมาจากปัญหาชะงักงันในห่วงโซ่การผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ และการขาดแคลนไฟฟ้าในบริเวณภาคตะวันออก ซึ่งทำให้ผลกระทบขยายวงกว้างไปทั่วประเทศ ส่งผลให้ผลผลิตอุตสาหกรรมในเดือนมีนาคมหดตัวสูงมากโดยเฉพาะในหมวดยานยนต์⁵ แต่หลังจากผ่านพ้นภัยพิบัติ การฟื้นตัวของภาคการผลิตก็เป็นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยผลผลิต

⁵ ผลผลิตในหมวดยานยนต์คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16 ของผลผลิตอุตสาหกรรมรวมภายในประเทศ

อุตสาหกรรมในไตรมาสที่ 3 กลับมาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ นอกจากนี้ เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังได้รับผลดีจากงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือและซ่อมสร้างพื้นที่ประสบภัยของทางการมูลค่า 6 ล้านล้านเยนหรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 1.3 ของ GDP⁶

ผลผลิตอุตสาหกรรมญี่ปุ่น

ที่มา: Ministry of Economy, Trade and Industry (Japan)

5

แม้ปัญหาในภาคการผลิตคลี่คลายลงแต่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจต้องเผชิญกับอุปสรรคจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและเงินเยนที่แข็งค่าต่อเนื่อง โดยผลกระทบจากวิกฤตการณ์คลั่งในกลุ่มประเทศยูโรและสหรัฐฯ ทำให้มีเงินทุนไหลเข้าญี่ปุ่นจำนวนมากเนื่องจากนักลงทุนมองว่าสินทรัพย์สกุลเงินเยนมีความเสี่ยงต่ำ (Safe-haven Currency) ส่งผลให้เงินเยนแข็งค่าขึ้นมากสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 75.8 เยนต่อดอลลาร์ สรอ. ในเดือนตุลาคม จนทำให้ในเดือนพฤศจิกายน กระทรวงการคลังญี่ปุ่นต้องดำเนินนโยบายแทรกแซงค่าเงินเยนสูงที่สุดในประวัติศาสตร์จำนวน 9.09 ล้านล้านเยน (117 พันล้านดอลลาร์ สรอ.) ในระยะต่อไป ความไม่แน่นอนในการแก้ไขปัญหาหนี้สาธารณะของกลุ่มประเทศยูโร และการแข็งค่าของเงินเยน ยังเป็นความเสี่ยงต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่น

⁶ ประกอบด้วยงบประมาณเพิ่มเติม 2 ครั้งซึ่งผ่านการอนุมัติของสภาฯ ในเดือนพฤษภาคมและกรกฎาคมจำนวน 4 และ 2 ล้านล้านเยน ตามลำดับ นอกจากนี้ ในเดือนธันวาคม สภาฯ ได้อนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมครั้งที่ 3 มูลค่า 12.1 ล้านล้านเยนหรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 ของ GDP ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจญี่ปุ่นในปี 2555

เศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย: ขยายตัวชะลอลงจากปีก่อนแต่ยังเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจโลก

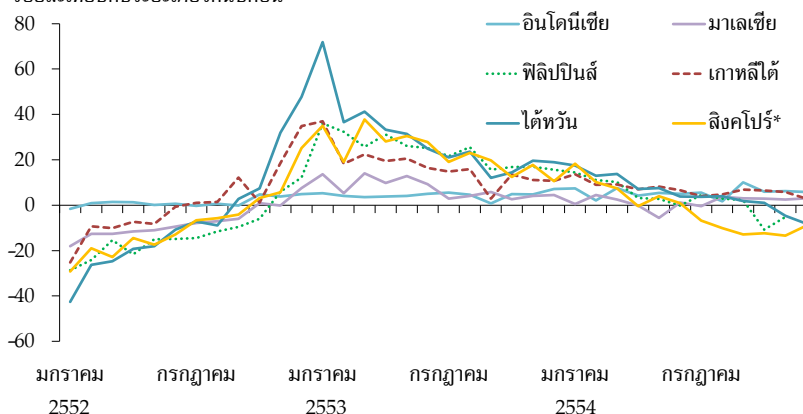
*เศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย
ขยายตัวชะลอลงแต่ยังอยู่ใน
เกณฑ์ดี แม้จะได้รับ
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ
และปัญหาหนี้สาธารณะใน
กลุ่มประเทศยูโร*

เศรษฐกิจเอเชียในปี 2554 ขยายตัวชะลอลงแต่ยังอยู่ในเกณฑ์ดีจากอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการบริโภคและการลงทุนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามภาคการผลิตได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติเป็นระยะ โดยในครึ่งปีแรกเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิในญี่ปุ่นได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนวัตถุดิบในห่วงโซ่การผลิตภายในภูมิภาค โดยเฉพาะการผลิตในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ แม้ว่าการผลิตจะฟื้นตัวกลับเข้าใกล้ระดับปกติในไตรมาสที่ 3 แต่ได้รับผลกระทบอีกครั้งจากมหาอุทกภัยในประเทศไทยในเดือนตุลาคม ทำให้การฟื้นตัวล่าช้าออกไป

ภัยธรรมชาติครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นทั้ง 2 แห่ง ทำให้การส่งออกของประเทศในภูมิภาคเอเชียชะลอลงต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ประกอบกับอุปสงค์ในตลาดโลกโดยรวมที่อ่อนแอจากปัญหาหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโร ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจปี 2554 ชะลอลงจากปี 2553 และมีแนวโน้มที่จะชะลอลงในระยะต่อไป ตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนของการแก้ปัญหาวิกฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโร

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม

ร้อยละเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

หมายเหตุ: * ข้อมูลการผลิตประเทศสิงคโปร์ ไม่รวมการผลิตหมวดชีวการแพทย์ (Bio-med)

ที่มา : CEIC

ในปี 2554 เอเชียยังคงเผชิญกับแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูง โดยในช่วงครึ่งแรกของปีอัตราเงินเฟ้อในเอเชียเร่งขึ้นต่อเนื่องตามราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในครึ่งหลังของปีอัตราเงินเฟ้อชะลอลงจากราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่ลดลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ประกอบกับความเสี่ยงต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้น ส่งผลให้ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียดำเนินนโยบายการเงินผ่อนคลายมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี หลังจากปรับขึ้นดอกเบี้ยนโยบายหลายครั้งในช่วงต้นปี

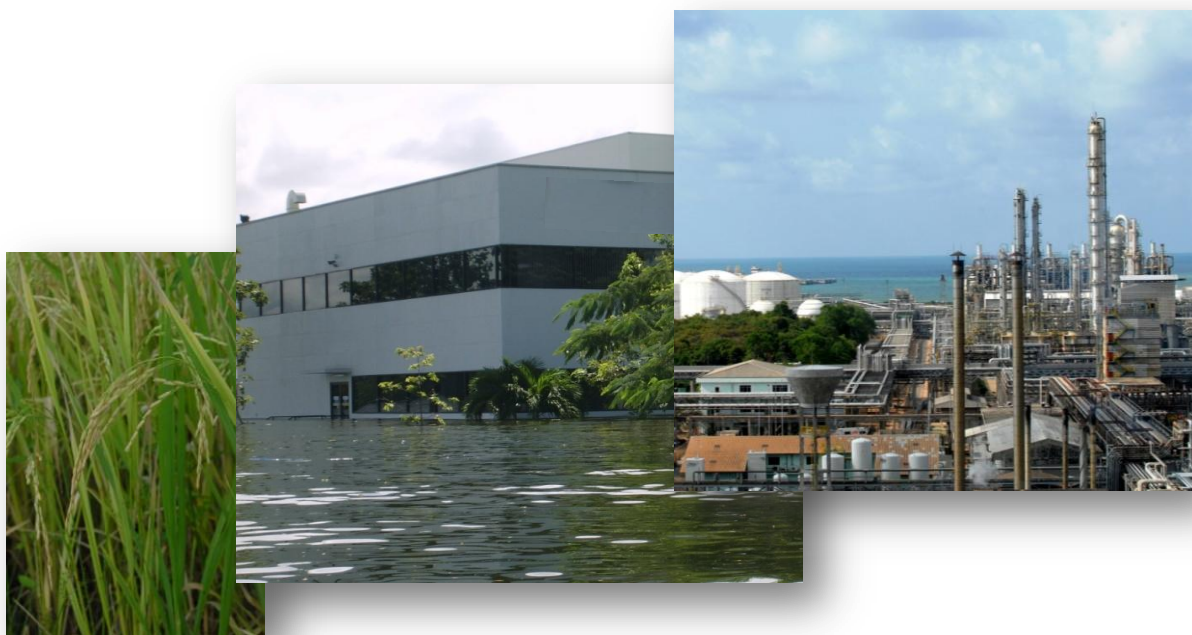
เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ

(ร้อยละเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน)

ประเทศ	การขยายตัวของเศรษฐกิจ		อัตราเงินเฟ้อ	
	2553	2554	2553	2554
กลุ่มประเทศ G3				
สหรัฐอเมริกา	3.0	1.7	1.5	3.0
กลุ่มประเทศยูโร	1.9	1.4	1.6	2.7
ญี่ปุ่น	4.4	-0.9	-0.7	-0.3
กลุ่มประเทศเอเชีย				
จีน	10.4	9.2	3.3	5.4
อินเดีย	8.7	NA	9.6	9.4
ฮ่องกง	7.0	5.0	2.3	5.3
เกาหลีใต้	6.2	3.6	3.0	5.4
ไต้หวัน	10.7	4.0	1.0	1.4
อินโดนีเซีย	6.2	6.5	5.1	5.4
มาเลเซีย	7.2	5.1	1.7	3.2
ฟิลิปปินส์	7.6	3.7	3.8	4.8
สิงคโปร์	14.5	4.9	2.8	5.2

หมายเหตุ: * ตัวเลขตามปีปฏิทิน อัตราเงินเฟ้อคำนวณจาก Wholesale Price Index (WPI)

ที่มา: Bloomberg, CEIC, Reuters and Official statistics

2. ด้านอุปทาน

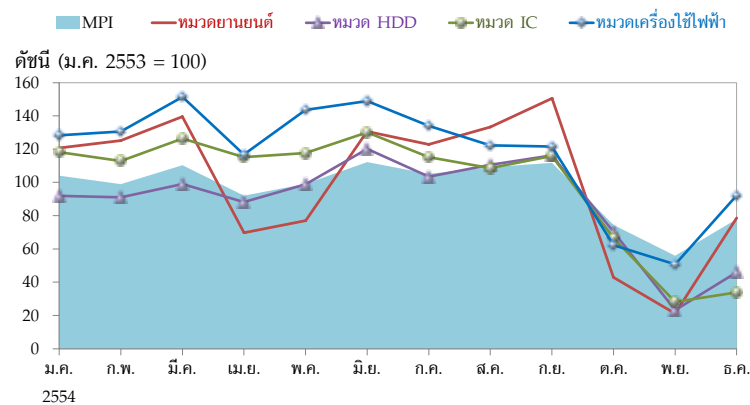
2.1 ภาควัตถุศาสตร์

การผลิตภาควัตถุศาสตร์หดตัว จากมหาอุทกภัยในประเทศที่ขยายวงกว้าง ในช่วงไตรมาสที่ 4 เป็นสำคัญ นอกเหนือจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และภัยพิบัติในญี่ปุ่นเมื่อเดือนมีนาคม

*การผลิตหดตัวจาก
ผลกระทบของมหาอุทกภัย
ในภาคกลาง*

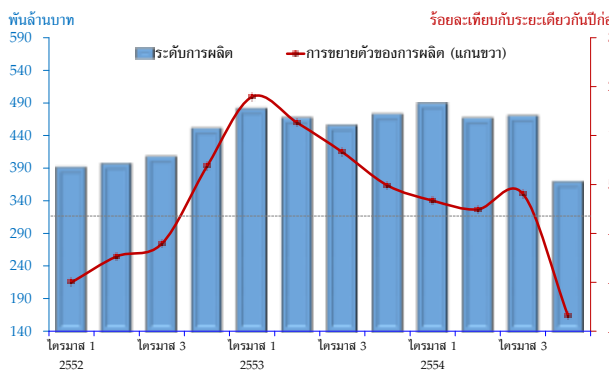
การผลิตภาควัตถุศาสตร์ได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่ทำให้ความต้องการของตลาดต่างประเทศลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (HDD) และสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม ประกอบกับเหตุการณ์ภัยพิบัติในญี่ปุ่นเมื่อเดือนมีนาคม ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนชิ้นส่วนชั่วคราวในไตรมาสที่ 2 โดยเฉพาะในกลุ่มยานยนต์ ต่อมาในไตรมาสที่ 4 มหาอุทกภัยซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ศูนย์กลางการผลิตของอุตสาหกรรมสำคัญและมีเครือข่ายการผลิตที่ซับซ้อน ส่งผลให้การผลิตภาควัตถุศาสตร์หดตัวเกือบทุกหมวดจากปัญหาการขาดแคลนชิ้นส่วนการผลิตและอุปสรรคในการคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะในอุตสาหกรรม ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ส่งผลให้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ 4 หดตัวร้อยละ 21.8 และอัตราการใช้กำลังการผลิตลดลงเหลือเพียงร้อยละ 46.2 ส่งผลให้ทั้งปี 2554 การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 4.3 สอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตที่ลดลงจากร้อยละ 63.2 ในปีก่อน เหลือร้อยละ 58.1 ในปีนี้

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม

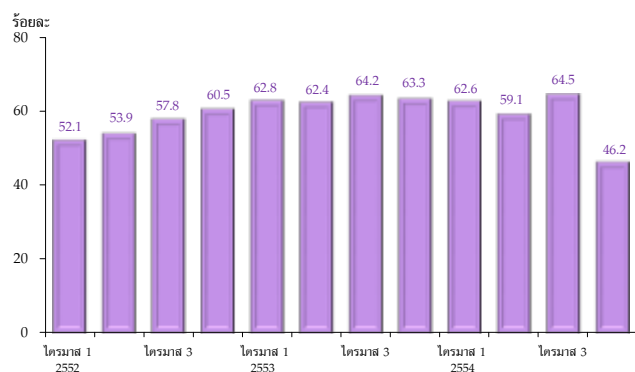
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การผลิตภาคอุตสาหกรรม ณ ราคาคงที่

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อัตราการใช้จ่ายในการผลิตภาคอุตสาหกรรม

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมสำคัญที่ได้รับผลกระทบมากจากมหาอุทกภัย ได้แก่

- **หมวดรถยนต์** การผลิตรถยนต์ต่ำกว่าเป้าหมายการผลิตในปี 2554 ที่คาดว่าจะ 1.8 ล้านคัน ถึง 3.4 แสนคัน และการผลิตในไตรมาสที่ 4 ลดลงถึงร้อยละ 61.6 จากระยะเดียวกันปีก่อน เนื่องจากขาดแคลนชิ้นส่วนในการผลิตจากปัญหาอุทกภัย ทำให้ไม่สามารถตอบสนองอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศที่ยังคงขยายตัวได้ ยิ่งไปกว่านั้น การที่ไทยเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่สำคัญของโลก ส่งผลให้โรงงานประกอบรถยนต์ในต่างประเทศหลายแห่งต้องชะลอการผลิตหรือหยุดการผลิตชั่วคราวเช่นเดียวกับไทย

- **หมวดฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์** ไทยเป็นผู้ผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์รายใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นที่ตั้งของผู้ผลิตชิ้นส่วนสำคัญจำนวนมาก เหตุอุทกภัยทำให้การผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ในไตรมาสที่ 4 ของไทยลดลงถึงร้อยละ 55 เทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน และส่งผลให้ผลผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ของโลก ลดลงถึงร้อยละ 30 ในไตรมาสเดียวกัน ซึ่งการขาดแคลนนี้ทำให้ราคาปรับสูงขึ้นถึงร้อยละ 28 อีกทั้งส่งผลต่อเนื่องให้สินค้าปลายน้ำที่มีฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์เป็นส่วนประกอบ เช่น คอมพิวเตอร์ ขาดแคลนและมีราคาสูงขึ้นเช่นกัน

- *หมวดอิเล็กทรอนิกส์* โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยจึงทำให้ต้องหยุดการผลิตทันที ส่งผลให้การผลิตในไตรมาสที่ 4 หดตัวลงถึงร้อยละ 60 จากระยะเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ การฟื้นฟูต้องใช้ระยะเวลานานกว่าหมวดอื่น เนื่องจากเครื่องจักรต้องการความแม่นยำและความสะอาดในการซ่อมแซมและติดตั้งอย่างมาก
- *หมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า* แม้ว่าโรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยโดยตรง แต่ประสบปัญหาขาดแคลนชิ้นส่วนเนื่องจากผู้ผลิตชิ้นส่วนตั้งอยู่ในบริเวณที่ประสบอุทกภัย ส่งผลให้การผลิตในไตรมาสที่ 4 หดตัวมากถึงร้อยละ 43 เทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมอื่นยังได้รับปัจจัยลบเพิ่มเติม ดังนี้

- *หมวดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม* หดตัวตามอุปสงค์ที่ลดลงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ และยุโรป ประกอบกับราคาฝ้ายที่ผันผวนทำให้ผู้ซื้อและผู้ผลิตสินค้าปลายน้ำชะลอคำสั่งซื้อเพื่อรอให้ราคาฝ้ายมีความแน่นอนมากขึ้น
- *หมวดปิโตรเลียม* ไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย แต่ผลผลิตลดลงร้อยละ 4 จากการปิดซ่อมบำรุงโรงกลั่นบางส่วนตามแผนงานประจำปีและเพื่อรองรับการใช้มาตรฐาน EURO IV ในวันที่ 1 มกราคม 2555

ทั้งนี้ การลดการผลิตของอุตสาหกรรมข้างต้น ส่งผลให้การผลิตของ *อุตสาหกรรมเหล็ก ผลิตภัณฑ์เคมี ผลิตภัณฑ์ยาง และกระดาษ* หดตัวไปด้วย แม้จะไม่ได้อยู่ในเขตที่ประสบอุทกภัย เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกัน

ขณะที่ยังมีหลายอุตสาหกรรม (คิดเป็นประมาณร้อยละ 27.7 ของอุตสาหกรรมทั้งหมด) แม้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยแต่ยังขยายตัวได้ เนื่องจากที่ตั้งของโรงงานมีการกระจายตัว อาทิ *หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดยางและพลาสติก และหมวดวัสดุก่อสร้าง*

แนวโน้มการผลิตภาคอุตสาหกรรมคาดว่าจะทยอยฟื้นตัว และกลับเป็นปกติได้ในไตรมาสที่ 3 เนื่องจากโรงงานส่วนใหญ่ต้องรอการประเมินความเสียหายโดยบริษัทประกันก่อนเริ่มการฟื้นฟูอย่างจริงจัง กอปรกับเครื่องจักรสำคัญของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เสียหายมากจึงต้องใช้เวลาในการนำเข้าและติดตั้งเพื่อทดแทนเครื่องจักรเดิม โดยในระหว่างการฟื้นตัวนี้บริษัทที่ได้รับผลกระทบโดยอ้อมผ่านการขาดแคลนชิ้นส่วนต้องปรับตัวด้วยการหาชิ้นส่วนทดแทนจากแหล่งอื่น ทั้งจากผู้ผลิตชิ้นส่วนในประเทศรายอื่นหรือการนำเข้าจากต่างประเทศ

ภาคอุตสาหกรรมคาดว่าจะฟื้นตัวจากเหตุอุทกภัยกลับสู่ภาวะปกติได้ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2555

2.2 ภาคเกษตรกรรม

รายได้เกษตรกรในปี 2554 ขยายตัวจากทั้งด้านการผลิตและราคา

ผลผลิตสินค้าเกษตรทั้งปี ขยายตัวร้อยละ 3.2 จากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย แม้ว่าในช่วงปลายปีมหาอุทกภัยจะสร้างความเสียหายต่อผลผลิต โดยเฉพาะข้าวนาปีในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลาง แต่ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญอื่นๆ โดยเฉพาะอ้อยและปาล์มน้ำมัน ได้รับผลดีจากปริมาณน้ำฝนที่มากขึ้น นอกจากนี้ ผลผลิตที่ขยายตัวก็ยังเป็นผลจากการขยายพื้นที่เพาะปลูก โดยเฉพาะอ้อย เนื่องจากเกษตรกรได้รับแรงจูงใจจากราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่อยู่ระดับสูงต่อเนื่อง และยางพารามีพื้นที่ให้ผลผลิตมากขึ้นจากการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมากเมื่อหลายปีก่อน ส่วนผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มสูงขึ้นมากเนื่องจากปัญหาเพลี้ยระบาดเริ่มคลี่คลายลง

ร้อยละเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน	2553	2554				
		ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
รายได้เกษตรกร	22.7	15.8	40.1	26.2	5.3	-1.7
ผลผลิตสินค้าเกษตรกรรม ^p	-2.0	3.2	11.4	7.0	-2.2	-1.1
ราคาสินค้าเกษตรกรรม	25.2	12.2	25.8	17.9	7.7	-0.6

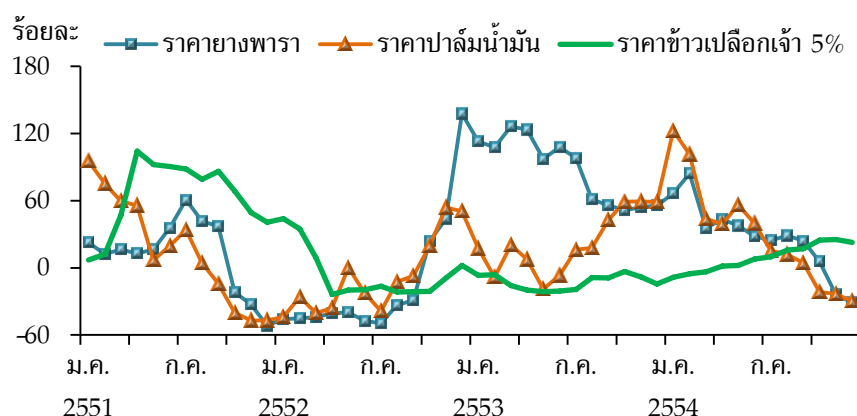
หมายเหตุ: รายได้เกษตรกรไม่รวมเงินจ่ายโอนจากภาครัฐ ได้แก่ เงินชดเชยส่วนต่างราคายาภายใต้โครงการประกันรายได้เกษตรกร และเงินชดเชยต้นทุนการผลิตแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

p = ข้อมูลในปีล่าสุดเป็นข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและธนาคารแห่งประเทศไทย

ราคาสินค้าเกษตร

(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ราคาสินค้าเกษตรในปีเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปีก่อนร้อยละ 12.2 เนื่องจาก (1) อุปสงค์จากต่างประเทศขยายตัวดี โดยเฉพาะจากจีนที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ยางพาราและมันสำปะหลังสูงขึ้นตามการเติบโตของเศรษฐกิจ (2) อุปทานของยางพาราดีดตัวต่อเนื่อง จากผลกระทบของภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในปี 2553 และอุทกภัยในภาคใต้ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเมษายน (3) ราคาปศุสัตว์เร่งสูงขึ้น เนื่องจากมีโรคระบาดในสุกรและแม่พันธุ์ไก่ไข่ และ (4) ราคาน้ำมันดิบเร่งสูงขึ้นในช่วงครึ่งปีแรกจากปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในแอฟริกาเหนือและตะวันออกกลาง ส่งผลให้ราคาในกลุ่มพืชพลังงาน ทั้งปาล์มน้ำมัน อ้อย และมันสำปะหลัง เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ภัยธรรมชาติและการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาและยุโรป ส่งผลให้ราคายางพาราและปาล์มน้ำมันโน้มลงในช่วงปลายปี

**ราคาพืชผลในปี 2555
มีแนวโน้มชะลอลง
ตามภาวะเศรษฐกิจโลก**

ในปี 2555 ราคาสินค้าเกษตรมีแนวโน้มชะลอลงตามทิศทางราคายางพาราที่คาดว่าอุปสงค์จากจีนจะชะลอลงตามภาวะเศรษฐกิจโลกจากปัญหาวิกฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโร กอปรกับคาดว่าสถานการณ์อุปทานดีดตัวในกลุ่มปศุสัตว์และประมงจะคลี่คลายลง อย่างไรก็ตาม ราคายังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากผลของโครงการรับจำนำของภาครัฐที่คาดว่าจะดำเนินการแทรกแซงตลาดในราคาสูงต่อเนื่องจากช่วงปลายปี 2554

ด้านผลผลิตสินค้าเกษตรในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผลผลิตข้าวที่คาดว่าจะมีการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำกักเก็บในเขื่อนมีค่อนข้างมาก กอปรกับผลผลิตต่อไร่ของอ้อยและปาล์มน้ำมันคาดว่าจะดีขึ้นในช่วงหลังอุทกภัย ดังนั้น รายได้เกษตรกรจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปี 2554

ราคาสินค้าเกษตรกรรมที่เกษตรกรขายได้

(หน่วย: บาทต่อตัน)

	2553	2554	2554					
	ทั้งปี	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
เกษตรกรรม (2548 =100)	151.1	169.6	176.0	163.3	178.7	173.2	166.2	160.3
$\Delta\%$	25.2	12.2	21.8	3.4	25.8	17.9	7.7	-0.6
1. ดัชนีราคาพืชผล (2548 =100)	168.5	188.4	196.8	180.0	200.7	192.8	183.1	176.9
$\Delta\%$	30.3	12.3	22.9	1.7	27.9	18.2	6.5	-2.9
ข้าวหอมมะลิ	13,552	13,035	12,206	13,863	12,212	12,201	12,896	14,829
$\Delta\%$	0.3	-3.8	-10.7	3.1	-13.7	-7.5	-4.6	11.0
ข้าวเปลือกเจ้าชั้น 1 (5%)	8,400	9,145	8,405	9,885	8,610	8,200	9,488	10,281
$\Delta\%$	-13.0	8.9	-2.7	19.3	-8.4	4.0	14.3	24.2
ยางพารา	102,699	127,958	147,138	108,777	151,637	142,640	124,007	93,547
$\Delta\%$	82.2	24.6	47.2	2.5	59.2	36.4	25.7	-17.7
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	7,972	8,161	8,428	7,893	8,317	8,540	7,557	8,230
$\Delta\%$	29.9	2.4	9.5	-3.3	17.3	2.7	-9.9	3.6
มันสำปะหลัง	2,328	2,381	2,705	2,057	2,903	2,507	1,980	2,133
$\Delta\%$	86.0	2.3	31.4	-21.9	50.6	15.0	-26.8	-16.9
ปาล์มน้ำมัน	4,438	5,391	6,042	4,740	6,943	5,140	4,943	4,537
$\Delta\%$	21.6	21.5	57.2	-10.2	69.4	44.7	10.3	-25.3
2. ดัชนีราคาปศุสัตว์ (2548 =100)	115.1	128.3	127.4	129.1	123.4	131.5	133.9	124.2
$\Delta\%$	8.0	10.3	10.7	12.2	8.4	12.8	13.7	10.6
3. ดัชนีราคาประมง (2548 =100)	85.6	99.5	101.0	98.0	100.6	101.4	96.2	99.9
$\Delta\%$	6.0	16.0	26.0	7.7	24.8	27.2	9.6	6.0

หมายเหตุ: $\Delta\%$ คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

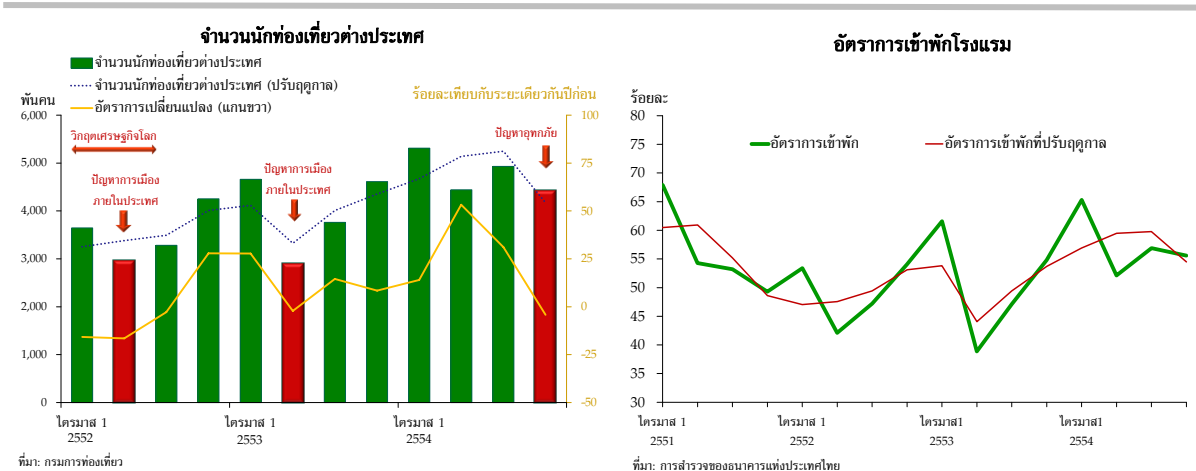
2.3 ภาคการท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศยังคงเพิ่มขึ้นจากปีก่อน แม้จะเกิดมหาอุทกภัยบริเวณภาคกลางในไตรมาสสุดท้าย

นักท่องเที่ยวต่างประเทศในปี 2554 มีจำนวน 19.1 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.9 จากปีก่อน สอดคล้องกับอัตราการเข้าพักโรงแรมที่ปรับเพิ่มขึ้นในทุกภาคโดยเฉพาะภาคกลางและภาคใต้ จากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจากจีน รัสเซีย และอินเดีย เนื่องจากเศรษฐกิจยังขยายตัวได้ดี ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลักลดลง เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจ ส่งผลให้สัดส่วนนักท่องเที่ยวจากกลุ่มดังกล่าวต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้งหมดที่เดินทางมาในไทยลดลงจากร้อยละ 31.1 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 28.0 ในปีนี้

การท่องเที่ยวแข็งแกร่ง และฟื้นตัวเร็วจากภาวะอุทกภัย

ส่วนมหาอุทกภัยที่แผ่ขยายสู่พื้นที่บางส่วนของกรุงเทพมหานคร ในช่วงปลายปีส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศลดลง อย่างไรก็ตาม หลังจากสถานการณ์คลี่คลายลงในเดือนธันวาคม จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มปรับเข้าสู่ภาวะปกติ สะท้อนถึงความแข็งแกร่งของภาคการท่องเที่ยวของไทย

รายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวดีจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันที่ปรับสูงขึ้นจากการที่ผู้ประกอบการโรงแรมทยอยปรับเพิ่มราคา หลังใช้กลยุทธ์ด้านราคาเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยรายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2554 มีมูลค่า 800.6 พันล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 26 จากปีก่อน

แนวโน้มการท่องเที่ยวปี 2555 คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่อง

การท่องเที่ยวในปี 2555 คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่อง โดยโครงสร้างของนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะกระจายตัวและความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทย จะช่วยบรรเทาผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกได้

เครื่องชี้ภาวะการท่องเที่ยวและโรงแรม

	2553	2554 ^P				
	ทั้งปี	ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน)	15.9	19.1	5.3	4.4	4.9	4.4
$\Delta\%$	12.6	19.9	14.0	53.3	31.1	-4.2
2. รายได้จากการท่องเที่ยว (พันล้านบาท)	635.5	800.6	235.3	179.4	197.8	188.1
3. อัตราเข้าพักโรงแรม (ร้อยละ)	50.6	57.4	65.3	52.1	56.9	55.6

หมายเหตุ: P = ข้อมูลเบื้องต้น

$\Delta\%$ คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา: กรมการท่องเที่ยวและธนาคารแห่งประเทศไทย

โครงสร้างนักท่องเที่ยวจำแนกตามสัญชาติ

ประเทศ	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		สัดส่วน (ร้อยละ)	
	ทั้งปี	ทั้งปี	ทั้งปี	ทั้งปี
	2553	2554	2553	2554
เอเชียตะวันออก	15.4	24.2	51.2	53.7
- มาเลเซีย*	17.1	13.9	12.9	12.4
- จีน	44.3	51.8	7.0	9.0
- ญี่ปุ่น	-1.1	14.2	6.2	6.0
- เกาหลี	30.3	24.7	5.1	5.3
- ลาว*	9.2	23.3	4.5	4.7
- สิงคโปร์*	7.1	11.6	3.8	3.6
ยุโรป	9.4	11.1	27.9	26.1
- รัสเซีย	91.3	52.1	4.0	5.2
- สหราชอาณาจักร	-3.6	4.4	5.1	4.5
อเมริกา	-1.0	12.6	5.3	5.0
เอเชียใต้	20.4	17.0	6.2	6.2
- อินเดีย	23.7	20.7	4.8	4.9
โอเชียเนีย	7.1	18.9	5.0	5.0
ตะวันออกกลาง	17.6	6.1	3.6	3.2
แอฟริกา	13.8	8.7	0.8	0.7

หมายเหตุ: จำแนกกลุ่มประเทศตามเกณฑ์ของกรมการท่องเที่ยว

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว

2.4 ภาคอสังหาริมทรัพย์

ภาคอสังหาริมทรัพย์ปี 2554 ชะลอลงจากปีก่อน

ภาคอสังหาริมทรัพย์ชะลอลง
จากปีก่อนจาก
การสิ้นสุดของมาตรการ
กระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์
และผลของมหาอุทกภัย

การสิ้นสุดของมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์เมื่อกลางปี 2553 และปัญหาอุทกภัยในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2554 ที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และทำให้การก่อสร้างและการเปิดตัวโครงการใหม่ในช่วงปลายปีต้องชะลอออกไป ทำให้ภาคอสังหาริมทรัพย์ปี 2554 ชะลอลงจากปีก่อนค่อนข้างมาก สะท้อนจากจำนวนที่อยู่อาศัยเปิดขายใหม่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 30 เช่นเดียวกับจำนวนที่อยู่อาศัยที่ขายได้ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 52

จากผลของอุทกภัยและแนวโน้มการชะลอตัวของตลาดดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) ได้มีมติผ่อนปรนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โดย (1) ขยายเวลาการบังคับใช้หลักเกณฑ์อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (LTV Ratio) สำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแนวราบที่มีราคาซื้อขายต่ำกว่า 10 ล้านบาทออกไป 1 ปี โดยให้มีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2556 จากเดิมที่จะเริ่มมีผลในวันที่ 1 มกราคม 2555 และ (2) กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง (Risk Weight) สำหรับสินเชื่อเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้มีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 35 ซึ่งน้อยกว่าน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้รายย่อยโดยทั่วไปที่อยู่ร้อยละ 75 โดยมีผลไปจนถึงสิ้นปี 2555 เพื่อช่วยบรรเทาภาระทางการเงินของทั้งสถาบันการเงิน ผู้ประกอบการ รวมถึงประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัยในครั้งนี้

แนวโน้มตลาดอสังหาริมทรัพย์ในปี 2555 ขึ้นอยู่กับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจหลังอุทกภัย อย่างไรก็ตาม ฐานะทางการเงินของภาคครัวเรือนและผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ที่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจไทยที่แข็งแกร่ง และการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในครึ่งหลังของปีจะเป็นปัจจัยบวกต่อภาคอสังหาริมทรัพย์ในระยะต่อไป

เครื่องชี้ภาวะอสังหาริมทรัพย์

	2553	2554	2554			
			ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1.เครื่องชี้ด้านอุปสงค์						
1.1 การจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (หน่วย, REIC)	178,128 (10.5)	147,196 (-17.4)	34,751 (-44.6)	40,644 (-12.5)	43,761 (58.9)	28,039 (-32.3)
-บ้านเดี่ยวและบ้านแฝด	36,436	30,159	7,506	8,525	8,949	5,179
-ทาวน์เฮาส์และอาคารพาณิชย์	68,779	57,113	14,113	16,166	16,842	9,992
-อาคารชุด	72,913	59,923	13,132	15,953	17,970	12,868
1.2 จำนวนที่อยู่อาศัยที่ขายได้ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (หน่วย, AREA)	56,432 (104.2)	27,135 (-51.9)	12,549 (-32.6)	6,527 (-21.5)	3,182 (-79.7)	4,877 (-64.7)
-บ้านเดี่ยวและบ้านแฝด	4,493	2,860	1,523	646	462	229
-ทาวน์เฮาส์และอาคารพาณิชย์	13,228	4,826	2,459	1,031	1,018	318
-อาคารชุด	38,711	19,449	8,567	4,850	1,702	4,330
1.3 ยอดคงค้างสินเชื่อส่วนบุคคลเพื่ออสังหาริมทรัพย์ของ ธพ.^{1/} (หน่วย: ล้านบาท, ธปท.)	1,092,407 (13.6)	1,201,715 (10.0)	1,118,828 (10.46)	1,150,814 (9.5)	1,190,821 (12.0)	1,201,715 (10.0)
2.เครื่องชี้ด้านอุปทาน						
2.1 ที่อยู่อาศัยสร้างเสร็จจดทะเบียน ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (หน่วย, REIC)	106,893 (12.6)	81,521 (-23.7)	22,661 (-24.8)	20,568 (18.5)	24,633 (9.0)	13,659 (-62.9)
-บ้านเดี่ยวและบ้านแฝด	33,207	33,078	10,358	7,559	9,549	5,612
-ทาวน์เฮาส์และอาคารพาณิชย์	13,767	14,392	3,720	3,128	4,426	3,118
-อาคารชุด	59,919	34,051	8,583	9,881	10,658	4,929
2.2 จำนวนที่อยู่อาศัยเปิดขายใหม่ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (หน่วย, AREA)	116,674 (102.6)	81,581 (-30.1)	31,515 (20.7)	22,615 (20.5)	14,239 (-54.1)	13,212 (-67.6)
-บ้านเดี่ยวและบ้านแฝด	20,278	19,104	8,318	4,349	3,583	2,854
-ทาวน์เฮาส์และอาคารพาณิชย์	35,424	22,343	9,072	5,932	4,794	2,545
-อาคารชุด	60,972	40,134	14,125	12,334	5,862	7,813
2.3 ยอดคงค้างสินเชื่อผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ของ ธพ.^{1/} (หน่วย: ล้านบาท, ธปท.)	360,860 (-5.1)	409,209 (13.4)	361,834 (3.15)	374,954 (0.7)	395,085 (9.96)	409,209 (13.4)
3.เครื่องชี้ด้านราคา						
3.1 ดัชนีราคาที่อยู่อาศัย^{2/} (ม.ค. 2552 = 100, ธปท.)						
-บ้านเดี่ยวพร้อมที่ดิน	101.4 (1.0)	104.5 (3.1)	102.8 (0.9)	104.1 (3.0)	105.5 (4.0)	105.7 (4.6)
-ทาวน์เฮาส์พร้อมที่ดิน	103.7 (3.2)	109.8 (5.8)	107.3 (4.4)	109.1 (5.4)	112.3 (9.2)	110.3 (4.4)
-อาคารชุด	115.9 (2.0)	127.0 (9.5)	119.1 (0.4)	124.6 (8.9)	129.0 (14.3)	135.2 (14.75)
-ที่ดิน	113.1 (4.4)	121.7 (7.6)	121.6 (9.0)	121.4 (7.9)	120.3 (8.7)	123.4 (5.0)

หมายเหตุ: ^{1/} ยอดคงค้างสินเชื่อ ณ สิ้นงวด เฉพาะสาขาธนาคารพาณิชย์ในประเทศ ไม่รวมสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยในต่างประเทศ

^{2/} ดัชนีราคาที่อยู่อาศัยจากฐานข้อมูลสินเชื่อปล่อยใหม่ของธนาคารพาณิชย์ คำนวณด้วยวิธี Hedonic regression

ตัวเลขใน คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน ()

ที่มา: กรมที่ดิน, ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท) และ ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Information Center: REIC)

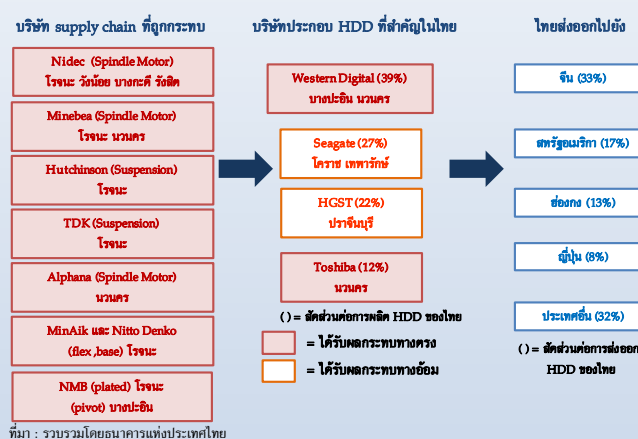
ความสำคัญของห่วงโซ่อุปทานของไทยต่อเศรษฐกิจโลก

มหาอุทกภัยไม่เพียงส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตของประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตในต่างประเทศด้วย ทั้งในภูมิภาคเอเชีย อเมริกา ไปจนถึงแอฟริกาใต้ สะท้อนว่า ไทยเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของโลก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (Hard Disk Drive: HDD) และยานยนต์

ในประเทศไทยมีผู้ผลิตสินค้าและผู้ผลิตชิ้นส่วน (Supplier) ในกลุ่ม HDD และยานยนต์จำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในจังหวัดอยุธยาและปทุมธานี การตั้งโรงงานในบริเวณใกล้เคียงกันช่วยให้การขนส่งและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำได้สะดวกขึ้น รวมถึงสามารถนำระบบ Lean Management มาใช้ลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบริษัทจะไม่ผลิตสินค้ากักตุนไว้มากนัก แต่จะผลิตเท่าที่ลูกค้าสั่งซื้อเพื่อลดต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าและวัตถุดิบ ด้วยเหตุนี้ เมื่ออุทกภัยเกิดขึ้นในบริเวณดังกล่าว โรงงานประกอบสินค้าและ Supplier หลายแห่งจึงต้องหยุดผลิตอย่างกระทันหัน และส่งผลกระทบต่อโรงงานอื่นๆ ที่ไม่ถูกน้ำท่วมทั้งในและต่างประเทศต้องชะลอหรือหยุดการผลิตไปด้วยเนื่องจากขาดแคลนวัตถุดิบ

อุตสาหกรรม HDD

ไทยเป็นผู้ผลิต HDD รายใหญ่ที่สุดในโลก เนื่องจากมีโรงงานของบริษัทประกอบ HDD รายใหญ่ 4 บริษัทจากทั้งหมด 5 บริษัทที่ตั้งฐานการผลิตในไทย ได้แก่ บริษัท Western Digital บริษัท Seagate

บริษัท HGST และบริษัท Toshiba คิดเป็นสัดส่วนการผลิต HDD ร้อยละ 41 ของโลก มากกว่าจีนซึ่งมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 25 ทั้งนี้ HDD ที่ผลิตในไทยร้อยละ 90 เป็นการผลิตเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะจีน สหรัฐอเมริกา ฮ่องกง และญี่ปุ่น เพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้าปลายน้ำ เช่น คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล

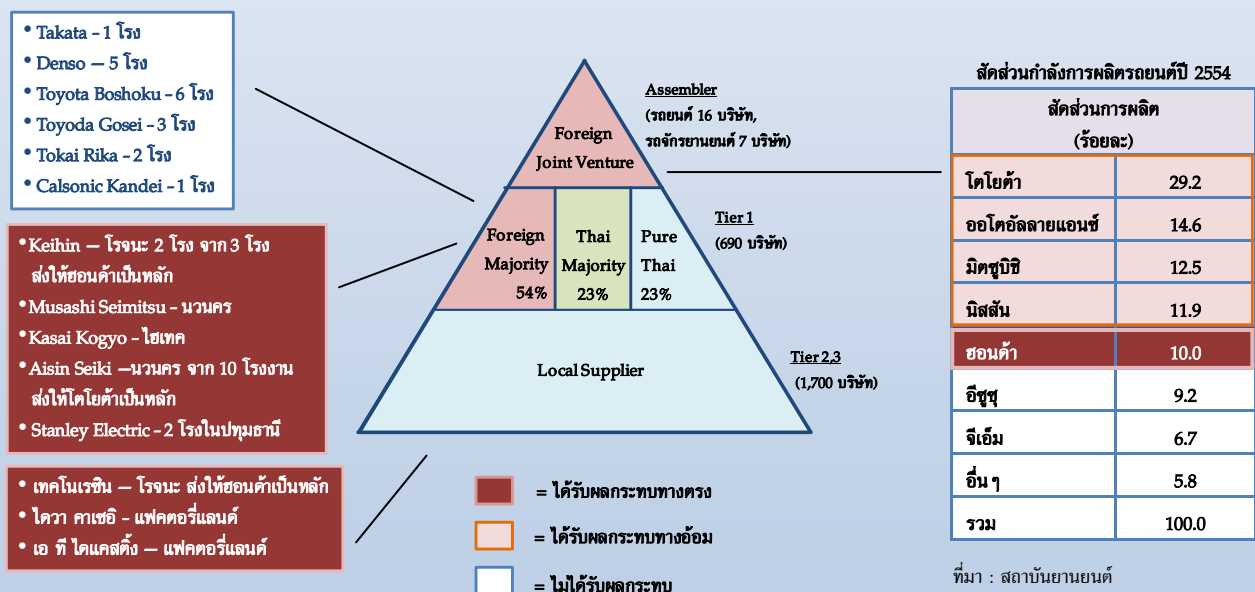
นอกจากนี้ ไทยยังเป็นที่ตั้งของผู้ผลิตชิ้นส่วนที่สำคัญจำนวนมากซึ่งสนับสนุนให้การผลิต HDD ทำได้สะดวกรวดเร็วและต้นทุนต่ำ อาทิ ผู้ผลิต Spindle Motor รายใหญ่ของโลก ได้แก่ บริษัท Nidec บริษัท Minebea และบริษัท Alphana Technology ซึ่งทั้ง 3 บริษัทนี้มีกำลังการผลิตในไทยรวมกันสูงถึงร้อยละ 66 เมื่อเทียบกับการผลิตทั้งหมดของโลก นอกจากนี้ ยังมีบริษัทข้ามชาติอื่นๆ ที่สำคัญต่ออุตสาหกรรม HDD เช่น บริษัท TDK บริษัท Hutchinson และบริษัท NHK Spring ซึ่งเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วน Suspension และบริษัท AGC ที่เป็นผู้ผลิต Glass Substrates ตั้งอยู่ในบริเวณอยุธยาและปทุมธานีอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การตั้งโรงงานในบริเวณเดียวกันก่อให้เกิดความเสี่ยงเช่นกัน โดยเฉพาะเวลาที่เกิดภัยพิบัติเช่นมหาอุทกภัยในปี 2554 ทำให้โรงงานประกอบ HDD และผู้ผลิตชิ้นส่วนจำนวนมากในพื้นที่ถูกน้ำท่วมไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้ การผลิตของผู้ประกอบ HDD ที่ไม่ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมทั้งในไทยและต่างประเทศต้องหยุดชะงักไปด้วยเนื่องจากมีสต็อกวัตถุดิบเพื่อการผลิตไม่มากนักเพียงประมาณ 1-2 สัปดาห์¹ ทำให้การผลิต HDD ในไทยลดลงไปถึงร้อยละ 32.4 และ 77.2 ในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน 2554 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อน ความรุนแรงของปัญหาการขาดแคลนชิ้นส่วนส่งผลให้ยอดขาย HDD ของโลกในไตรมาสที่ 4 ปี 2554 ลดลงถึงร้อยละ 26² และราคาสูงขึ้นประมาณร้อยละ 28 การขาดแคลน HDD ดังกล่าวยังมีผลต่อเนื่องให้สินค้าปลายน้ำที่มี HDD เป็นส่วนประกอบขาดแคลนและมีราคาสูงขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การผลิต HDD ได้ฟื้นตัวตั้งแต่เดือนธันวาคม 2554 โดยคาดว่าจะกลับมาผลิตได้เต็มที่ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2555

อุตสาหกรรมยานยนต์

ไทยเป็นผู้ผลิตรถยนต์อันดับ 13 ของโลก³ โดยรถยนต์ที่ผลิตในไทยกว่าร้อยละ 80 เป็นรถยนต์จากค่ายญี่ปุ่น⁴ อาทิ ฮอนด้า โตโยต้า และ นิสสัน นอกจากนี้ ไทยยังเป็นฐานการผลิตรถกระบะขนาด 1 คัน รวมถึงมีการผลิตชิ้นส่วนเกือบครบวงจร ทำให้ไทยเป็นผู้ผลิตรถยนต์และรถกระบะ รวมถึงชิ้นส่วนยานยนต์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก

โครงสร้างอุตสาหกรรมรถยนต์ไทย

¹ คาคการณโดย Credit Suisse

² ที่มา: iSuppli

³ หรือคิดเป็นร้อยละ 2 ของการผลิตทั้งหมดในโลก

⁴ สัดส่วนการผลิตรถยนต์และรถกระบะของไทยในปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 7 เมื่อเทียบกับการผลิตทั้งหมดของบริษัทญี่ปุ่นทั่วโลก

แม้ไทยจะไม่ได้เป็นผู้ผลิตรถยนต์อันดับต้น ๆ ของโลก แต่ไทยมีความสำคัญในฐานะผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่สำคัญของโลก การที่ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในไทยต้องหยุดผลิตอย่างกระทันหันเนื่องจากมหาอุทกภัย ส่งผลให้โรงงานประกอบรถยนต์ทั้งในไทยและต่างประเทศหลายแห่งต้องชะลอการผลิตหรือหยุดการผลิตชั่วคราว ตัวอย่างเช่น ญี่ปุ่นที่หยุดการผลิตรถยนต์ในเดือนพฤศจิกายนลดลงจากเดือนก่อนหน้าประมาณร้อยละ 7.3 ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผลผลิตอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นในเดือนเดียวกันหดตัวจากเดือนตุลาคมถึงร้อยละ 2.6 ซึ่งสูงกว่าที่คาดการณ์ไว้เดิมที่จะหดตัวเพียงร้อยละ 0.7 นอกจากนี้ มหาอุทกภัยยังส่งผลให้รถยนต์รุ่นใหม่ที่ต้องใช้ชิ้นส่วนจากไทยต้องเลื่อนการเปิดตัวออกไป เช่น ฮอนด้าต้องเลื่อนการเปิดตัวรถรุ่น Life Diva ในมาเลเซียเนื่องจากขาดแคลนล้อลูมิเนียมจากไทย เป็นต้น

การขาดแคลนวัตถุดิบดังกล่าวส่งผลให้บริษัทผู้ผลิตรถยนต์ต้องปรับตัวโดยวิธีการต่าง ๆ อาทิ (1) การลดกำลังการผลิตลงชั่วคราว เช่น โรงงานประกอบรถยนต์ของฮอนด้าในญี่ปุ่นและอเมริกาเหนือต้องลดการผลิตเหลือเพียงร้อยละ 50-70 ของกำลังการผลิตปกติ โรงงานประกอบรถยนต์ของโตโยต้าทั้งในอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม รวมทั้งโรงงานของฟอร์ดที่แอฟริกาใต้ต้องชะลอการผลิต เป็นต้น และ (2) การลดจำนวนวันทำงานของคนงานชั่วคราว เช่น โรงงานประกอบรถยนต์ของมิซูบิชิในอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ได้ประกาศลดจำนวนวันทำงานลงจาก 5 วันต่อสัปดาห์เหลือเพียง 3 วัน ซึ่งการชะลอการผลิตและลดจำนวนวันทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นมากในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2554 และสถานการณ์ค่อย ๆ ดีขึ้นในเดือนธันวาคม 2554

อย่างไรก็ดี ภาพรวมการผลิตของอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยจะค่อย ๆ ฟื้นตัวจากการนำเข้าชิ้นส่วนทดแทนและการฟื้นฟูโรงงานที่เสียหาย โดยหากอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนในไทยสามารถฟื้นตัวได้เร็วก็จะช่วยให้อุตสาหกรรมยานยนต์ของโลกฟื้นตัวได้เร็วยิ่งขึ้น ผลกระทบต่าง ๆ เหล่านี้ตอกย้ำถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยที่มีต่อเครือข่ายการผลิตของโลกได้อย่างชัดเจน

โดยสรุป มหาอุทกภัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรม HDD และยานยนต์ของไทยเป็นฟันเฟืองที่สำคัญต่อห่วงโซ่อุปทานของโลก และบทเรียนจากภัยพิบัติในไทยครั้งนี้ก็ตอกย้ำให้เห็นว่าปัญหาการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานสามารถส่งผลกระทบไปทั่วโลกได้ ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นจากเหตุภัยพิบัติในญี่ปุ่น เมื่อเดือนมีนาคม 2554 ภัยพิบัติทั้ง 2 ครั้งส่งผลให้บริษัทไทยและบริษัทข้ามชาติตระหนักถึงความจำเป็นในการกระจายความเสี่ยงด้านการผลิตและการลงทุนในระยะต่อไป เพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานที่กระจุกตัวในไม่กี่ที่หนึ่งมากเกินไป ดังนั้น การสร้างระบบป้องกันภัยที่น่าเชื่อถือและเป็นรูปธรรมเพื่อให้ความมั่นใจแก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาพื้นฐานทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านทักษะแรงงาน ระบบคมนาคมขนส่ง การวิจัยและพัฒนา จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยดึงดูดนักลงทุนให้ยังคงลงทุนและใช้ไทยเป็นฐานการผลิตต่อไป

การประเมินเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงมหาดุทภัยปลายปี 2554¹

มหาดุทภัยครั้งใหญ่ในรอบ 70 ปี ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง การใช้แบบจำลองทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวในการประเมินความเสียหายและแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไม่เพียงพอ ทำให้จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นทางเศรษฐกิจกับภาคเอกชน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา ธปท. ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกภาคส่วน ทำให้สามารถประเมินทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

ภาคการผลิต อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมโดยตรงทยอยฟื้นตัวและคาดว่าจะกลับเข้าสู่ระดับปกติได้ภายในไตรมาสที่ 3 ของปี 2555 สำหรับธุรกิจที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมผ่านห่วงโซ่การผลิตเริ่มทยอยกลับมาผลิตแล้วตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายน 2554 โดยจัดหาวัตถุดิบจากแหล่งอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพิ่มการผลิตจากบริษัทในเครือที่อยู่ในต่างจังหวัดหรือในต่างประเทศ ย้ายแรงงานและเครื่องจักรไปผลิตที่อื่นชั่วคราว รวมทั้งนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป เพื่อตอบสนองความต้องการที่ยังคงมีอยู่และรองรับความต้องการซื้อหลังน้ำลด โดยเฉพาะยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า

ธุรกิจที่ถูกน้ำท่วมบางรายได้เร่งกู้เครื่องจักรขึ้นมาก่อนน้ำลดเพื่อร่นระยะเวลาการฟื้นตัว บางรายประสานงานกับบริษัทประกันภัยให้สามารถเคลื่อนย้ายเครื่องจักรเพื่อซ่อมบำรุงได้ก่อนการประเมินสิ้นสุด โดยบริษัทประกันภัยคาดว่าจะทยอยจ่ายค่าเสียหายขั้นต่ำได้ก่อนภายในต้นเดือนมกราคม 2555 เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการต่อได้ จากนั้นจึงเจรจาจ่ายในส่วนที่เหลือ ขณะที่สถาบันการเงินได้เตรียมวงเงินสินเชื่อและการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ผู้ประกอบการประเมินว่าอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าจะฟื้นตัวเป็นปกติในช่วงต้นไตรมาสที่ 2 เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงและสามารถจัดหาวัตถุดิบจากแหล่งอื่นได้ ขณะที่อุตสาหกรรมยานยนต์จะฟื้นตัวเป็นปกติในช่วงปลายไตรมาสที่ 2 เนื่องจากมีบริษัทขนาดใหญ่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง อย่างไรก็ตาม บริษัทรถยนต์ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการขาดแคลนชิ้นส่วนจะกลับมาผลิตเต็มที่ได้ตั้งแต่ปลายไตรมาสที่ 1 และเร่งผลิตเพื่อชดเชยการผลิตที่หยุดไป สำหรับอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์และฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์จะฟื้นตัวได้ช้ากว่า เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรง การนำเข้าเครื่องจักรใหม่และการติดตั้งต้องอาศัยระยะเวลา อีกทั้งในกระบวนการผลิตต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและความสะอาดสูง จึงคาดว่าจะทยอยฟื้นตัวและกลับมาผลิตเป็นปกติได้ในไตรมาสที่ 3 ปี 2555

¹ ธปท. ได้รวบรวมข้อมูลโดยตรงจากภาคเอกชนในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2554 ผ่านช่องทางการสำรวจและเข้าพบผู้ประกอบการดังต่อไปนี้

- แบบสำรวจพิเศษ เรื่อง “ผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมและแนวโน้มการส่งออก” มีผู้ประกอบการตอบกลับ 273 ราย
- แบบสำรวจพิเศษ เรื่อง “แนวโน้มและคุณภาพสินเชื่อจากผลกระทบของสถานการณ์น้ำท่วม” มีธนาคารพาณิชย์ตอบกลับ 20 ราย
- แบบสำรวจความเชื่อมั่นทางธุรกิจ เดือนตุลาคม 2554 มีผู้ประกอบการตอบกลับ 510 ราย
- การเข้าพบผู้ประกอบการและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ 61 ราย (เฉพาะที่สัมภาษณ์โดย ธปท. สำนักงานใหญ่)

การจ้างงาน ธุรกิจส่วนใหญ่พยายามรักษาการจ้างงานไว้ เพื่อให้สามารถกลับมาดำเนินงานต่อได้ทันทีหลังน้ำลด เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานอยู่ก่อนแล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการประเมินว่าธุรกิจ SMEs บางแห่งอาจต้องปิดกิจการลง ส่งผลให้มีแรงงานว่างงานเพิ่มขึ้นบ้าง แต่คาดว่าจะถูกดูดซับจากความต้องการแรงงานที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ และกลุ่มธุรกิจที่สามารถฟื้นตัว และต้องการเร่งการผลิต นอกจากนี้ คาดว่าความต้องการแรงงานในภาคก่อสร้างและช่างเทคนิคจะเพิ่มขึ้นในช่วงการฟื้นฟูกิจการ สำหรับการจ่ายค่าจ้าง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงจ่ายค่าจ้างตามปกติ หรือจ่ายร้อยละ 75 ของค่าจ้าง ตามกฎหมายแรงงานกรณีหยุดกิจการชั่วคราว ผู้ประกอบการบางรายจ่ายค่าจ้างเพิ่มขึ้นเพื่อจูงใจให้คนเดินทางมาทำงาน และลดค่าจ้างเฉพาะผู้ที่ขาดงาน

การลงทุนภาคเอกชน จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทยอยฟื้นตัวและความจำเป็นในการฟื้นฟูกิจการของธุรกิจ ส่งผลให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประเมินว่าการลงทุนภาคเอกชนในระยะต่อไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจากการลงทุนเพื่อทดแทนเครื่องจักรที่เสียหาย การลงทุนเพื่อป้องกันน้ำท่วม การลงทุนเพื่อขยายโอกาสในช่วงที่คู่แข่งประสบปัญหา ตลอดจนการลงทุนเพื่อทดแทนแรงงานขาดแคลนและขยายการผลิตตามแผนเดิม สอดคล้องกับผลสำรวจความเชื่อมั่นทางธุรกิจในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน 2554 ที่พบว่าดัชนีการลงทุนในอีก 3 เดือนข้างหน้าอยู่สูงกว่าระดับความเชื่อมั่นที่ 50 สะท้อนความเชื่อมั่นของธุรกิจที่พร้อมจะขยายการลงทุนในระยะต่อไป

ในประเด็นการย้ายฐานการผลิต ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่แสดงความกังวลในระยะสั้น เนื่องจากเชื่อมั่นว่านักลงทุนต่างชาติยังคงใช้ไทยเป็นฐานการผลิตและส่งออกต่อไป เนื่องจากได้มีการลงทุนไปแล้วในระดับสูงตามแผนระยะยาว เกิดเป็นเครือข่ายการผลิตที่ซับซ้อนและแข็งแกร่ง นอกจากนี้ ไทยยังมีข้อได้เปรียบด้านสาธารณูปโภคที่ดี แรงงานมีคุณภาพ และอยู่ในทำเลที่ตั้งยุทธศาสตร์ของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง อย่างไรก็ตาม ในระยะยาวความเสี่ยงที่จะเกิดการย้ายฐานการผลิตอาจเพิ่มขึ้นได้ หากแผนการบริหารจัดการน้ำของภาครัฐไม่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพียงพอที่จะสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนต่างชาติ

โดยสรุป ภาคเอกชนได้เริ่มกระบวนการฟื้นฟูแล้ว และคาดว่าจะกลับเป็นปกติได้ในไตรมาสที่ 3 โดยระยะเวลาในการฟื้นตัวจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวของแต่ละธุรกิจ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการทั้งชาวไทยและนักลงทุนต่างชาติต้องการเห็นความชัดเจนเกี่ยวกับแผนการบริหารจัดการน้ำของภาครัฐ เพื่อสร้างความมั่นใจในการขยายการลงทุนและดำเนินธุรกิจต่อไป ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่สนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ และช่วยสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนในระยะยาวให้กลับคืนมา

3. ภาคการค้าต่างประเทศ และดุลการชำระเงิน*

การส่งออก

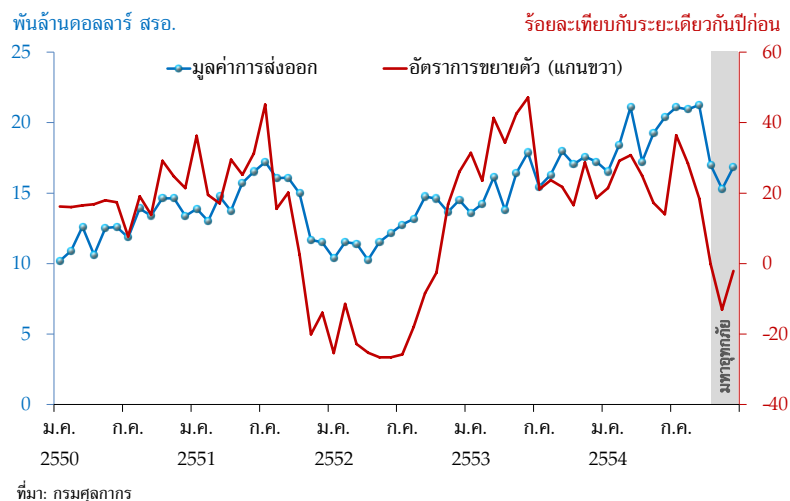
การส่งออกทั้งปีขยายตัวชะลอลงจากปัญหาอุทกภัยในไตรมาสที่ 4 และปัญหาเศรษฐกิจโลกที่ขยายวงกว้างขึ้น

ก่อนที่ปัญหาอุทกภัยจะทวีความรุนแรงและขยายเป็นวงกว้างในไตรมาสสุดท้ายของปี มูลค่าการส่งออกของไทยใน 9 เดือนแรกขยายตัวถึงร้อยละ 24.3 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน แม้เศรษฐกิจโลกจะชะลอลงจากปีก่อนและการส่งออกยานยนต์จะหดตัวในไตรมาสที่ 2 จากผลของภัยพิบัติในญี่ปุ่น เนื่องจากผู้ส่งออกได้ทยอยปรับตัวทำให้โครงสร้างการส่งออกมีลักษณะกระจายสินค้าและตลาดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อุปสงค์ต่างประเทศที่ชะลอลงมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปีส่งผลลบต่อราคาส่งออก โดยเฉพาะหมวดสินค้าเกษตร นอกจากนี้ มหาอุทกภัยในไตรมาสที่ 4 ได้ส่งผลกระทบต่อแรงต่อการผลิตจนขาดแคลนสินค้าส่งออกและเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งอันเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้มูลค่าการส่งออกในไตรมาสที่ 4 หดตัวร้อยละ 5.2

* ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2554 เป็นต้นมา ธพท. ได้ปรับปรุงวิธีการจัดทำและเผยแพร่รายการในดุลการชำระเงินทั้งนี้ต่างประเทศและฐานะการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงสถิติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานคู่มือดุลการชำระเงินฉบับที่ 6 ของ IMF

และส่งผลให้มูลค่าการส่งออกทั้งปีขยายตัวร้อยละ 16.4 เทียบกับที่ขยายตัวร้อยละ 28.4 ในปีก่อน

มูลค่าการส่งออกและอัตราการเปลี่ยนแปลง

มหาอุทกภัยส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสูง อาทิ อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน และเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน ในการผลิตสูง อาทิ สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และอัญมณีและเครื่องประดับ อย่างไรก็ดี ภาพรวมทั้งปีการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากร ในประเทศยังคงขยายตัวได้ในเกณฑ์ดี เนื่องจากได้รับอานิสงส์จากอุปสงค์ ในเอเชียที่ขยายตัวสูง โดยเฉพาะการส่งออกยางพารา น้ำตาล และข้าว แม้ว่า มหาอุทกภัยจะทำให้ผลผลิตข้าวส่วนหนึ่งเสียหาย

มูลค่าการส่งออก จำแนกตามสินค้า

อัตราการเปลี่ยนแปลง จากระยะเดียวกันปีก่อน (%YoY)	2553	2554				
		ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
สินค้าอุตสาหกรรม	27.8	14.4	25.4	15.3	25.9	-7.1
ที่ใช้แรงงานสูง	16.4	5.9	66.3	-17.7	27.5	-21.7
ที่ใช้เทคโนโลยีสูง	31.0	11.1	18.9	15.2	20.3	-9.1
- อิเล็กทรอนิกส์	18.8	-6.3	-3.9	5.3	10.3	-36.4
- ยานยนต์และชิ้นส่วน	55.0	-2.2	22.0	-11.0	10.8	-31.4
- เครื่องใช้ไฟฟ้า	29.7	8.1	27.4	16.8	14.1	-23.3
ที่ใช้ทรัพยากรในประเทศ	19.8	26.3	16.3	32.1	36.2	20.5
สินค้าเกษตร	36.2	44.2	51.4	54.7	68.6	11.3
รวมสินค้าส่งออก	28.4	16.4	27.4	18.3	27.3	-5.2
รวมสินค้าส่งออก (ไม่รวมทองคำ)	28.9	17.3	24.1	23.6	26.4	-3.4

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์และธนาคารแห่งประเทศไทย

การนำเข้า

การนำเข้าชะลอลงจากปัญหาอุทกภัยสอดคล้องกับการผลิตและการส่งออก

มหาอุทกภัยทำให้การนำเข้าทั้งปีขยายตัวชะลอลงจากที่ขยายตัวได้ดีในช่วงก่อนหน้า ซึ่งเป็นทิศทางเดียวกันกับการผลิตและการส่งออก โดยเป็นการชะลอลงในเกือบทุกหมวดสินค้า ยกเว้นการนำเข้าพลังงานและเชื้อเพลิง ซึ่งขยายตัวเร่งขึ้นจากการนำเข้าน้ำมันดิบที่ขยายตัวจากราคาและการเริ่มนำเข้าก๊าซธรรมชาติเหลวตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจในช่วงสามไตรมาสแรกในปี

มูลค่าการนำเข้า จำแนกตามสินค้า

อัตราการเปลี่ยนแปลง จากระยะเดียวกันปีก่อน (%YoY)	2553	2554				
		ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
วัตถุดิบและสินค้าชั้นกลาง	41.8	15.9	24.1	26.7	19.8	-5.1
สินค้าทุน	26.8	19.2	30.5	14.3	24.6	8.2
สินค้าอุปโภคบริโภค	26.2	16.9	20.7	16.8	21.0	9.7
ไม่คงทน	23.1	23.0	24.1	24.4	29.2	15.3
คงทน	30.5	9.2	16.3	8.1	11.0	2.1
สินค้านำเข้าอื่นๆ	43.7	44.2	26.1	44.2	64.8	41.4
ยานพาหนะและชิ้นส่วน	73.3	12.7	30.6	3.7	9.2	9.4
เชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น	28.5	35.0	35.4	34.7	65.1	11.2
รวมสินค้านำเข้า	37.0	24.7	26.4	27.4	33.4	12.2
รวมสินค้านำเข้า (ไม่รวมทองคำ)	34.6	20.4	29.2	23.4	28.1	2.9

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์และธนาคารแห่งประเทศไทย

ดุลบัญชีเดินสะพัด

ดุลการค้าเกินดุลลดลงจากปีก่อน จากการส่งออกที่หดตัวในไตรมาสสุดท้ายเป็นสำคัญ ขณะที่ดุลบริการ รายได้ เงินโอนและเงินบริจาคขาดดุลลดลงจากปีก่อน ตามการปรับตัวดีขึ้นของรายรับจากการท่องเที่ยวและการไหลเข้าของเงินโอนค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยในต่างประเทศ เพื่อจ่ายให้กับผู้เสียหายจากปัญหาอุทกภัยในช่วงท้ายของปี อย่างไรก็ตาม ดุลการค้าที่เกินดุลลดลงขณะที่ดุลบริการยังคงขาดดุล ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลลดลงจากปีก่อน

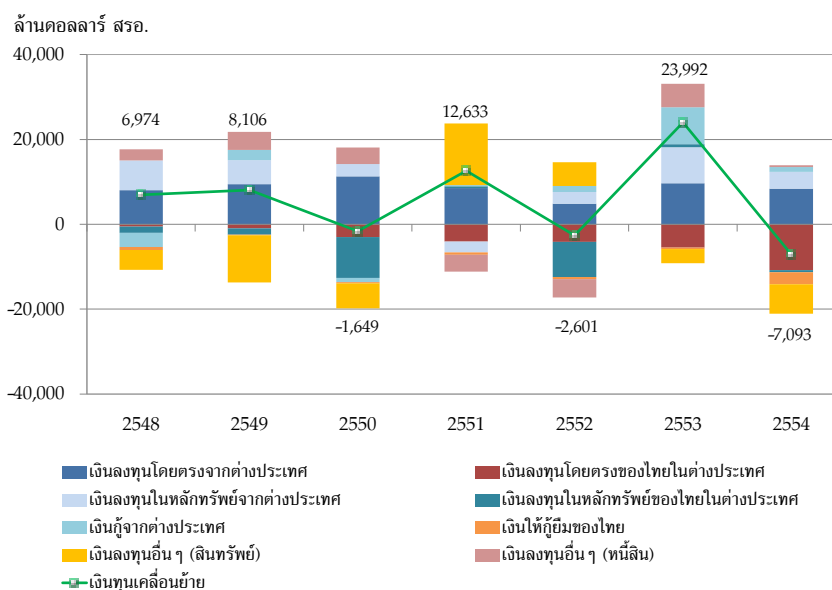
ดุลบัญชีการเงินและดุลการชำระเงิน

เงินทุนเคลื่อนย้ายผันผวนตลอดทั้งปี โดยในช่วงครึ่งแรกของปีเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศไหลเข้าสุทธิจากการไหลเข้าของเงินลงทุนในหลักทรัพย์และเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ขณะที่ในช่วงครึ่งหลังของปีปัญหานี้สาธารณะของกลุ่มประเทศยูโรทวีความรุนแรงขึ้น สร้างความเสี่ยงต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ทำให้นักลงทุนลดการถือครองสินทรัพย์เสี่ยง โดยเฉพาะตราสารทุนของประเทศในภูมิภาครวมทั้งไทย นอกจากนี้ การส่งออกที่หดตัวจากปัญหาอุทกภัยในไตรมาสที่ 4 ทำให้ผู้ส่งออกลดการขาย

ดุลบัญชีการเงินขาดดุล แต่ไม่น่ากังวล เนื่องจากเป็นการออกไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศของธุรกิจไทย

เงินตราต่างประเทศล่วงหน้าให้ธนาคารพาณิชย์ ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ยังได้รับชำระเงินตราต่างประเทศจากผู้ส่งออกที่ได้ทำธุรกรรมป้องกันความเสี่ยงไว้ในช่วงก่อนหน้า ธนาคารพาณิชย์จึงนำเงินตราต่างประเทศส่วนเกินออกไปชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นและเพิ่มสินทรัพย์ในต่างประเทศ ประกอบกับทั้งปี มีการออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของธุรกิจไทยอย่างต่อเนื่องหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธุรกิจไทยสามารถไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศได้อย่างเสรีตั้งแต่ตุลาคม 2553 ทำให้สุทธิแล้วทั้งปีเงินทุนเคลื่อนย้ายเป็นการไหลออก ดุลบัญชีการเงินที่ขาดดุลและดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลลดลง ส่งผลให้ดุลการชำระเงินเกินดุลลดลงมากจากปีก่อน

เงินทุนเคลื่อนย้ายของไทยจำแนกตามประเภทของเงินทุน

แนวโน้มในปี 2555 การส่งออกยังมีข้อจำกัดจากการฟื้นตัวของภาคการผลิต และการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ขณะที่การนำเข้าคาดว่าจะขยายตัวจากการเร่งนำเข้าเพื่อทดแทนและชดเชยส่วนที่ได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัย

ความเร็วในการฟื้นตัวของภาคการผลิตจะเป็นปัจจัยกำหนดแนวโน้มของการส่งออกในปี 2555 โดยคาดว่าจะการส่งออกจะฟื้นตัวช้ากว่าอุปสงค์ในประเทศเนื่องจากผู้ผลิตให้ความสำคัญกับตลาดในประเทศก่อน ประกอบกับเศรษฐกิจประเทศคู่ค้ามีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลให้ความต้องการในตลาดโลกและราคาสินค้าส่งออกลดลง

ด้านการนำเข้ามีแนวโน้มขยายตัวสูงกว่าด้านการส่งออก เนื่องจากมีการนำเข้าชิ้นส่วนและวัตถุดิบเพื่อทดแทนสินค้าในประเทศที่ยังไม่สามารถผลิตได้ตามปกติในช่วงครึ่งแรกของปี รวมถึงการนำเข้าสินค้าทุนที่เร่งขึ้นเพื่อชดเชยเครื่องจักรที่เสียหายจากอุทกภัย

ตารางดุลการชำระเงิน

(หน่วย: ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2553 ^P			2554 ^P		
	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี
สินค้าออก เอฟ.โอ.บี.	92,091	101,564	193,656	112,908	112,458	225,366
$\Delta\%$	36.8	21.6	28.4	22.6	10.7	16.4
สินค้าเข้า เอฟ.โอ.บี.	77,276	84,621	161,897	98,075	103,789	201,864
$\Delta\%$	54.4	24.2	37.0	26.9	22.7	24.7
ดุลการค้า	14,816	16,944	31,759	14,833	8,669	23,502
ดุลบริการ รายได้ เงินโอน และเงินบริจาค	-8,658	-9,925	-18,583	-7,952	-3,681	-11,633
ดุลบัญชีเดินสะพัด	6,157	7,019	13,176	6,881	4,989	11,869
ดุลบัญชีเงินทุนและบัญชีการเงิน	12,140	12,097	24,237	831	-7,981	-7,150
ภาครัฐบาล	1,384	2,180	3,564	1,505	2,178	3,682
ธนาคารแห่งประเทศไทย	622	2,087	2,709	1,049	-1,192	-143
ภาคสถาบันรับฝากเงิน	6,482	3,838	10,320	1,536	-9,660	-8,125
เงินกู้จากต่างประเทศ	2,048	6,366	8,414	5,395	-5,077	319
ภาคอื่น ๆ	3,531	3,868	7,399	-3,207	699	-2,507
เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	3,724	3,909	7,633	3,460	4,520	7,980
เงินทุนเรือนหุ้นและกำไรสะสมที่ไม่ได้ส่งกลับ	4,218	4,147	8,365	3,314	5,326	8,640
เงินกู้ในเครือ	-494	-238	-731	146	-806	-660
ตราสารหนี้	-112	-122	-234	97	-59	38
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	1,908	1,704	3,611	783	-211	572
ต่างชาติ	557	2,262	2,819	1,025	-814	211
ตราสารทุน	1,152	2,503	3,655	1,135	-164	971
ตราสารหนี้	-595	-241	-835	-110	-650	-760
ไทย	1,350	-558	792	-242	603	361
เงินกู้นอกเครือ (ต่างชาติ)	29	351	380	630	368	998
เงินทุนอื่น ๆ	-255	1,819	1,564	-2,453	815	-1,638
สินเชื่อการค้า	-706	1,975	1,269	-661	172	-488
คลาดเคลื่อนสุทธิ	-5,149	-939	-6,089	-388	-3,117	-3,505
ดุลการชำระเงินรวม	13,148	18,176	31,324	7,324	-6,110	1,214

หมายเหตุ: $\Delta\%$ คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน

P คือ ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: กรมศุลกากร

ธนาคารแห่งประเทศไทย

4. อุปสงค์ในประเทศ

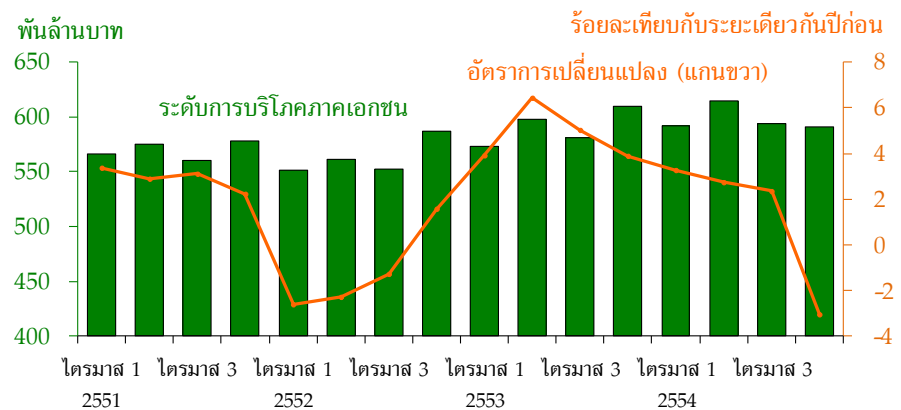
4.1 การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวชะลอลงจากภาวะขาดแคลนสินค้าจากภัยพิบัติในญี่ปุ่นและมหาอุทกภัยในประเทศ

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนประสบปัญหาขาดแคลนสินค้า แม้ความต้องการจะยังมีอยู่

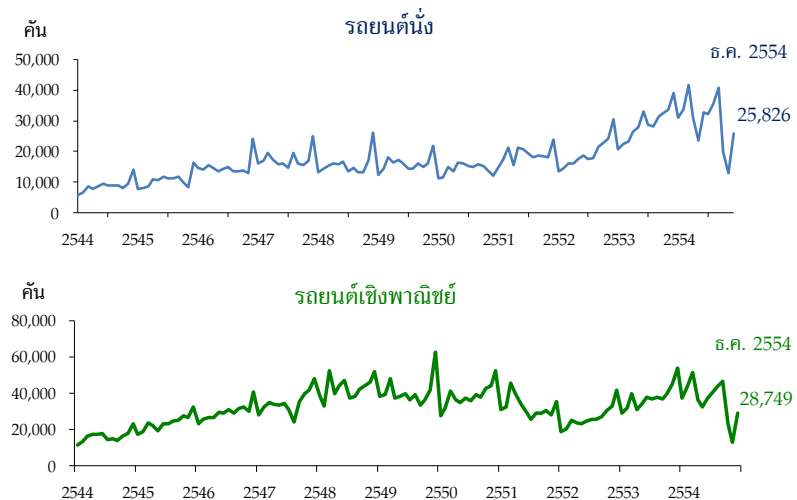
การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนในปี 2554 ขยายตัวชะลอลงจากปีก่อน ทั้งการบริโภคสินค้าคงทนและไม่คงทน แม้ว่าครัวเรือนจะยังมีความต้องการใช้จ่ายอยู่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประสบปัญหาขาดแคลนสินค้าเพื่อบริโภคจากปัจจัยชั่วคราวทั้งจากสถานการณ์ภัยพิบัติในญี่ปุ่น และมหาอุทกภัยในประเทศ ซึ่งมหาอุทกภัยยังได้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของแรงงานและการจ้างงานในพื้นที่ที่ประสบภัย รวมทั้งความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ประกอบกับในช่วงครึ่งหลังของปี กำลังซื้อของผู้บริโภคยังได้รับปัจจัยลบจากรายได้เกษตรกรที่เริ่มชะลอตัวลง และอัตราเงินเฟ้อที่ทรงตัวในระดับสูง

การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยอดจำหน่ายรถยนต์ในประเทศ

ที่มา : สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

สำหรับแนวโน้มในปี 2555 คาดว่าการบริโภคจะยังเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของเศรษฐกิจไทย โดยจะฟื้นตัวเป็นปกติในช่วงปลายไตรมาสที่ 1 จากการใช้จ่ายซื้อสินค้าคงทน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และเฟอร์นิเจอร์ เพื่อทดแทนส่วนที่เสียหายจากอุทกภัย รวมทั้งยังมีความต้องการที่สะสมมาจากช่วงก่อนหน้า (Pent-up demand) โดยเฉพาะในกลุ่มยานยนต์ โดยมีปัจจัยสนับสนุนกำลังซื้อจาก (1) แนวโน้มการจ้างงานทั้งในและนอกภาคเกษตรที่อยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง (2) มาตรการของภาครัฐเพื่อกระตุ้นการใช้จ่าย อาทิ โครงการรถยนต์คันแรก โครงการบ้านหลังแรก โครงการรับจำนำข้าว รวมทั้งการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำและเงินเดือนข้าราชการ และ (3) ภาวะการเงินที่ยังเอื้ออำนวยทั้งในส่วนของวงเงินสินเชื่อจากสถาบันการเงิน และอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม ภัยธรรมชาติ ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและทำให้ครัวเรือนระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น

4.2 การลงทุนภาคเอกชน

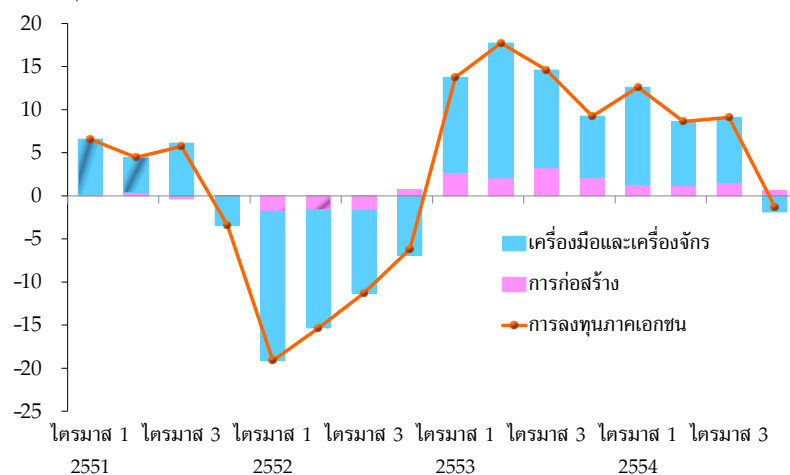
การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวต่อเนื่องในช่วงสามไตรมาสแรก แต่ชะลอลงในช่วงมหาอุทกภัย

*การลงทุนขยายตัวได้ดี
ก่อนที่จะทศวรรษเพราะ
มหาอุทกภัย*

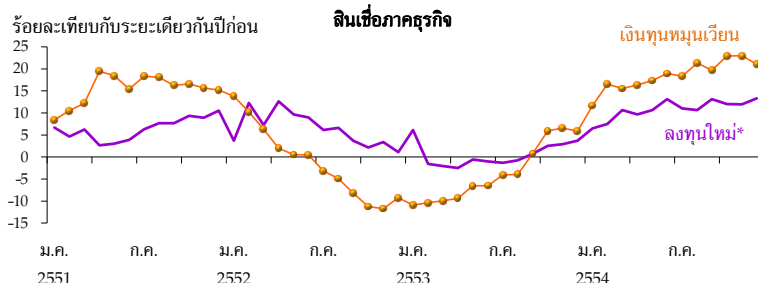
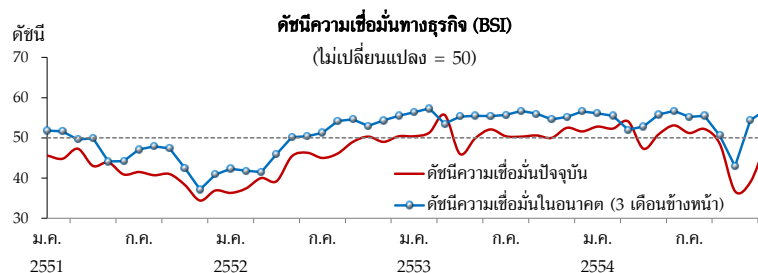
การลงทุนภาคเอกชนปี 2554 ขยายตัวชะลอลงจากมหาอุทกภัยเป็นสำคัญ โดยในช่วงสามไตรมาสแรกของปียังมีการลงทุนต่อเนื่องจากปีก่อน ตามความต้องการขยายกำลังการผลิตของภาคอุตสาหกรรม และความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการที่อยู่ในเกณฑ์ดี รวมทั้งได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน แต่ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีการลงทุนชะลอลงจากผลของมหาอุทกภัยที่ส่งผลให้ขาดแคลนสินค้าเพื่อใช้ในการลงทุน รวมทั้งกระทบความเชื่อมั่นและการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน ทำให้นักธุรกิจ ทำให้การลงทุนในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์หดตัวลงค่อนข้างมาก นอกจากนี้ การชะลอการก่อสร้างหลายแห่งในพื้นที่ที่ประสบภัยและราคาวัสดุก่อสร้างที่ปรับสูงขึ้น ยังส่งผลให้การลงทุนในหมวดก่อสร้างขยายตัวชะลอลงเช่นกัน

แหล่งที่มาของการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่

ร้อยละ, ร้อยละเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

*การลงทุนใหม่ รวมถึงการซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และการซื้อเครื่องจักร

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับแนวโน้มในระยะต่อไป คาดว่าการลงทุนภาคเอกชนจะฟื้นตัวจากการซ่อมแซมส่วนที่เสียหายและการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากอุทกภัย รวมทั้งการลงทุนเพื่อกระจายความเสี่ยงไปพื้นที่อื่น โดยมีมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐเป็นปัจจัยสนับสนุน นอกเหนือจากการได้รับเงินชดเชยความเสียหายจากบริษัทประกันภัย

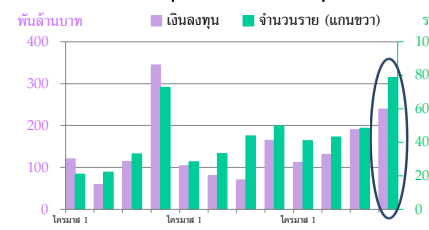
นอกจากการลงทุนอันเนื่องมาจากผลกระทบจากอุทกภัยดังกล่าว คาดว่าภาคเอกชนจะกลับมาลงทุนต่อเนื่องในโครงการที่ค้างอยู่จากความเชื่อมั่นที่ดีขึ้น ประกอบกับยังมีความต้องการลงทุนใหม่ สะท้อนจากจำนวนและมูลค่าการขอรับการส่งเสริมการลงทุนสุทธิจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภัยธรรมชาติที่มีความเสี่ยงที่ภาครัฐอาจตัดสินใจชะลอหรือทบทวนแผนการลงทุน เนื่องจากความชัดเจนของแผนบริหารจัดการน้ำของภาครัฐ ประกอบกับยังคงมีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจโลก

มูลค่าการขอรับการส่งเสริมการลงทุนสุทธิ *

พันล้านบาท	2552	2553	2554
เกษตรกรรมและผลิตผลเกษตรกรรม	71.3	64.2	72.1
เหมืองแร่ เซรามิกและโลหะขั้นมูลฐาน	19.5	37.5	31.4
อุตสาหกรรมเบา	6.7	11.7	15.6
ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร อุปกรณ์ขนส่ง	56.8	56.7	132.9
อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องไฟฟ้า	84.5	65.4	87.7
เคมี กระดาษ และพลาสติก	23.0	40.5	87.1
บริการ และสาธารณูปโภค	376.3	136.3	246.0
รวม	638.1	412.3	672.8

เงินลงทุนการขอรับการส่งเสริมสุทธิ *

หมายเหตุ: * การขอรับการส่งเสริมสุทธิ หมายถึง ค่าขอรับการส่งเสริมในแต่ละปีหัก ค่าขอในแต่ปีที่ยังคงยื่นถึงวันประมวลผล (ข้อมูล ณ มกราคม 2555)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

4.3 ภาคการคลัง

แรงกระตุ้นการคลังลดลง สอดคล้องกับเศรษฐกิจที่ขยายตัวดีในช่วงสามไตรมาสแรก

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวดี ส่งผลให้ความจำเป็นในการใช้นโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจน้อยลง โดยรัฐบาลได้จัดทำนโยบายขาดดุล 461 พันล้านบาท (การขาดดุลงบประมาณรวมกับการใช้จ่ายเพิ่มเติมภายใต้โครงการไทยเข้มแข็งฯ) ลดลงจากปีก่อนที่ตั้งไว้ที่ 568 พันล้านบาท โดยการใช้จ่ายส่วนใหญ่จัดสรรเพื่อสวัสดิการทางสังคมและลดภาระค่าครองชีพของประชาชนมากขึ้นและต่อเนื่อง อาทิ การตรึงราคาพลังงาน การอุดหนุนค่าสาธารณูปโภค และเมื่อรวมกับรายจ่ายประจำอื่นๆ ทำให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณ 2,065 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 7.1

ขณะที่ด้านรายได้ แม้จะสูญเสียรายได้จากการปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลไปบ้าง แต่จากภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้น และผลประกอบการของภาคเอกชนที่อยู่ในเกณฑ์ดี ส่งผลให้รัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นมากกว่าประมาณการถึง 241 พันล้านบาท ส่งผลให้รัฐบาลขาดดุลเงินสดเพียง 157 พันล้านบาท ต่ำกว่าการขาดดุลในปีงบประมาณก่อนที่ 200 พันล้านบาท สะท้อนถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยนโยบายการคลังที่น้อยลงจากปีก่อน

ดุลงบประมาณ

พันล้านบาท	2551	2552	2553	2554	2555
ดุลในงบประมาณตามเอกสารงบประมาณ	-165	-347	-350	-400	-400
ร้อยละ GDP	-1.8	-3.9	-3.5	-3.7	-3.5
ดุลในงบประมาณตามเอกสารงบประมาณ + ไทยเข้มแข็งฯ	-165	-362	-568	-461	-438
ร้อยละ GDP	-1.8	-4.1	-5.7	-4.3	-3.9

ที่มา: เอกสารงบประมาณ และประมาณการเบิกจ่ายเงินกู้ไทยเข้มแข็งฯ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม แทนที่เงินคงคลังจะลดลงจากการชดเชยขาดดุล แต่กลับเพิ่มขึ้นกว่าปีงบประมาณก่อน เนื่องจากการออกตั๋วเงินคลังจำนวนมากในเดือนสุดท้ายของปีงบประมาณเพื่อรักษาวงเงินการออกตั๋วเงินคลังซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการบริหารเงินสดในปีงบประมาณถัดไป

ในปีงบประมาณ 2555 รัฐบาลยังคงตั้งงบประมาณขาดดุลต่อเนื่องที่ 400 พันล้านบาท หรือร้อยละ 3.5 ของ GDP เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจที่ได้รับผลจากมหาอุทกภัย แต่กลับไม่สามารถเบิกจ่ายได้อย่างเต็มที่ในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2555 เนื่องจากการประกาศใช้ พ.ร.บ. งบประมาณประจำปี 2555 ล่าช้า ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงดังกล่าวกระทำได้น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้สำหรับปีงบประมาณ 2554 จะอำนวยให้

อย่างไรก็ดี คาดว่ารัฐบาลจะมีการเร่งการเบิกจ่ายหลังจากที่ พ.ร.บ. ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ประกอบกับยังมีมาตรการกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชนผ่านโครงการรับจำนำข้าว มาตรการคืนภาษีรถยนต์คันแรก มาตรการบ้านหลังแรก มาตรการลดภาษีเงินได้นิติบุคคล และนโยบายปรับค่าจ้างขั้นต่ำและเงินเดือนข้าราชการ รวมทั้งยังมีแผนการกู้เงินทั้งสิ้น 350 พันล้านบาท เพื่อลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อป้องกันและลดความเสียหายจากปัญหาอุทกภัยในอนาคต การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นทั้งจากงบประมาณและเงินกู้ ประกอบกับการสูญเสียรายได้จากมาตรการกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนจะส่งผลให้การขาดดุลเงินสดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2554

รายได้รัฐบาล

(หน่วย: พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ

	2551	2552	2553	2554 ^P
รายได้จัดเก็บทั้งหมด	1,837.6	1,684.3	2,003.0	2,224.4
$\Delta\%$	7.9	-8.3	18.9	11.0
ภาษี	1,654.0	1,510.1	1,767.6	2,018.3
$\Delta\%$	10.5	-8.7	17.1	14.2
- ฐานรายได้	739.5	681.0	730.5	891.8
$\Delta\%$	15.0	-7.9	7.3	22.1
บุคคลธรรมดา	204.8	198.1	208.4	236.3
$\Delta\%$	6.3	-3.3	5.2	13.4
นิติบุคคล	460.7	392.2	454.6	574.1
$\Delta\%$	19.8	-14.9	15.9	26.3
ปิโตรเลียม	74.0	90.7	67.6	81.4
$\Delta\%$	12.6	22.5	-25.5	20.5
- ฐานการบริโภค	806.9	741.1	930.9	1013.0
$\Delta\%$	6.7	-8.2	25.6	8.8
มูลค่าเพิ่ม	503.4	431.8	502.2	577.6
$\Delta\%$	15.9	-14.2	16.3	15.0
ธุรกิจเฉพาะ	25.1	18.1	22.9	35.6
$\Delta\%$	-27.0	-28.0	26.5	55.6
สรรพสามิต	278.3	291.2	405.9	399.8
(% yoy)	-3.1	4.6	39.4	-1.5
- ฐานการค้าระหว่างประเทศ	97.4	77.6	93.7	100.2
$\Delta\%$	10.1	-20.4	20.7	7.0
รายได้อื่น ๆ (รายได้ที่มีไม่ภาษี)	183.7	174.2	235.5	206.1
$\Delta\%$	-11.2	-5.1	35.1	-12.5

หมายเหตุ: P = ข้อมูลเบื้องต้น

 $\Delta\%$ = อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย

ฐานะการคลังรัฐบาล^{1/}

(หน่วย: พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ

	2552 ^P	2553 ^P	2554 ^P
รายได้จากการดำเนินงาน ^{2/}	1,409.7	1,708.6	1,892.0
$\Delta\%$	na	21.2	10.7
รายจ่ายจากการดำเนินงาน ^{3/}	1,609.1	1,564.9	1,801.8
$\Delta\%$	na	-2.7	15.1
ดุลจากการดำเนินงาน	-199.4	143.7	90.2
การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีใช้ทางการเงิน	190.7	147.0	201.5
ดุลเงินในงบประมาณ	-390.1	-3.3	-111.3
ดุลเงินนอกงบประมาณ	-27.0	197.2	-45.7
: รายจ่ายตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งฯ	-14.9	-218.8	-61.4
ดุลเงินสด	-417.1	-200.4	-157.0
การกู้ยืมสุทธิ	481.8	345.1	238.9
การเปลี่ยนแปลงสุทธิในเงินคงคลัง (- : เพิ่มขึ้น / + : ลดลง)	-64.7	-144.7	-82.0
ยอดคงค้างเงินคงคลัง ณ สิ้นงวด	294.6	439.3	521.3

หมายเหตุ: ^{1/} ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเผยแพร่จากที่เคยอ้างอิงตามคู่มือ GFS จากฉบับปี 1986 มาเป็นฉบับปี 2001

^{2/} ข้อมูลรายได้ในตารางนี้ เป็นข้อมูลรายได้ที่น่าส่งคลังซึ่งแตกต่างจากข้อมูลรายได้จัดเก็บในตารางก่อนหน้า

^{3/} ไม่รวมชำระคืนต้นเงินกู้

P = ข้อมูลเบื้องต้น

$\Delta\%$ = อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย

บทเรียนจากวิกฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรต่อภาคการคลังของไทย

วิกฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรซึ่งส่งผลกระทบไปทั่วโลกและทวีความรุนแรงขึ้นตั้งแต่กลางปี 2554 มีจุดเริ่มต้นจากประเทศกรีซซึ่งขนาดเศรษฐกิจมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 2 ของกลุ่มยูโร แต่มีระดับหนี้สูงสุดถึงร้อยละ 161 ต่อ GDP จนไม่สามารถชำระหนี้ได้และต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และสหภาพยุโรป (EU) ปัญหาเริ่มขยายวงกว้างไปสู่ประเทศอื่น ๆ ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2553 ได้แก่ ไอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน และอิตาลี ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจรวมกันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 ของกลุ่มประเทศยูโร โดยประเทศเหล่านี้มีปัญหาในลักษณะเดียวกัน คือ ฐานะการคลังไม่มีเสถียรภาพและขาดความน่าเชื่อถือเนื่องจากความเสี่ยงที่รัฐบาลอาจไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ โดยชนวนของปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานานนั้นมีสาเหตุในแต่ละประเทศ ดังนี้

การขาดวินัยทางการคลังและการผูกพันจากรายจ่ายด้านสวัสดิการที่สูง เช่นกรณีของกรีซ ในระหว่างปี 2544-2550 กรีซขาดดุลการคลังต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อ GDP ต่อปี แม้เศรษฐกิจกรีซจะขยายตัวดีและมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้สูงที่เฉลี่ยร้อยละ 39.4 ของ GDP แต่ก็ไม่เพียงพอกับรายจ่าย โดยการใช้จ่ายที่เกินตัวส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลกรีซสามารถระดมทุนในตลาดการเงินด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าความเป็นจริงจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศยูโร นอกจากนี้ รัฐบาลกรีซยังมีภาระผูกพันจากรายจ่ายด้านสวัสดิการ เช่น การกำหนดอายุเกษียณที่ระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในยุโรปมาก ทำให้รายจ่ายด้านสวัสดิการมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อกรีซเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จากการศึกษาของ EU Commission¹ พบว่ากรีซจะมีรายจ่ายด้านสวัสดิการในอีก 50 ปีข้างหน้าเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 37.9 ของ GDP ซึ่งสูงที่สุดในสหภาพยุโรปที่มีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 27.8 ของ GDP

การก่อหนี้ภาครัฐในระดับสูง เช่นกรณีของอิตาลี ที่แม้จะสามารถรักษาวินัยทางการคลังให้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยดุลการคลังเบื้องต้น (Primary Balance) เกินดุลตลอดทศวรรษที่ผ่านมา แต่ผลจากการก่อหนี้ระหว่างปี 2513-2534 (ค.ศ.1970-1991) ส่งผลให้หนี้สาธารณะอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง โดยล่าสุดในปี 2553 อยู่ที่ร้อยละ 118 ของ GDP หรือมีมูลค่าประมาณ 1.6 ล้านล้านยูโร และเมื่อวิกฤตหนี้กรีซลุกลามทำให้ตลาดเริ่มขาดความเชื่อมั่นและส่งผลกระทบต่อฐานะการคลังของอิตาลีในปัจจุบันมีความเสี่ยงในเรื่องความผันผวนของต้นทุนการกู้ยืมพันธบัตรรัฐบาลที่อัตราดอกเบี้ยปรับสูงขึ้นต่อเนื่อง สร้างภาระรายจ่ายด้านดอกเบี้ยต่องบประมาณของภาครัฐในระดับสูง

เศรษฐกิจด้านอื่น ๆ ไม่มีเสถียรภาพ เช่นกรณีของไอร์แลนด์ ที่เศรษฐกิจในช่วงก่อนเกิดวิกฤตปี 2551 มีความร้อนแรงมาก และเกิดภาวะฟองสบู่ในตลาดอสังหาริมทรัพย์ โดยสัดส่วนสินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับภาคอสังหาริมทรัพย์ต่อสินเชื่อรวมของสถาบันการเงินสูงขึ้นมากจากร้อยละ 38 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 62.6 ในปี 2550 ซึ่งภายหลังจากฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์แตก และเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะถดถอย สัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ต่อสินเชื่อรวมของระบบสถาบันการเงินปรับสูงขึ้นจากร้อยละ 0.75 ณ สิ้นปี 2550 เป็นร้อยละ 9 ณ สิ้นปี 2552 ส่งผลให้รัฐบาลไอร์แลนด์ต้องเข้ามารับการเพิ่มทุนให้กับสถาบัน

¹ ที่มา: Ageing report (2552) ระบุว่ารายจ่ายสวัสดิการครอบคลุมรายจ่ายบำนาญ รายจ่ายด้านสาธารณสุข (Health Care and Long-term Care) รายจ่ายเพื่อชดเชยกรณีว่างงาน (Unemployment benefits) และรายจ่ายด้านการศึกษา

การเงิน โดยในปี 2553 รัฐบาลไอร์แลนด์ขาดดุลการคลังสูงถึงร้อยละ 32 ของ GDP ทำให้ระดับหนี้สาธารณะเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 95 ของ GDP จากร้อยละ 65.5 ในปี 2552

ความล้มเหลวในการเพิ่มศักยภาพการผลิตของประเทศ เช่นกรณีของโปรตุเกส ที่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.2 ต่อปีภายหลังจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มประเทศยูโรในปี 2542 โดยมีปัจจัยสำคัญจากผลิตภาพการผลิตที่ขยายตัวในระดับต่ำและการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเป็นผลจากความล่าช้าในการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจและการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ต่างๆ ทำให้เศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะซบเซาและส่งผลต่อรายรับของภาครัฐ แม้การเติบโตของรายจ่ายอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก แต่ก็ส่งผลให้โปรตุเกสขาดดุลการคลังต่อเนื่อง จนทำให้โปรตุเกสตกเป็นเป้าของวิกฤตความเชื่อมั่น (Crisis of Confidence) จนต้องขอรับความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป และกองทุนการเงินระหว่างประเทศในท้ายที่สุด

วิกฤตหนี้สาธารณะที่มีต้นเหตุจากหลายปัจจัยดังได้กล่าวข้างต้นส่งผลกระทบต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มประเทศยูโร อีกทั้งยังสิ้นคลอนการรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่มีประวัติยาวนานถึง 60 ปี บทเรียนจากวิกฤตจึงน่าจะมีส่วนกระตุ้นให้ไทยต้องหันมามองสถานะปัจจุบัน รวมทั้งโครงสร้างและภาระการคลังที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเตรียมการรองรับอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อไม่ให้ซ้ำรอยกับวิกฤตในกลุ่มประเทศยูโร

กรณีของไทย

แม้ในปัจจุบัน ระดับหนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 ที่ร้อยละ 40.3 ของ GDP ยังต่ำกว่ากรอบความยั่งยืนทางการคลังในระยะปานกลางที่ร้อยละ 60 ของ GDP และต่ำกว่ามากเมื่อเทียบกับระดับหนี้สาธารณะของกรีซที่ร้อยละ 161 ของ GDP แต่ด้วย**โครงสร้างทางการคลังของไทยและภาระการคลังที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น** หากไม่มีการเตรียมการรองรับแต่เนิ่นๆ ประเทศไทยก็อาจมีโอกาที่จะเกิดวิกฤตหนี้สาธารณะได้ในอนาคต ด้วยปัจจัยเสี่ยงดังนี้

(1) **ความไม่สมดุลกันของรายได้และรายจ่าย ส่งผลให้โครงสร้างทางการคลังของไทยขาดความยืดหยุ่น** ในปัจจุบันอัตราการขยายตัวของการจัดเก็บรายได้ต่ำกว่ารายจ่ายถึง 2 เท่า เนื่องจากความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของไทยอยู่ที่เพียงร้อยละ 17.7 ของ GDP น้อยกว่าศักยภาพที่ควรจัดเก็บได้ตามโครงสร้างเศรษฐกิจและประชากรที่ร้อยละ 22.9 ของ GDP² ขณะที่รายจ่ายเพิ่มขึ้นตามรายจ่ายด้านสวัสดิการและการศึกษาซึ่งมีสัดส่วนรวมกัน

การขยายตัวของรายได้ รายจ่าย และ GDP เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)

ปีงบประมาณ	2540-2549	2550-2554
งบประมาณรายจ่าย	4.9	8.8
- รายจ่ายด้านสวัสดิการ ^{1/}	7.0	12.5
- รายจ่ายด้านการศึกษา	5.8	11.3
- รายจ่ายด้านอื่น ๆ ^{2/}	4.5	6.6
(ไม่รวมการชำระคืนเงินกู้และค่าใช้จ่ายคงคลัง)		
รายได้รัฐบาลสุทธิ	4.7	4.2
Nominal GDP	6.3	6.5

หมายเหตุ: ^{1/} ประกอบด้วยรายจ่ายด้านสาธารณสุข รายจ่ายด้านสังคมสงเคราะห์ และรายจ่ายด้านการเกษตรและชุมชน รวมถึงการศึกษาระดับบริหารการ

^{2/} ประกอบด้วยรายจ่ายด้านเศรษฐกิจ การบริหารทั่วไป การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน การสิ่งแวดล้อม การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ

ที่มา : เอกสารงบประมาณ สำนักงานงบประมาณ

² สุรจิตและคณะ (2553), ความท้าทายของนโยบายการคลัง: สู่ความยั่งยืนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจระยะยาว สัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย

ถึงกว่าร้อยละ 40 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด และรายจ่ายในส่วนนี้เป็นจำนวนเงินเกือบ 1 ล้านล้านบาท ต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 8.2 ของ GDP แม้จะเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับประเทศรัฐสวัสดิการในยุโรป ที่มีสัดส่วนรายจ่ายด้านสวัสดิการสูงมากถึงร้อยละ 20.8 ของ GDP แต่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาการรายจ่ายนี้เพิ่มขึ้นถึงเกือบ 3 เท่า และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ นอกจากนี้ แนวโน้มรายจ่ายเพื่อลงทุนในระยะต่อไปมีมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบการบริหารจัดการน้ำในระยะยาว

(2) **นโยบายภาครัฐมีแนวโน้มที่จะสร้างภาระทางการคลังเพิ่มขึ้น** ทั้งที่เป็นภาระชัดเจนและภาระผูกพันซ่อนเร้น (Contingent Implicit Liability) อาทิ มาตรการลดค่าครองชีพที่ดำเนินการมาตั้งแต่ สิงหาคม 2551 และการลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันตั้งแต่เมษายน 2554 ทำให้ภาระทางการคลังเพิ่มมากขึ้นกว่าแสนล้านบาท และหากยังมีการต่ออายุมาตรการออกไปก็จะเป็นภาระทางการคลังต่อเนื่อง นอกจากนี้ การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ตามนโยบายรัฐบาล แม้จะไม่ได้เป็นภาระงบประมาณโดยตรงและในทันที แต่ก็อาจจะสร้างภาระให้กับรัฐบาลเมื่อต้องจ่ายชดเชยหรือเพิ่มทุนให้ SFIs หากเกิดความเสียหายในอนาคต ทั้งนี้ ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา ยอดการให้สินเชื่อสะสมของ SFIs เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถึง 6 เท่าจาก 2 แสนล้านบาทในปี 2547 เป็นประมาณ 1.2 ล้านล้านบาท ในปี 2554 ซึ่งแม้สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เฉลี่ยของ SFIs จะลดลง แต่ก็อยู่ในระดับที่สูงกว่า NPL ของระบบธนาคารพาณิชย์

(3) **ความเสี่ยงจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก** ซึ่งอาจจะกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ ขณะเดียวกันรายจ่ายอาจต้องมียกขึ้นเพื่อพยุงและกระตุ้นเศรษฐกิจ ภาครัฐจึงควรเก็บความสามารถในการใช้นโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจไว้ เพื่อรองรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ เนื่องจากการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจภายใต้ข้อจำกัดทางการคลังที่มีอยู่ อาจส่งผลให้ดุลการคลังขาดดุลเพิ่มขึ้นมา และก่อให้เกิดปัญหาหนี้สาธารณะได้เหมือนในกรณีของกรีซและอิตาลี ซึ่งจะกระทบต่อความน่าเชื่อถือและต้นทุนการกู้ยืมที่สูงขึ้น และจะยังเป็นภาระต่องบประมาณ เนื่องจากต้นทุนการกู้ยืมที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ภาระในการจ่ายดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นถึง 44,000 ล้านบาทต่อปี

การปฏิรูปการคลังทั้งด้านรายได้และรายจ่าย และการรักษาวินัยทางการคลัง (Fiscal Consolidation) จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายภายใต้ข้อจำกัดที่มีมากขึ้น ซึ่งแม้การใช้จ่ายภาครัฐยังคงมีความจำเป็นต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่นในระยะนี้ รัฐบาลควรจัดลำดับความสำคัญของรายจ่ายตามความจำเป็น โดยเน้นการลงทุนของภาครัฐหรือการร่วมลงทุนกับภาคเอกชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศมากกว่ารายจ่ายประจำหรือกิจกรรมกึ่งการคลัง ซึ่งจะเป็นการสร้างบรรยากาศและเอื้อให้ภาคเอกชนลงทุนและเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญในระยะต่อไป ทั้งนี้ เมื่อเศรษฐกิจกลับมาขยายตัวได้ดี ภาครัฐก็สามารถลดบทบาทลงได้ในช่วงเวลาและจังหวะที่เหมาะสม

5. ภาวะการเงิน

5.1 ภาวะการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน

ภาวะการเงินยังเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

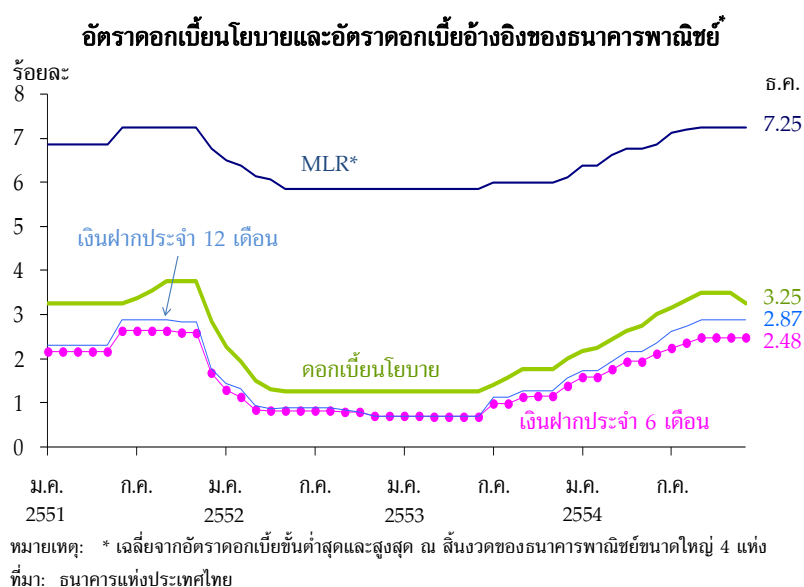
ตั้งแต่ต้นปี คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) มีมติปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายรวมทั้งสิ้น 6 ครั้งติดต่อกันรวมร้อยละ 1.50 ต่อปี เพื่อรักษาสมดุลและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แต่ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี เศรษฐกิจไทยเผชิญกับความเสี่ยงจากทั้งเศรษฐกิจโลกและมหาอุทกภัย คณะกรรมการฯ จึงมีมติคงและปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงร้อยละ 0.25 ต่อปี ในการประชุม 2 ครั้งสุดท้ายของปี ตามลำดับ เพื่อรองรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นและช่วยสนับสนุนกิจกรรมฟื้นฟูเศรษฐกิจและการลงทุนในระยะต่อไป

อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.00 ต่อปี ณ สิ้นปี 2553 มาอยู่ที่ร้อยละ 3.25 ต่อปี ณ สิ้นปี 2554 ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน และอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารระยะ 1 วัน เฉลี่ยทั้งปีเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 2.95 และ 2.84 ต่อปี ตามลำดับ

สำหรับอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลทุกระยะปรับสูงขึ้นต่อเนื่องในช่วงครึ่งแรกของปี ตามทิศทางอัตราดอกเบี้ยนโยบาย แต่ในช่วงกลางปีที่ความกังวลต่อวิกฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรมีเพิ่มขึ้น นักลงทุนส่วนใหญ่ได้หันมาเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลเพื่อ

ลดความเสี่ยง ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนพันธบัตรระยะปานกลางถึงระยะยาว ปรับลดลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี อัตราผลตอบแทนพันธบัตรทุกระยะลดลงตามอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ทั้งนี้ อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลที่มีอายุคงเหลือตั้งแต่ 1-5 ปี ปรับลดลงมาอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลระยะยาว สะท้อนการคาดการณ์ของตลาดเงินต่อแนวโน้มของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อาจปรับลดลงอีกในระยะต่อไป

การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายได้ส่งผ่านไปยังอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ โดยอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงเงินกู้สำหรับลูกค้าชั้นดี (MLR) และเงินรับฝากประจำระยะเวลา 12 เดือน เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง¹ ณ สิ้นปี ปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 7.25 และ 2.87 ต่อปี โดยปรับเพิ่มขึ้นจากสิ้นปีก่อนหน้าร้อยละ 1.13 และ 1.32 ต่อปี ตามลำดับ

แม้อัตราดอกเบี้ยโดยรวมทั้งปีจะปรับสูงขึ้น แต่ภาวะการเงินโดยรวม ยังคงผ่อนคลาย สะท้อนจากยอดคงค้างสินเชื่อภาคเอกชนที่ขยายตัวสูงที่ร้อยละ 16.2 เทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน สอดคล้องกับอุปสงค์ในประเทศ ในช่วงสามไตรมาสแรกที่ขยายตัวดี อย่างไรก็ตาม มาตรการทยอยผ่อนคลายทางการเงินในช่วงปลายปี ส่งผลให้การขยายตัวของสินเชื่อภาคเอกชนชะลอลงจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางส่วนที่หยุดชะงักชั่วคราว

ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง (Broad Money) ขยายตัวร้อยละ 15.2 ตามการเร่งระดมเงินฝากและตัวแลกเงินของสถาบันรับฝากเงินอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อรองรับการขยายตัวของสินเชื่อ ประกอบกับการทยอยไหลกลับของเงินลงทุนในกองทุนรวมเพื่อลงทุนในต่างประเทศ (FIF) ที่ครบกำหนด

¹ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง ประกอบด้วย ธ.กรุงเทพ ธ.กรุงไทย ธ.กสิกรไทย และ ธ.ไทยพาณิชย์

ฐานเงินขยายตัวสอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น

ฐานเงินโดยรวมขยายตัวจากปีก่อน ตามภาวะเศรษฐกิจที่ปรับดีขึ้นต่อเนื่องในช่วงสามไตรมาสแรกของปี และเร่งขึ้นชั่วคราวในช่วงที่เกิดมหาอุทกภัย จากการที่ประชาชนต้องการถือเงินสดเพื่อสำรองใช้จ่าย ในยามฉุกเฉินมากขึ้น และได้กลับเข้าสู่ระดับปกติในช่วงต่อมาเมื่อปัญหาอุทกภัยคลี่คลาย โดยฐานเงิน ณ สิ้นปี ขยายตัวร้อยละ 9.8 เมื่อเทียบกับสิ้นปีก่อนหน้า

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์ สรอ. เคลื่อนไหว 2 ทิศทางมากขึ้นจากปัจจัยทั้งภายนอกและในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

อัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นปี อยู่ที่ระดับ 31.55 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. อ่อนค่าลงจาก ณ สิ้นปีก่อนร้อยละ 4.44 โดยในช่วงแรกเงินบาทโน้มอ่อนค่าลงจากการปรับน้ำหนักการลงทุนในสินทรัพย์ไทยของกองทุนต่างๆ และความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเงินเฟ้อในภูมิภาค แต่กลับโน้มแข็งค่าขึ้นจากปัจจัยการเมืองในประเทศที่มีทิศทางชัดเจนขึ้นหลังการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงในตลาดการเงินโลกที่เพิ่มขึ้น ภายหลังบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ S&P ปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของประเทศไทยฯ ลง ประกอบกับปัญหาหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรยังไม่มีแนวทางชัดเจนในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งความกังวลต่อความเสียหายทางเศรษฐกิจจากมหาอุทกภัยในประเทศ ทำให้นักลงทุนต่างชาติลดการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยง และเพิ่มการถือครองเงินสกุลที่มีความเสี่ยงต่ำเช่น เงินดอลลาร์ สรอ. และเงินเยน ส่งผลให้เงินบาทโน้มอ่อนค่าลงในช่วงท้ายของปี

ส่วนดัชนีค่าเงินบาท (NEER) อ่อนค่าลงร้อยละ 1.02 จากปีก่อน ตามการอ่อนค่าของเงินบาทเทียบกับเงินสกุลหลักและภูมิภาค ยกเว้นเงินยูโรที่ปรับอ่อนค่าลงมากกว่า จากปัญหานี้สาธารณะที่เริ่มลุกลามไปยังภาคการเงินของประเทศหลักในกลุ่มประเทศยูโร สำหรับดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER)² อ่อนค่าลงร้อยละ 0.83 จากปีก่อน ตามทิศทางของดัชนีค่าเงินบาทเป็นสำคัญ ขณะที่อัตราเงินเฟ้อของไทยเคลื่อนไหวสอดคล้องกับประเทศในภูมิภาค

5.2 ตลาดตราสารทุนและตราสารหนี้

มูลค่าของตลาดหลักทรัพย์และตราสารหนี้ภาคเอกชนค่อนข้างใกล้เคียงกับปีก่อน โดยเคลื่อนไหวผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจโลก

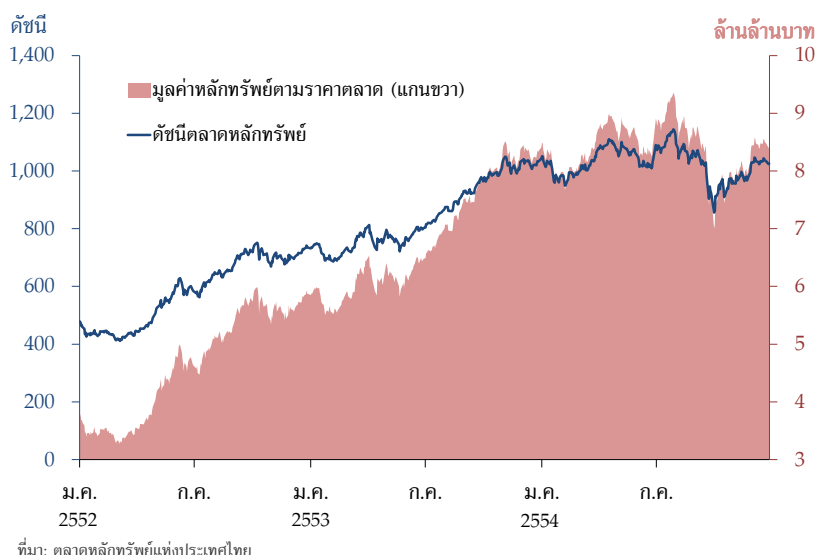
ความเสี่ยงของเศรษฐกิจโลกที่สูงขึ้นโดยเฉพาะจากปัญหานี้สาธารณะของกลุ่มประเทศยูโร ส่งผลให้ตลาดทุนไทยเคลื่อนไหวค่อนข้างผันผวนและไม่ได้เติบโตขึ้นจากปีก่อน โดยดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET

² ดัชนีค่าเงินบาท (NEER) ปรับด้วยอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าคู่แข่ง เพื่อสะท้อนความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของประเทศ

Index) ณ สิ้นปี 2554 ปิดตลาดที่ระดับ 1,025.32 จุดใกล้เคียงกับ ณ สิ้นปีก่อน ที่อยู่ที่ระดับ 1,032.76 และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) ณ สิ้นปี 2554 อยู่ที่ 8.41 ล้านล้านบาทใกล้เคียงกับ ณ สิ้นปีก่อนที่อยู่ที่ 8.33 ล้านล้านบาท

ในส่วนของการตลาดตราสารหนี้ ยอดคงค้างตราสารหนี้ภาคเอกชน ณ สิ้นปี 2554 อยู่ที่ 1.37 ล้านล้านบาท สูงกว่าสิ้นปีก่อนที่อยู่ที่ 1.25 ล้านล้านบาท ขณะที่ยอดคงค้างตราสารหนี้ภาครัฐ ณ สิ้นปี 2554 อยู่ที่ 6.0 ล้านล้านบาท สูงกว่าสิ้นปีก่อนที่อยู่ที่ 5.6 ล้านล้านบาท จากการกู้ยืมเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณและการดูแลสภาพคล่องของ ธปท. เป็นสำคัญ ความผันผวนที่เกิดขึ้นตลอดทั้งปีไม่จูงใจให้ภาคธุรกิจระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์และตลาดตราสารหนี้ สะท้อนจากตราสารทุนและตราสารหนี้ออกใหม่ภาคเอกชนที่มีมูลค่าใกล้เคียงกับปีก่อน

ดัชนีตลาดหลักทรัพย์และมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.3 ระบบธนาคารพาณิชย์

ระบบธนาคารพาณิชย์มีกำไรสูงขึ้นจากปีก่อนตามการขยายตัวของสินเชื่อและเงินฝาก

ระบบธนาคารพาณิชย์³ มีผลกำไรจากการดำเนินงานสูงขึ้นจากปีก่อน แม้ผลกระทบจากมาตรการกีดกันจะทำให้กำไรจากการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ปรับลดลงบ้างจากการชะลอตัวของสินเชื่ออุตสาหกรรม และสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ แต่อาานิสงส์จากการเติบโตของเศรษฐกิจในช่วงสามไตรมาสแรกของปี โดยเฉพาะอุปสงค์ในประเทศที่อยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้รายได้ดอกเบี้ย

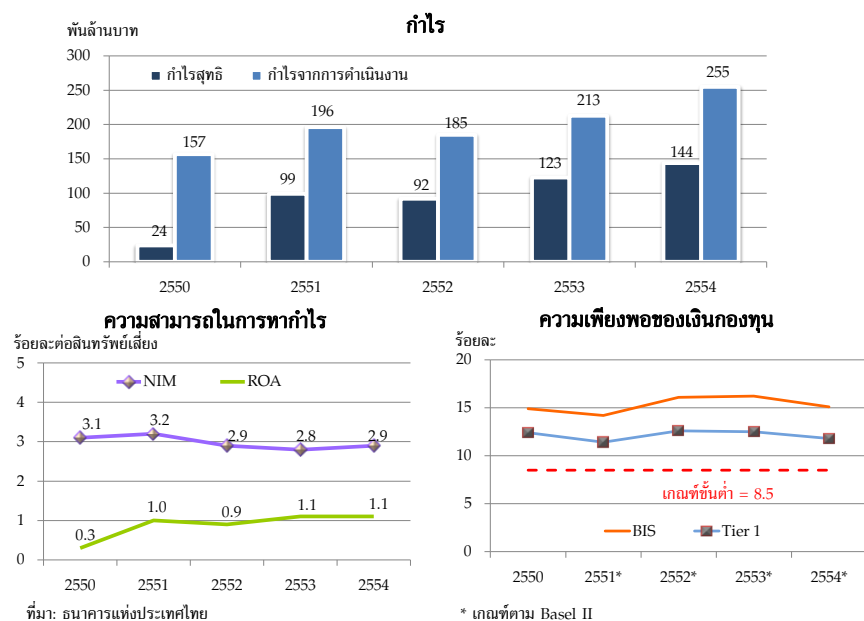
³ ประกอบไปด้วยธนาคารพาณิชย์ 32 แห่ง แบ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนภายในประเทศ 17 แห่งและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศอีก 15 แห่ง

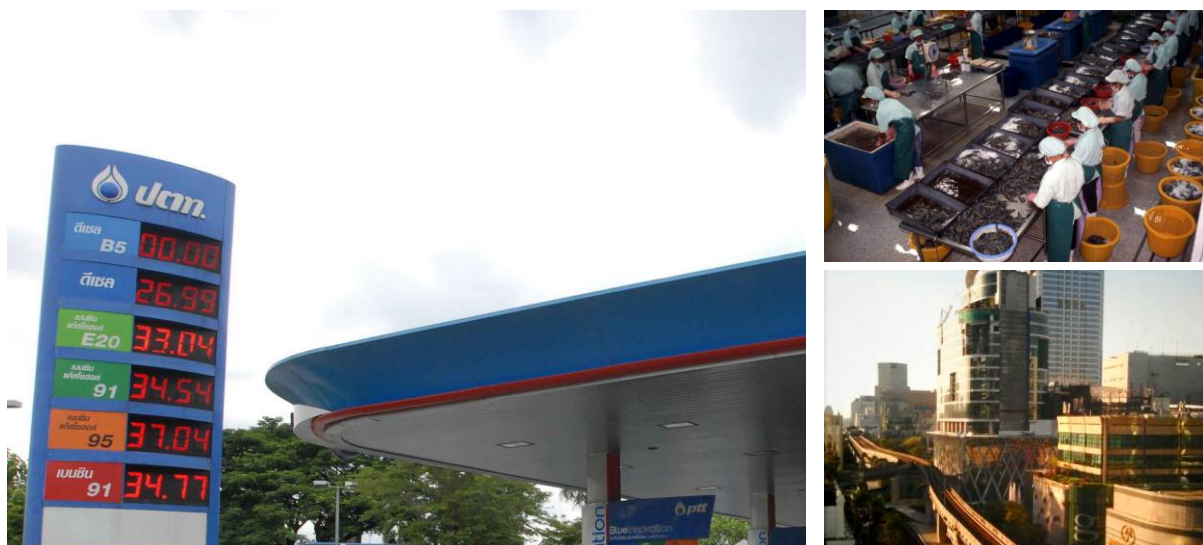
สุทธิและรายได้ที่มีโชครอกเบี้ยเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราส่วนรายได้คอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (Net Interest Margin: NIM) เพิ่มขึ้นจาก 2.8 ในปีก่อนมาอยู่ที่ 2.9 อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ได้กันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับผลจากมหัทธภย ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (Return on Assets: ROA) ทรงตัวที่ร้อยละ 1.1

สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross Non-Performing Loans: Gross NPL) ต่อสินเชื่อรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งสินเชื่อภาคธุรกิจและสินเชื่ออุปโภคบริโภค สำหรับสินเชื่อจัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (สินเชื่อที่ผิดนัดชำระหนี้เกิน 1 เดือนแต่ยังไม่เกิน 3 เดือน หรือ Delinquent Loans) ลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ยกเว้นในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีที่ปรับสูงขึ้นจากผลกระทบของมหัทธภย ซึ่งคาดว่าจะส่งผลชั่วคราวและสามารถคลี่คลายได้ภายในต้นปี 2555

สำหรับฐานะโดยรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ในปี 2554 อยู่ในเกณฑ์เข้มแข็ง สะท้อนจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) และอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Tier-1 Ratio) ที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาก

ผลประกอบการและสัดส่วนทางการเงินที่สำคัญของระบบธนาคารพาณิชย์

6. การประเมินเสถียรภาพเศรษฐกิจ การเงินไทย

เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินไทยโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แม้จะได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัยและความเสี่ยงจากการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกที่เพิ่มขึ้นบ้าง

6.1 เสถียรภาพในประเทศ

6.1.1 เสถียรภาพด้านราคาและแรงกดดันเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อเร่งขึ้นจากปีก่อน

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเร่งขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.81 และ 2.36 ตามลำดับ เป็นผลจากแรงกดดันทั้งด้านต้นทุนการผลิตและด้านอุปสงค์ได้แก่ (1) ราคาอาหารสดเพิ่มขึ้นจากผลผลิตที่ออกสู่ตลาดลดลงเนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกและทำปศุสัตว์ รวมถึงมหาอุทกภัยสร้างความเสียหายให้กับผลผลิตเกษตรบางส่วน (2) ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงขายปลีกในประเทศเพิ่มขึ้น ตามราคาน้ำมันในตลาดโลกที่สูงขึ้นจากอุปทานตึงตัว แม้ภาครัฐจะมีมาตรการอุดหนุนราคาพลังงานซึ่งช่วยชะลอการเพิ่มขึ้นได้บ้าง เช่น การลดภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล และการลดการจัดเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และ (3) อุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัวดีในช่วงสามไตรมาสแรกของปี ซึ่งทำให้อัตราการใช้ทรัพยากร (Resource Utilization) อยู่ในระดับสูง สะท้อนจากภาวะตลาดแรงงาน

ที่ตึงตัวต่อเนื่อง เอื้อให้มีการส่งผ่านต้นทุนไปยังระดับราคาต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงต้นปี โดยเฉพาะในหมวดเครื่องประกอบอาหารและอาหารบริโภคในบ้าน-นอกร้าน

สำหรับปี 2555 แรงกดดันเงินเฟ้อยังมีอยู่จากการฟื้นตัวของภาคเอกชน และผลของนโยบายภาครัฐ อาทิ การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำและเงินเดือนข้าราชการ โครงการรับจำนำข้าว และนโยบายการทยอยลดการอุดหนุนราคาพลังงาน รวมทั้งยังมีความเสี่ยงจากราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ดัชนีราคา

(อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน)

	น้ำหนัก (ร้อยละ)	2553 ทั้งปี	2554				
			ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	100.0	3.3	3.81	3.01	4.10	4.13	3.97
- ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน	75.5	1.0	2.36	1.46	2.37	2.79	2.82
- หมวดอาหารสด	14.6	10.3	8.66	8.27	9.04	7.08	10.22
- หมวดพลังงาน	9.9	9.7	5.59	5.21	7.90	8.67	0.66

หมายเหตุ: *กระทรวงพาณิชย์ปรับจำนวนตัวเลขหลังจุดทศนิยมของดัชนีราคาผู้บริโภคจาก 1 ตำแหน่งเป็น 2 ตำแหน่ง ตามคำร้องขอของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ โดยเริ่มใช้ในการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคประจำเดือนมกราคม 2554 ซึ่งประกาศในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554 เป็นต้นไป
ที่มา: สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

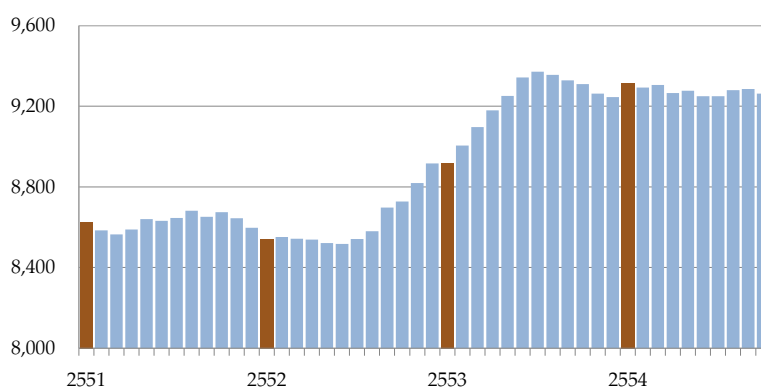
6.1.2 เสถียรภาพตลาดแรงงาน

ตลาดแรงงานตึงตัวต่อเนื่องจากปีก่อน โดยการจ้างงานขยายตัวตามภาวะเศรษฐกิจ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและการเคลื่อนย้ายแรงงานนำไปสู่การปรับเพิ่มชั่วโมงทำงานและค่าจ้าง

การจ้างงานขยายตัวสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวดีในสามไตรมาสแรกของปี โดยการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมขยายตัวจากแรงจูงใจของค่าจ้างที่ปรับเพิ่มขึ้นตามราคาสินค้าเกษตรที่อยู่ในระดับสูงตลอดทั้งปี ขณะที่การจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมมีการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างสาขาเศรษฐกิจ กอปรกับอัตราการว่างงานที่อยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้ประกอบการนอกภาคเกษตรกรรมหาแรงงานได้ยากขึ้น จึงปรับตัวโดยการเพิ่มชั่วโมงทำงาน สะท้อนจากจำนวนแรงงานที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อยู่ในระดับสูงต่อเนื่องจากปีก่อน และนำไปสู่การปรับเพิ่มค่าจ้างของแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ ผลกระทบจากอุทกภัยในช่วงครึ่งหลังของปี ส่งผลให้จำนวนผู้ว่างงานในภาคอุตสาหกรรมและอัตราการทำงานต่ำกว่าระดับในไตรมาสที่ 4 ปรับสูงขึ้นบ้าง แต่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเพียงชั่วคราว และไม่ได้กระทบกับตลาดแรงงานโดยรวม เนื่องจากแรงงานมีการปรับตัวไปทำงานในภาคเศรษฐกิจอื่นที่ไม่ได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัย

ผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์

พันคน (ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 12 เดือน)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เครื่องชี้ตลาดแรงงานที่สำคัญ

%YOY	2553	2554	2554			
			ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ผู้มีงานทำ	0.9	1.1	0.6	1.4	1.6	0.9
ภาคเกษตรกรรม	-1.0	2.3	2.1	6.4	2.3	-1.0
ภาคนอกเกษตรกรรม	2.1	0.4	-0.3	-1.5	1.1	2.3
ภาคอุตสาหกรรม	-0.5	-0.9	-2.0	-2.1	0.9	-0.3
ภาคอื่นๆ	2.8	0.8	0.3	-1.3	1.2	3.1
ผู้ว่างงาน (พันคน)	402.2	264.3	317.9	231.1	262.4	245.9
อัตราการว่างงาน (%)	1.0	0.7	0.8	0.6	0.7	0.6
ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	520.8	383.6	430.2	411.1	278.2	414.8
อัตราการทำงานต่ำกว่าระดับ (%)	1.3	1.0	1.1	1.1	0.7	1.1

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

6.1.3 เสถียรภาพด้านอื่นๆ

เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ดี แต่เริ่มเห็นสัญญาณความเสี่ยงในการก่อหนี้ของภาครัฐที่มากขึ้น

เสถียรภาพภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

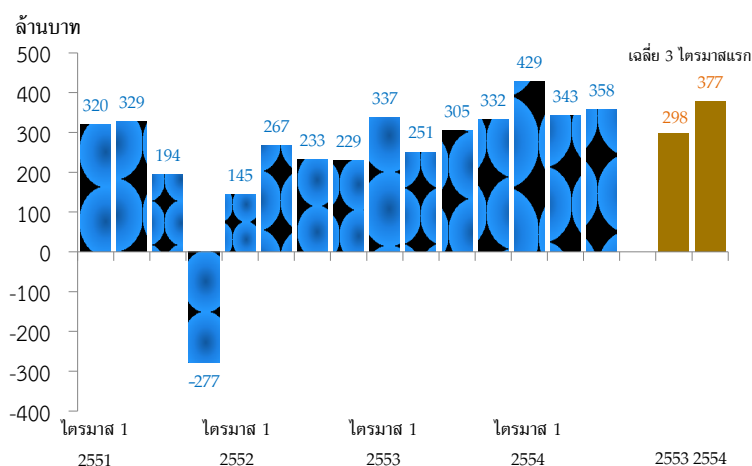
เสถียรภาพภาคธุรกิจยังคงแข็งแกร่ง สะท้อนจากกำไรสุทธิเฉลี่ยของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ไม่ใช่สถาบันการเงินสามไตรมาสแรกของปี 2554 อยู่ที่ 377 ล้านบาท สูงกว่าค่าเฉลี่ยสามไตรมาสแรกของปีก่อนที่ 298 ล้านบาท

แม้ฐานะการเงินของภาคธุรกิจในไตรมาสที่ 4 จะได้รับผลลบจากปัญหาอุทกภัยโดยเฉพาะภาคการผลิต ทั้งจากโรงงานที่ประสบอุทกภัยและ

ฐานะการเงินของภาคธุรกิจ
ยังคงเข้มแข็ง

ปัญหาการขาดแคลนชิ้นส่วนในการผลิต แต่ผลกระทบดังกล่าวต่อภาคธุรกิจโดยรวมคาดว่าจะมีเพียงในระยะสั้น เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่น่าจะกระทบต่อศักยภาพในการผลิตของภาคธุรกิจมากนัก กอปรกับฐานะทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของภาคธุรกิจในช่วงที่ผ่านมายังอยู่ในเกณฑ์ดี จะช่วยให้ภาคธุรกิจสามารถรองรับความเสี่ยงจากผลกระทบดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตามก็คาดว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กจะได้รับผลกระทบรุนแรงและยืดเยื้อกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่

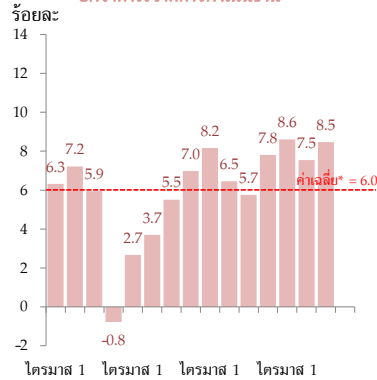
กำไรสุทธิเฉลี่ยของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

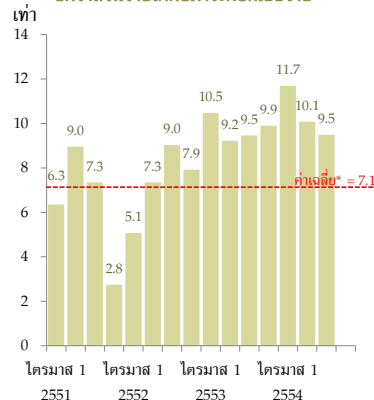
ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการคำนวณของธนาคารแห่งประเทศไทย

เครื่องชี้ความเปราะบางของภาคธุรกิจ

อัตรากำไรจากการดำเนินงาน

อัตรารายได้ต่อการคอกเบี้ยจ่าย

หมายเหตุ: *ค่าเฉลี่ยไตรมาส 1 ปี 2543 – ไตรมาส 3 ปี 2554

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการคำนวณของธนาคารแห่งประเทศไทย

ในระยะต่อไป เศรษฐกิจโลกที่อ่อนแอลงเนื่องจากปัญหาหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรยังคงเป็นความเสี่ยงสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทยและเสถียรภาพภาคธุรกิจในอนาคต

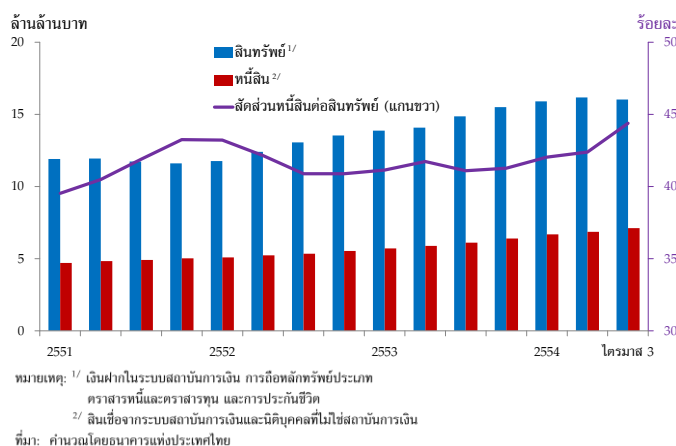
เสถียรภาพภาคครัวเรือน

รายได้ครัวเรือน
และความสามารถในการ
ชำระหนี้ในระดับสูง

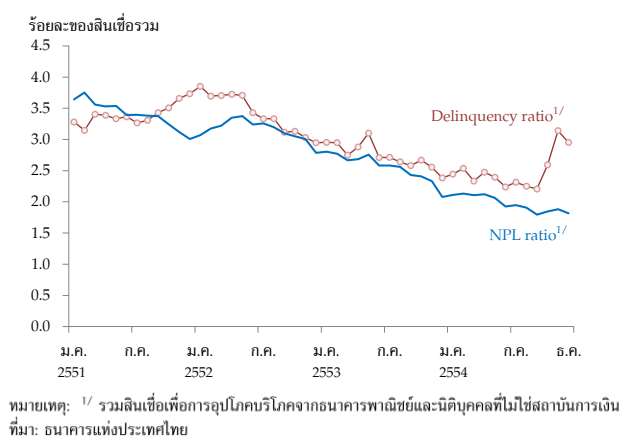
เสถียรภาพภาคครัวเรือนอยู่ในเกณฑ์ดี โดยรายได้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง และแนวโน้มเศรษฐกิจไทยที่ยังเข้มแข็งทำให้ครัวเรือนมีความต้องการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น และทำให้การกู้ยืมเพื่อการอุปโภคบริโภคเติบโตในระดับสูง ส่งผลให้สัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่โดยรวมถือว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่น่ากังวล อีกทั้งครัวเรือนมีความสามารถในการชำระหนี้สูง สะท้อนจากสัดส่วนสินเชื่อผู้บริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL Ratio) ที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ แม้ปัญหาอุทกภัยในไตรมาสที่ 4 จะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนบางส่วนลดลงบ้าง สะท้อนจากสัดส่วนสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคจัดชั้นก่ล่าวถึงเป็นพิเศษ (ค้างชำระ 1–3 เดือน) ที่สูงขึ้น แต่คาดว่าจะเป็นผลชั่วคราวเท่านั้น เนื่องจากปัญหาอุทกภัยไม่ได้ส่งผลกระทบต่อภาระงานโดยรวม

ในระยะต่อไป ความเสี่ยงที่สำคัญต่อครัวเรือนได้แก่ (1) ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเม็ดเงินเศรษฐกิจในประเทศ (2) แนวโน้มการก่อหนี้ที่อาจเพิ่มขึ้นอีกจากมาตรการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ เช่น การสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำที่อาจส่งผลต่อวินัยทางการเงินของครัวเรือนจนก่อให้เกิดความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อยซึ่งมีฐานะการเงินเปราะบางอยู่แล้ว

สินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินของภาคครัวเรือน

ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือน

เสถียรภาพภาครัฐ

สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2554 อยู่ที่ร้อยละ 40.5 ยังอยู่ในระดับต่ำกว่ากรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ร้อยละ 60 อย่างไรก็ดี เริ่มเห็นสัญญาณความเสี่ยงที่มากขึ้นจากนโยบายกระตุ้นการใช้จ่ายและสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังเกิดปัญหาอุทกภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากนับรวมภาระผูกพันต่างๆ อาทิ ภาระทางการคลังที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ในขณะที่ความไม่ชัดเจนของแผนการกู้ยืม การเพิ่มรายได้ และการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อฐานะการคลังและวินัยการคลังในระยะต่อไป

เสถียรภาพภาคอสังหาริมทรัพย์

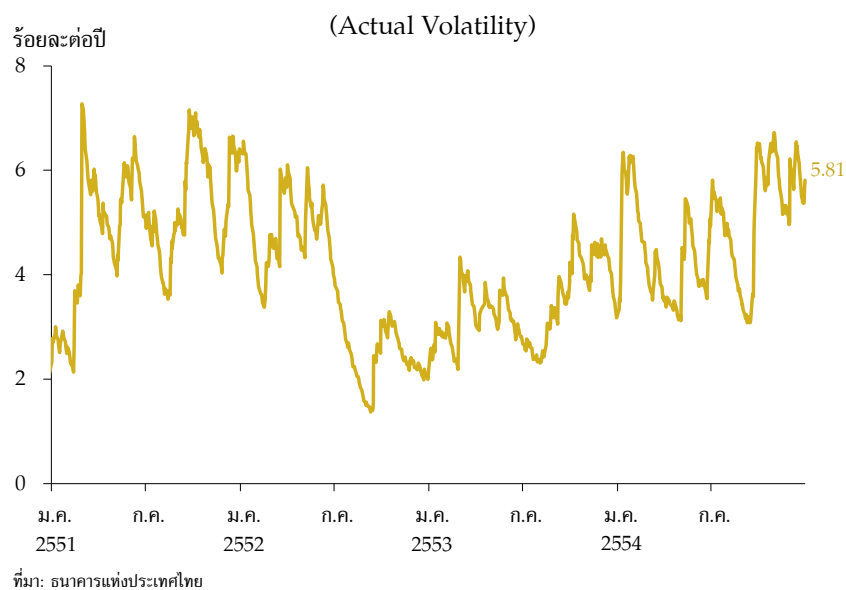
เสถียรภาพภาคอสังหาริมทรัพย์โดยรวมยังอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ปัญหาอุทกภัยจะส่งผลกระทบต่อภาคอสังหาริมทรัพย์โดยตรง แต่การปรับตัวของอุปสงค์และอุปทานยังอยู่ในทิศทางที่สอดคล้องกัน ส่วนราคาที่อยู่อาศัยโดยรวมแม้จะปรับขึ้นต่อเนื่องจากปีก่อน แต่ก็เป็นการปรับขึ้นตามต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น

ทั้งนี้ คาดว่าปัญหาอุทกภัยจะส่งผลกระทบต่อเพียงระยะสั้น เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเข้มแข็ง สะท้อนจากฐานะการเงินของบริษัทอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ที่แข็งแกร่ง ประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจไทยที่ดีจะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในครึ่งหลังของปี ซึ่งจะช่วยให้เสถียรภาพภาคอสังหาริมทรัพย์เข้มแข็งขึ้นในระยะต่อไป

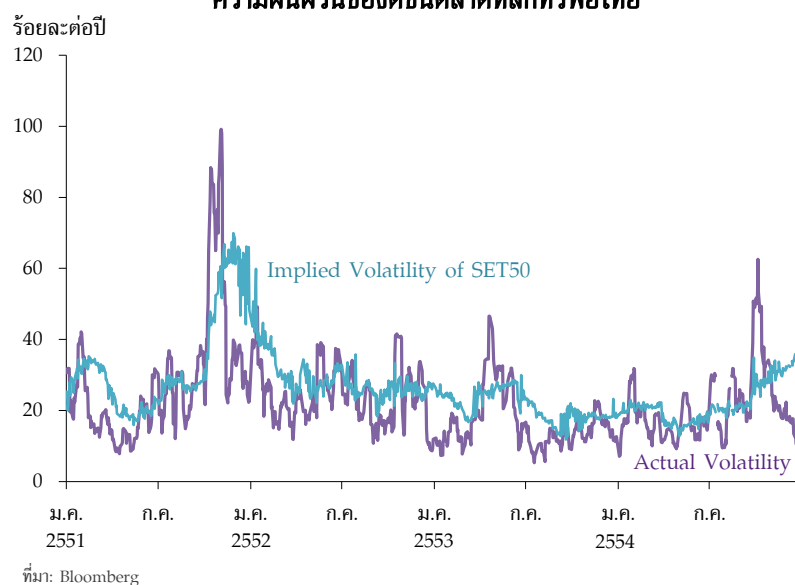
เสถียรภาพตลาดการเงิน

ตลาดการเงินโดยเฉลี่ยทั้งปีผันผวนมากขึ้นจากปีก่อน ทั้งในตลาดทุนและตลาดอัตราแลกเปลี่ยน สะท้อนความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกที่ยังมีอยู่มาก โดยตลาดการเงินในช่วงครึ่งแรกของปี 2554 เคลื่อนไหวค่อนข้างมีเสถียรภาพตามปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจไทยที่ยังคงแข็งแกร่ง และความเสี่ยงของการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกที่ยังไม่มากนัก แต่ความเสี่ยงดังกล่าวปรับเพิ่มขึ้นชัดเจนในช่วงครึ่งหลังของปีจากปัญหาหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยูโรที่ยืดเยื้อ และความเปราะบางในการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้นักลงทุนทั่วโลกเกิดความวิตกกังวล และลดการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงในประเทศเกิดใหม่รวมทั้งประเทศไทย ทำให้ตลาดการเงินเคลื่อนไหวผันผวนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน

ความผันผวนของค่าเงินบาท

ความผันผวนของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ไทย

เสถียรภาพภาคสถาบันการเงิน

เสถียรภาพภาคสถาบันการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี สะท้อนจากฐานะการเงินที่แข็งแกร่งและผลการดำเนินงานที่ดี แม้จะมีความกังวลเกี่ยวกับสินเชื่อภาคเอกชนที่เติบโตในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง แต่การขยายตัวของสินเชื่อดังกล่าวถือว่ายังสอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (รายละเอียดในบทความการเร่งตัวของสินเชื่อภาคเอกชนร้อนแรงเกินไปหรือไม่) กอปรกับฐานะทางการเงินของภาครัฐเร็วและภาคธุรกิจที่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพภาคสถาบันการเงินยังคงอยู่ในระดับต่ำ

ในระยะต่อไป ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพภาคสถาบันการเงินมาจาก (1) การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกและภาคการผลิตของไทย และคุณภาพของสินเชื่อ (2) ความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้าย ที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องและฐานะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ และ (3) การปรับตัวของสถาบันการเงิน ทั้งจากการลดวงเงินคุ้มครองเงินฝากเหลือ 1 ล้านบาทต่อหนึ่งรายผู้ฝากต่อหนึ่งสถาบันการเงินซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2555 และบทบาทของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐที่มีมากขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งอาจสร้างการแข่งขันที่ไม่เท่าเทียมกัน

6.2 เสถียรภาพด้านต่างประเทศ

เสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยอยู่ในเกณฑ์ดี ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล ขณะที่หนี้ต่างประเทศระยะสั้นลดลง ส่งผลให้เครื่องชี้เสถียรภาพด้านต่างประเทศส่วนใหญ่ปรับตัวดีขึ้น แม้สัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อมูลค่าการนำเข้าจะลดลงตามการปรับลดลงของเงินสำรองระหว่างประเทศ แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมากเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล

เครื่องชี้เสถียรภาพด้านต่างประเทศ

	มาตรฐานสากล	2553	2554			
			ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
เครื่องชี้ด้านความสามารถในการชำระหนี้ (ร้อยละ)						
- สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัด ^{1/} ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	n.a.	4.2	6.6	1.1	3.5	2.3
- สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ^{2/}	48-80 ^{3/}	35.2	37.1	37.6	38.0	34.4
- สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อมูลค่าการส่งออก ^{1/ 2/}	132-220 ^{3/}	48.9	51.3	52.0	52.4	47.4
- สัดส่วนภาระหนี้ต่างประเทศต่อรายได้ (ร้อยละ)	< 20	4.6	3.9	3.0	2.4	3.4
เครื่องชี้ด้านสภาพคล่อง						
- เงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น (เท่า)	> 1 เท่า	3.4	3.3	3.1	3.1	3.5
- เงินสำรองระหว่างประเทศต่อมูลค่าการนำเข้า (เดือน)	> 3-4 เดือน	12.8	12.7	12.1	11.0	10.4
- สัดส่วนหนี้ต่างประเทศระยะสั้นต่อหนี้ต่างประเทศทั้งหมด (ร้อยละ)	n.a.	50.4	51.5	52.6	50.8	46.4

หมายเหตุ: ^{1/} ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2549 ธนาคารแห่งประเทศไทยบันทึก กำไรที่นำกลับมาลงทุน (Reinvested Earnings) เป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนโดยตรงในดุลบัญชีเงินทุนและการเงิน และบันทึกจำนวนเดียวกันนี้รายด้านตรงข้ามในรายการผลประโยชน์จากการถือหุ้นในดุลบัญชีเดินสะพัด

^{2/} วิธีการคำนวณที่ใช้ยอดหนี้คงค้างหารด้วยค่าเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือมูลค่าการส่งออก 3 ปีซ้อนหลังนับตั้งแต่ไตรมาสที่พิจารณา

^{3/} มาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับประเทศที่มีรายได้ปานกลาง คือ มีรายได้ต่อหัวระหว่าง 756 ถึง 9,265 ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อปี

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

การเร่งตัวของสินเชื่อภาคเอกชนร้อนแรงเกินไปหรือไม่

นับตั้งแต่ปี 2553 ที่เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวชัดเจนมากขึ้นจากการลงทุนและการบริโภค ทำให้สินเชื่อภาคเอกชนเติบโตในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง แต่ในระยะต่อไปที่เศรษฐกิจโลกมีความเสี่ยงสูงขึ้น ท่ามกลางความต้องการสินเชื่อของภาคเอกชนเพื่อซ่อมแซมและฟื้นฟูหลังเกิดมหาอุทกภัย และแนวทางการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดคำถามว่า การเร่งขึ้นของสินเชื่อภาคเอกชนเริ่มร้อนแรงเกินไปหรือไม่

หนึ่งในเครื่องมือที่นิยมใช้สะท้อนความร้อนแรงของสินเชื่อ คือสัดส่วนสินเชื่อภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Credit to GDP) โดยเทียบกับเกณฑ์วัด ได้แก่ (1) แนวโน้มในระยะยาว (ภาพที่ 1) และ (2) ระดับ Credit to GDP ที่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจซึ่งคำนวณได้จากสมการ Credit to GDP โดยใช้ตัวแปรที่สะท้อนปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อสินเชื่อภาคเอกชน อาทิ GDP เพื่อสะท้อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเพื่อสะท้อนต้นทุนทางการเงิน และสัดส่วนมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดต่อ GDP เพื่อสะท้อนบทบาทของตลาดทุนในการระดมทุนของภาคเอกชน (ภาพที่ 2)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับของ Credit to GDP แม้จะเริ่มโน้มสูงขึ้นแต่ยังอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์วัดทั้ง 2 เกณฑ์ แสดงว่าการเร่งขึ้นในช่วงที่ผ่านมาจะเป็นการปรับตัวเข้าสู่แนวโน้มระยะยาวมากกว่าที่จะแสดงถึงความร้อนแรงของการปล่อยสินเชื่อสอดคล้องกับการฟื้นตัวของอุปสงค์ในประเทศ โดยเฉพาะการลงทุนภาคเอกชนที่เดิมมีบทบาทในการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำมาตั้งแต่ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 อย่างไรก็ดี ธนาकरแห่งประเทศไทยจะติดตามความเสี่ยงที่สินเชื่อจะเร่งตัวมากขึ้นจนก่อให้เกิดความเปราะบางต่อเสถียรภาพระบบการเงินในระยะต่อไปอย่างใกล้ชิด

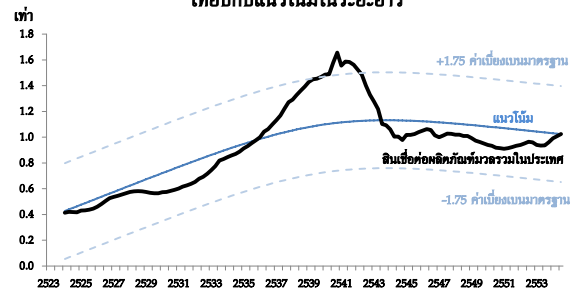
บรรณานุกรม

Bank for International Settlements (2010). "Countercyclical capital buffer proposal"

Coudert Virginie and Cyril Pouvelle (2008). "Is credit growth in central and eastern European countries excessive", Quarterly Selection of Articles No. 13, Banque de France

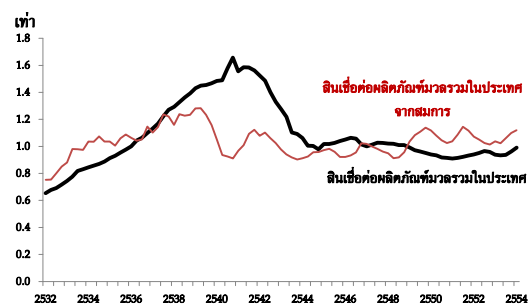
International Monetary Fund (2004). "Are credit booms in emerging markets a concern?", World Economic Outlook

ภาพที่ 1 สินเชื่อต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
เทียบกับแนวโน้มในระยะยาว

หมายเหตุ: (1) Credit หมายถึง Private Credit กล่าวคือ สินเชื่อที่ปล่อยจากภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ภาคครัวเรือน และสถาบันไม่แสวงหากำไร ของสถาบันรับฝากเงิน (Depository Corporation)
(2) ใช้ Hodrick-Prescott (HP) filter, $\lambda = 400,000$ (BIS, Countercyclical Capital Buffer Proposal, 2010) และ 1.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สะท้อนความน่าจะเป็นของการเกิดฟองสบู่ด้านสินเชื่อ (Credit Boom) ที่ 5% (IMF, World Economic Outlook, 2010)
ที่มา: คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

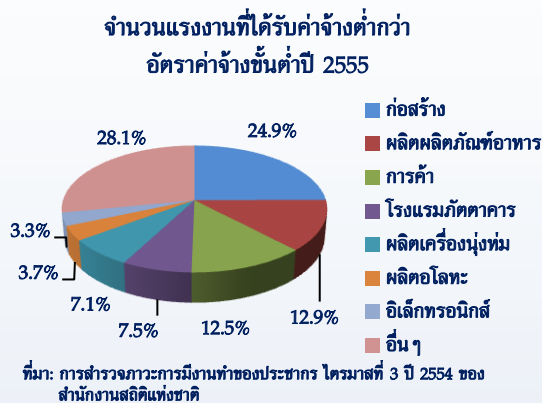
ภาพที่ 2 สินเชื่อต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
เทียบกับพื้นฐานของเศรษฐกิจ

หมายเหตุ: (1) Credit หมายถึง Private Credit กล่าวคือ สินเชื่อที่ปล่อยจากภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ภาคครัวเรือน และสถาบันไม่แสวงหากำไร ของสถาบันรับฝากเงิน (Depository Corporation)
(2) ใช้ข้อมูลค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1 ปี 2532 ถึงไตรมาสที่ 3 ปี 2554
ที่มา: คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

การปรับค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ 300 บาท: ผลกระทบต่อภาคการผลิต

ประเทศไทยเริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับค่าจ้างขั้นต่ำเป็นครั้งแรกในปี 2515 โดยนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา คณะกรรมการค่าจ้างสามารถพิจารณากำหนดค่าจ้างขั้นต่ำให้แตกต่างกันในแต่ละจังหวัดได้ตามความจำเป็นในการครองชีพของลูกจ้าง ความสามารถในการจ่ายของนายจ้าง และปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ อย่างไรก็ตาม จากผลสำรวจค่าใช้จ่ายของแรงงานไร้ฝีมือในปี 2554 โดยกระทรวงแรงงาน พบว่าค่าจ้างขั้นต่ำที่แรงงานได้รับยังไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายตามอัตภาพและค่าใช้จ่ายตามคุณภาพ¹

ในปี 2554 เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายภาครัฐ คณะกรรมการค่าจ้างมีมติให้ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับปี 2555 เป็นวันละ 300 บาทใน 7 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ภูเก็ต สมุทรปราการ และสมุทรสาคร และปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 39.5 ในอีก 70 จังหวัด โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2555 การปรับในครั้งนี้มีแรงงานที่จะได้รับประโยชน์โดยตรง คือแรงงานที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจำนวน 3.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 29.3 ของลูกจ้างเอกชน

ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ แรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างในกิจการขนาดเล็ก และมีรายได้เฉลี่ย 257 บาทต่อวัน ซึ่งหากพิจารณาเป็นรายอุตสาหกรรม พบว่า แรงงานเหล่านี้อยู่ในสาขาก่อสร้างถึงร้อยละ 24.9 หรือ 8 แสนคน รองลงมาคือสาขาการผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร สาขาการค้า สาขาบริการอาหารและเครื่องดื่ม และสาขาการผลิตเครื่องนุ่งห่ม

ในด้านผู้ประกอบการ การปรับค่าจ้างขั้นต่ำครั้งนี้ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายอื่นที่พ่วงกับค่าจ้างขั้นต่ำปรับเพิ่มขึ้น² ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้นและจำเป็นต้องปรับตัว นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนแรงงานที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำต่อแรงงานในสาขานั้นๆ และสัดส่วนของต้นทุนด้านแรงงานต่อต้นทุนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนการพึ่งพาแรงงานค่าจ้างขั้นต่ำ ควบคู่กับอัตรากำไรสุทธิในแต่ละอุตสาหกรรม พบว่า อุตสาหกรรมที่น่าจะได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่น ได้แก่ สาขาการค้า สาขาการผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก สาขาก่อสร้าง และสาขาการผลิตเครื่องนุ่งห่ม เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาแรงงานที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำในสัดส่วนสูงและมีอัตรากำไรสุทธิต่ำ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการและแรงงานจะต้องร่วมกันพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มผลิตภาพแรงงานเพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายภายใต้ภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวนจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งมีผลในวันที่ 1 มกราคม 2555 จะช่วยลดผลกระทบจากการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำให้ผู้ประกอบการได้บางส่วน

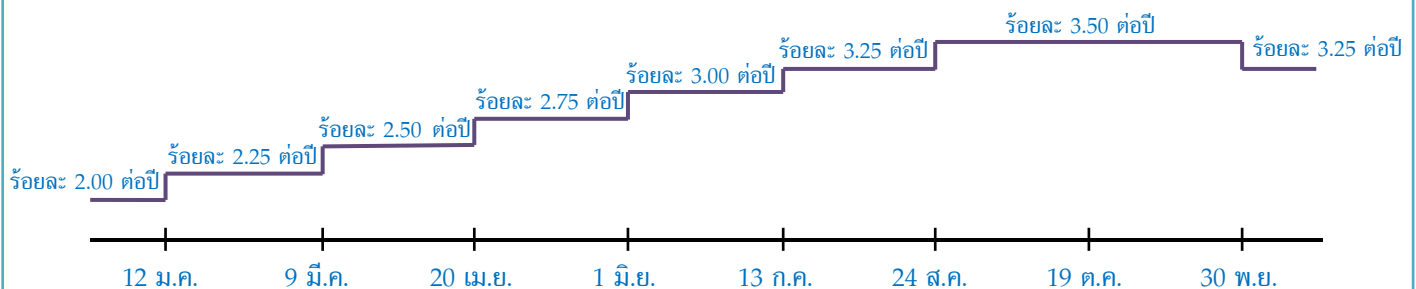
¹ ค่าใช้จ่ายตามอัตภาพ ประกอบด้วย (1) ค่าอาหาร (2) ค่าเครื่องนุ่งห่ม (3) ค่าเช่าที่อยู่อาศัย (4) ค่าสาธารณูปโภค (5) ค่ารักษาพยาบาลและยา (นอกเหนือประกันสังคม) (6) ค่าใช้จ่ายส่วนตัว และ (7) ค่ายานพาหนะ ส่วนค่าใช้จ่ายตามคุณภาพ คือ ค่าใช้จ่ายตามอัตภาพบวกเพิ่มด้วย (1) ค่าผ่อนชำระที่อยู่อาศัย (2) ค่าทำบุญ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และ (3) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบันเทิงและพักผ่อน

² ผู้ประกอบการยังมีการต้นทุนมากขึ้นจากการปรับโครงสร้างค่าจ้างเงินเดือนทั้งระบบ รวมถึงการจ่ายค่าล่วงเวลา เงินสมทบกองทุนประกันสังคมและสวัสดิการอื่นๆ ที่คำนวณจากฐานของค่าจ้างอีกด้วย

7. สรุปนโยบายและมาตรการการเงินที่สำคัญ

มาตรการด้านอัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

วันที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ในปี 2554

ที่มา: ข่าว ธปท. ฉบับที่ 1/2554, 8/2554, 11/2554, 19/2554, 25/2554, 33/2554, 42/2554 และ 55/2554

- ตั้งแต่ต้นปี 2554 กนง. ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายติดต่อกัน 6 ครั้ง รวมทั้งสิ้นร้อยละ 1.50 ต่อปี จากการประเมินว่าเศรษฐกิจไทยขยายตัวต่อเนื่อง ขณะที่แรงกดดันด้านราคาและการคาดการณ์เงินเฟ้อทยอยปรับสูงขึ้น จากราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูงที่เอื้อให้มีการส่งผ่านต้นทุนที่สูงขึ้นมายังราคาสินค้าทั่วไป จึงเห็นควรปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจ หรือเข้าใกล้ระดับสมดุลมากขึ้น เพื่อดูแลแรงกดดันด้านเงินเฟ้ออย่างเหมาะสม
- ในการประชุมครั้งที่ 7/2554 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2554 กนง. ประเมินว่าเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวช้ากว่าที่ประเมินไว้ รวมทั้งเหตุการณ์น้ำท่วมเริ่มกระจายเป็นวงกว้างและยังไม่ยุติ แต่คาดว่าแรงกระตุ้นจากมาตรการของภาครัฐ จะช่วยจำกัดความเสี่ยงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ส่วนหนึ่ง แรงกดดันด้านราคายังคงมีอยู่จากอุปสงค์ในประเทศที่ยังขยายตัว จึงมีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เพื่อรอประเมินผลกระทบของเหตุการณ์อุทกภัย และเพื่อดูแลแรงกดดันด้านราคาไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพโดยรวมของประเทศ
- ในการประชุมครั้งสุดท้ายของปี 2554 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 กนง. มีมติให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงร้อยละ 0.25 ต่อปีเพื่อดูแลความเสี่ยงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นจากปัญหาเศรษฐกิจโลก และผลจากอุทกภัยที่รุนแรงกว่าที่ประเมินไว้ โดยการปรับลดอัตราดอกเบี้ยครั้งนี้ คาดว่า จะช่วยฟื้นฟูความเชื่อมั่นภาคเอกชนได้ส่วนหนึ่ง โดยแม้แรงกดดันด้านราคายังอยู่ในระดับสูง แต่เริ่มทรงตัวตามราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก ทำให้เงินเฟ้อไม่ใช่ปัญหาที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน กนง. จึงสามารถหันมาให้น้ำหนักในการดูแลการขยายตัวของเศรษฐกิจได้

มาตรการด้านตลาดการเงิน

1. การทำธุรกรรมในตลาดการเงิน

มาตรการ	สาระสำคัญ	วันที่บังคับใช้
กำหนดให้ตัวเงินคลังและพันธบัตรของรัฐบาลประเทศญี่ปุ่นเป็นตราสารหนี้ที่ ธพท. จะรับซื้อเพิ่มเติม ตามระเบียบ ธพท. ว่าด้วยบริการด้านตลาดการเงินเกี่ยวกับการขายตราสารหนี้เพื่อบริหารสภาพคล่องโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน	ธพท. และธนาคารกลางญี่ปุ่นร่วมมือกันในการเตรียมกระบวนการรองรับการใช้หลักทรัพย์รัฐบาลญี่ปุ่นเป็นหลักประกันในการปล่อยสภาพคล่องเงินบาท เพื่อขยายช่องทางการปล่อยสภาพคล่องเงินบาทให้กับธุรกิจ	28 พฤศจิกายน 2554

ที่มา: ประกาศ ธพท. ที่ สกง.90/2554

2. การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

มาตรการ	สาระสำคัญ	วันที่บังคับใช้
การรายงานธุรกรรมเงินหยวนที่ซื้อขายในตลาดฮ่องกง (Offshore CNY หรือ CNH)	จากการที่ทางการประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ผ่อนคลายให้มีการซื้อขายเงินหยวนในตลาดฮ่องกง (Offshore CNY หรือ CNH) ธพท. จึงขอความร่วมมือให้นักธุรกิจรับอนุญาต จัดส่งรายงานธุรกรรม CNH เพิ่มเติม นอกเหนือจากการรายงานธุรกรรม CNY เพื่อให้สามารถติดตามและวิเคราะห์ปริมาณธุรกรรมดังกล่าวในตลาดเงินตราต่างประเทศได้	4 กรกฎาคม 2554

ที่มา: ประกาศ ธพท. ที่ ผกช.(21) ว. 3/2554

มาตรการด้านสินเชื่อ

มาตรการ	สาระสำคัญ	วันที่บังคับใช้
1) แนวนโยบายสินเชื่อไมโครไฟแนนซ์ของธนาคารพาณิชย์	กำหนดแนวปฏิบัติของ ธพท. ในการให้กู้ยืมเงินแก่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ภายใต้แนวนโยบาย “การส่งเสริมการแข่งขันและการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชน” ในแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้ 1) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถกู้ยืมในวงเงินไม่เกิน 200,000 บาท 2) ดอกเบี้ยเรียกเก็บจากหนี้ค้างชำระ และค่าบริการต่างๆ รวมกันแล้วไม่เกินร้อยละ 28 ต่อปี และ 3) จัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อไมโครไฟแนนซ์ทุกไตรมาส	1 มิถุนายน 2554
2) การให้สินเชื่อในลักษณะที่เล็งเห็นว่าจะเรียกคืนไม่ได้	ธพท. ปรับเปลี่ยนให้ ธพท. สามารถพิจารณาให้สินเชื่อในลักษณะที่เล็งเห็นว่าจะเรียกคืนไม่ได้ ด้วยความระมัดระวังรอบคอบ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และยกเลิกประกาศเดิมที่ไม่อนุญาตให้ ธพท. ให้สินเชื่อในลักษณะดังกล่าว	10 กันยายน 2554

มาตรการ	สาระสำคัญ	วันที่บังคับใช้
3) หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ได้รับผลกระทบจากเหตุอุทกภัย	ธปท. ผ่อนปรนหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่กำหนดไว้ในประกาศเรื่องหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับ ธพ. โดยวิธี Standardized Approach เพื่อบรรเทาภาระทางการเงินของทั้งธนาคารพาณิชย์ ผู้ประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และประชาชน ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ดังนี้ 1. เปลี่ยนแปลงวันเริ่มต้นบังคับใช้หลักเกณฑ์อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to Value Ratio) สำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแนวราบที่มีหลักประกันและมีราคาซื้อขายต่ำกว่า 10 ล้านบาท จากเดิมที่มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2555 เป็นให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป 2. กำหนดให้สินเชื่อที่มีวัตถุประสงค์เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยที่ได้รับอนุมัติจากธนาคารพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2554 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2555 จัดเป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และให้ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 35	25 พฤศจิกายน 2554
4) การผ่อนผันหลักเกณฑ์เกี่ยวกับธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและธุรกิจบัตรเครดิตสำหรับลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย	ธปท. ผ่อนผันการกำหนดวงเงินของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและธุรกิจบัตรเครดิต ให้เกินกว่าที่ประกาศ ธปท. กำหนดได้ โดยให้มีผลบังคับใช้สำหรับการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ เพื่อการฟื้นฟูความเสียหายอันเนื่องมาจากอุทกภัยที่ได้รับการอนุมัติภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2555 และให้ผู้ประกอบธุรกิจพิจารณาความเหมาะสมของวงเงินตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้	28 พฤศจิกายน 2554
5) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อที่ได้รับการค้ำประกันโดยบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมแบบ Portfolio Guarantee Scheme	ธปท. อนุมัติให้การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตและการคำนวณการกันเงินสำรอง สำหรับสินเชื่อที่บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ได้รับการชดเชยจากรัฐบาลเพียงบางส่วน สามารถถือเสมือนว่าส่วนที่ บสย. รับประกันความเสียหายได้รับการค้ำประกันโดยทางอ้อมจากรัฐบาลทั้งหมดได้	24 ธันวาคม 2554

ที่มา: 1) หนังสือเวียนที่ ธปท. ผส. (12) ว.782/2554 วันที่ 25 พฤษภาคม 2554

2) หนังสือเวียนที่ ธปท. ผนส. (23) ว.1364/2554 วันที่ 31 สิงหาคม 2554

3) หนังสือเวียนที่ ธปท. ผนส. (21) ว.1715/2554 วันที่ 25 พฤศจิกายน 2554

4) หนังสือเวียนที่ ธปท. ผนส. (23) ว.1727/2554 วันที่ 28 พฤศจิกายน 2554

5) หนังสือเวียนที่ ธปท. ผนส. (23) ว.110/2554 วันที่ 23 ธันวาคม 2554

